

Носител на наградите
ХЮГО,
НЕБЮЛА
и ФЕНТЪЗИ

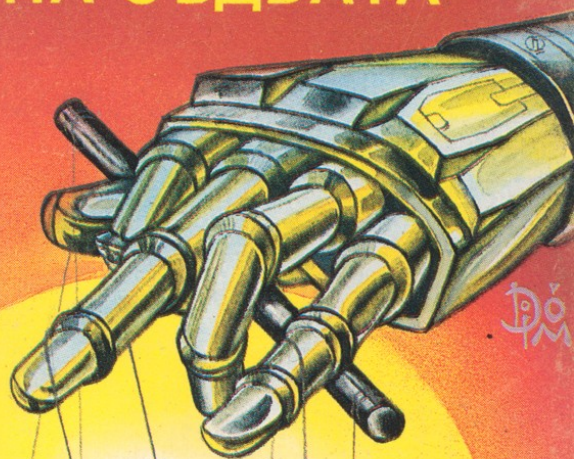
фантастика

ПЛЕЯДИ

КЛИФЪРД

САЙМЪК

КУКЛАТА
НА СЪДБАТА

Клифърд Саймък
Куклата на съдбата

Глава първа

Мястото беше бяло, но в белотата му имаше нещо сдържано и пуританско, някакво безразличие, сякаш градът тук бе издигнат на такъв пиедестал, че пълзящата измет на живота не означаваше за него нищо.

И все пак, казах си, дърветата се издигат над всичко. Знаех си, че когато – следвайки в далечния космос лъч – корабът бе започнал да се спуска към пистата за приземяване, тъкмо дърветата ме бяха накарали да си помисля, че слизаме край село. Може би, бях продължил мисълта си аз, то ще прилича на онова селце в Нова Англия, което бях виждал на земята, сгушено в долината със засения ручей и пламтящите есенни явори, накацали по хълмовете. Бях благодарен и малко учуден, че попадам на такова тихо и спокойно място, защото не можеше да има съмнение, че съществата, създали такова селище, щяха да бъдат кротки и мирни хора, които не се увличат по странните схващания и чудатите приумици, така често срещани на далечните планети.

Но това не бе село. Беше нещо, което няма нищо общо със селото. Идеята за село ми бе хрумнала заради извисените над белотата дървета. И все пак кой би очаквал да открие такива дървета, възправени над град, който сам бе така висок, че човек трябваше силно да извие глава, за да види най-високите му кули?

Градът се издигаше във въздуха направо от равното като планинска верига, лишена от всякакви предпланини. Той се бе долепил до космодрума като кръг от амфитеатрално наредени пейки край игрище. От въздуха градът бе изглеждал обял в бяла светлина, но сега вече не блестеше. Беше бял, целият бял, но някак мек и гладък – напомняше на приглушеното проблясване на скъп порцелан върху осветена със свещи маса.

Градът бе бял, космодрумът бе бял и небето бе така бледосиньо, че също изглеждаше почти бяло. Всичко бе бяло освен дърветата, които се възправяха над извисения като планина град.

Вратът ми бе започнал да се уморява от вирането нагоре към града и дърветата и сега, когато наведох глава, за да огледам пистата, видях за първи път, че там имаше и други кораби. Много други кораби, осъзнах сепнат аз – повече кораби, отколкото човек нормално би могъл да очаква и на някой от по-големите и по-натоварени аеродруми в човешката галактика. Кораби от всякакви размери и форми и всичките бели. Това е

причината, казах си, да не ги забележа досега. Белотата им служеше за прикритие, защото ги сливаше с цвета на самия космодрум.

Всичко е бяло, помислих си. Цялата проклетата планета е бяла. И не просто бяла, а с особена белота – онзи убит порцеланов блясък. Градът, корабите и самият космодрум бяха порцелановобели, като че ли ги е издялал някой много трудолюбив скулптор от огромен каменен блок като части от единен ваятелски ансамбъл.

Нямаше никаква дейност. Нищо не се движеше. Никой не излизаше да ни посрещне. Градът се извисяваше като мъртъв.

От някъде долетя порив на вятъра – единичен, изолиран порив, който залюля якето ми. Забелязах също, че няма прах. Нямаше прах, който да се носи от вятъра, нито хартийки, които той да подхване. Одрасках материала, от който бе изработена пистата – не останаха следи. По материала, каквото и да беше той, нямаше прах – като че ли бе пометен и измит преди по-малко от час.

По степенките зад себе си чух шум от слизане. Спускаше се Сара Фостър и явно се затрудняваше от глупавата балистична пушка, която висеше на ремък през едното ѝ рамо. Оръжието се поклащаше с ритъма на стъпките ѝ, удряше се по стълбата и можеше да се заклеци между степенките.

Протегнах ръка и ѝ помогнах да слезе, а тя се обърна веднага щом се озова долу и вдигна поглед към града. Като разглеждах класическите ѝ черти и вълмото къдрава червена коса, отново се зачудих как може толкова красива жена да не е надарена с мекотата на лицето, която би завършила хубостта ѝ. Тя вдигна ръка и отметна непрекъснато влизащото в очите ѝ кичурче. Беше ѝ непрекъснато в очите от първия миг, когато я бях видял.

– Чувствам се като мравка – оплака се тя. – То просто си седи там и ни гледа. Не усещате ли очите му?

Поклатих глава. Не бях усетил никакви очи.

– Всяка минута – добави тя – то ще вдигне крака си и ще ни смачка.

– Къде са останалите двама? – попитах я.

– Тък събира нещата, а Джордж се ослушва с оня омекнал, глупав поглед върху лицето си. Твърди, че си е вкъщи.

– О, за Бога – въздъхнах аз.

– Вие не обичате Джордж – обвини ме Сара.

– Изобщо не става дума за това – махнах с ръка аз. – Мога да не му обръщам внимание. Цялата работа ни ходи по нервите. Всичко е така безсмислено.

– Но той ни доведе тук.

– Точно така и се надявам, че му харесва – кимнах аз.

Защото на мене не ми харесваше. Имаше нещо обезпокоително в големината, белотата и тишината тук. Нещо в това, че никой не се появи, за да ни посрещне или разпита. Нещо относно навигационния лъч, който ни бе довел до този аеродрум, а после не открихме никого. А също и дърветата. Не би трябвало да има дървета като тези – толкова големи и извисени над града.

Нещо изтрака над нас. Отец Тък се спускаше по стълбата, а Джордж Смит, задъхан от дебелината си, се измъкваше от люка. Тък му помагаше да намести несигурните си ходила върху степенките.

– Ще се подхлъзне и ще си счупи врата – забелязах аз, макар че не ме беше грижа особено, дали ще стане така.

– Държи се наистина здраво – възрази Сара, – а и Тък му помага.

Наблюдавах ги заплениен как се спускат по стълбата – монахът наместваше краката на слепеца и му помагаше да намери степенката, когато се случеше да я изпусне.

Слепец, казвах си... слепец, необвързан лъжемонах и жена, обучена за големи преследвания, които са изпратени за зелен хайвер – да издирват човек, който може и да не съществува, да е само глупава легенда. Трябва да съм бил побъркан, ругаех се аз, да се захвана с такава работа.

Двамата накрая слязоха и Тък, хванал слепеца под ръка, го завъртя към града. Видях, че Сара имаше право за глупавата му усмивка. Лицето на Смит бе потънало в блаженство и имаше изражение, от което – в съчетание с впечатлението за отпуснатост и апатия – лъхаше на гадост.

Сара внимателно докосна ръката на слепеца:

– Сигурен ли си, че това е мястото, Джордж? Възможно ли е да си сбъркал?

Блаженството премина в екстаз, от който ме побиха тръпки.

– Няма грешка. – Пискливият му глас бе станал по-плътен от чувства. – Приятелят ми е тук. Чувам го, а и той ме кара да проглеждам. Усещам, едва ли не, че мога да се протегна и да го докосна.

Замахна непохватно с пухкавата си ръка сякаш се протягаше да докосне някого, но наоколо нямаше какво да се пипне. Всичко беше в ума му.

Погледнато отстрани, това беше лудост – лудост бе да се мисли, че гласовете, чувани от слепеца – не, не гласове, а само един глас, – можеше да ни преведе през хиляди светлинни години към центъра на галактиката и над него, до територия, непосещавана някога от хора или от

човешки кораб, до една определена планета. В историята бяха останали имената на мнозина, които бяха чували гласове, но досега не им бе обръщано особено внимание.

– Тук има град – разказваше Сара на слепеца. – Голям бял град и дървета, по-високи от него, дървета, които се издигат на километри в небето. Ти това ли виждаш?

– Не – тръсна глава Джордж, объркан от думите ѝ. – Не, не виждам това. Няма никакъв град и никакви дървета. – Той се закашля. – Виждам... виждам... – Опитваше се да изрази какво съзира, но накрая се откажа. Размахваше ръце, а лицето му се бе изпотило от усилието да ни каже какво вижда. – Не мога да ви кажа какво виждам – прошепна накрая. – Не мога да намеря думи. За това няма думи.

– Нещо се приближава – посочи към града отец Тък. – Не мога да разбера какво е. Само блещукане. Като че ли нещо се движи.

Погледнах към мястото, накъдето бе насочена ръката на монаха, и долових блещукането. Но това беше всичко. Нямахме нещо, което би могло наистина да се види. Някъде там, в подножието на градската стена, изглежда нещо се движеше – неуловимо преливане и просветване.

Сара гледаше през бинокъла. Сега праметна ремъка му през рамо и ми го подаде:

– Какво ще кажете, капитане?

Вдигнах го и завъртях глава бавно, докато попаднах на движение-то. В началото не се виждаше нищо повече от движеща се цапаница, но тя лека-полека нарасна и се разчлени. Конете? Недоумявах. Не изглеждаше особено убедително там да има коне, но на това приличаха. Бели коне, които тичат към нас – щом има коне, те, разбира се, ще бъдат бели! Но тези коне изглеждаха много смешни, с много смешни крака. Не тичаха като нормалните коне, а с шантава походка – люлееха се, докато тичаха.

С приближаването им успях да различа нови подробности. Наистина бяха коне. Оформени коне – щръкнали изправени уши, широки ноздри, извити вратове, гриви, които бяха издигнати като подети от вятър, без при това да се веят. Приличаха на диви коне, каквито някой калпав художник би нарисувал за календар, но застинали неизменно в дадената им от него поза. А краката им? Видях, че не бяха крака. Изобщо не бяха крака, а кънки. Два чифта кънки – предни и задни, подобни на поставките на дървени детски кончета. Предните бяха поставени по-натясно, за да се избегне застъпването ако конете изнесяха задните си крака понапред.

Поразен свалих бинокъла и го подадох на Сара:

– Просто няма да повярвате.

Тя отново се загледа в окулярите, а аз наблюдавах как конете приближават. Бяха общо осем, всичките бели и така си приличаха, че човек не можеше да ги отличи един от друг.

Сара свали бинокъла:

– Въртележка.

– Въртележка?

– Разбира се. Това са механичните приспособления, които се използват по панаири, карнавали и увеселителни паркове.

Озадачен поклатих глава:

– Никога не съм бил в увеселителен парк, в такъв увеселителен парк. Като дете имах дървено конче.

Осемте се устремиха напред и плавно спряха пред нас. Когато застаха на място, продължиха бавно да се люлеят напред-назад.

Най-предният ни заговори, като използваше универсалния космически жаргон, който човекът бе открил, че съществува още когато бе излязъл в космоса преди двайсетина века – език, който се състоеше от термини, фрази и думи, взети от стотина езика и обединени в смесено наречие, използвано за контакт от множество различни същества.

– Ние сме хобита – започна конят. – Моето име е Добин. Дойдохме, за да ви въведем.

По него нищо не се бе помръднало. Просто си стоеше, поклащаше се леко с изправени уши, разширени ноздри и подхваната от несъществуващия вятър грива. Но аз останах някак с впечатлението, че думите му излязоха от ушите.

– Мисля, че са мили – възторжено извика Сара. И това бе типично – тя да мисли, че са мили.

Добин не й обърна внимание.

– Настояваме да побързате – подкани ни той. – За всеки от вас има кон, а четири ще вземат багажа. Разполагаме с много малко време.

Не ми се харесваше ходът на нещата, не ми се харесваше в нито едно отношение. За съжаление му се сопнах:

– Не обичаме да ни припират. Щом нямате време, можем да прекараме нощта на кораба и да дойдем утре сутринта.

– Не! Не! – яростно възрази хобито. – Това е невъзможно. Става много опасно, когато залезе слънцето. Трябва да сте се прибрали преди слънцето да е залязло.

– Защо не го послушахме? – попита Тоби, като загърна расото си. –

Тук не ми харесва. Щом сега няма време, можем да се върнем и да си приберем багажа по-късно.

– Ще вземем багажа сега – намеси се Добин. – Сутринта няма да има време.

– Струва ми се – подхванах аз, – че времето много ви притеснява. Ако е така, защо просто не се обърнете и не се върнете там, откъдето сте дошли? Ние ще се погрижим за себе си.

– Капитан Рос – отсече Сара, – нямам намерение да измина пеш целия този път, щом е възможно да се язди. Мисля, че се държите глупаво.

– Може и така да е – разсърдих се аз, – но не ми се харесва нахалството на роботите, които искат да ме командват.

– Ние сме хобита – възрази Добин. – Не сме никакви работи.

– Човешки хобита ли сте?

– Не ви разбирам.

– Направили са ви хора. Същества, които приличат много на нас.

– Не знам – отвърна Добин.

– Сигурно не знаете! – викнах аз и се обърнах към Смит. – Джордж. Слепецът обърна подпухналото си лице към мене. Възторженият израз все още не бе го напуснал.

– Какво има, капитане?

– Когато разговаряхте с този ваш приятел, споменахте ли някога хобитата?

– Хобита? А, искате да кажете събирането на марки и...

– Не, не говоря за това. Ставало ли е дума за хобита коне?

– До този момент – отвърна слепецът – не бях чувал за тях.

– Но сте имали играчки, като сте били малък.

– Не от тези, за които си мислите – въздъхна слепецът. – Роден съм сляп. Никога не съм виждал. Играчките, каквито другите деца имаха, не бяха...

– Капитане – сърдито се обади Сара, – това е смешно. Защо са всички тези подозрения?

– Ще ви кажа – не по-малко сърдит започнах аз – и отговорът е прост...

– Знам – кимна тя. – Знам. Благодарение на подозрителността много пъти сте си спасявали живота.

– Любезна госпожо – намеси се Добин, – моля ви повярвайте, че има голяма опасност, когато слънцето залезе. Умолявам ви коленопреклонно и настоявам да дойдете с нас и при това много бързо.

– Тък – заръча Сара, – качвай се по стълбата и започвай да свалаш

нещата. – После войнствено се обърна към мене: – Някакви възражения, капитане?

– Госпожице Фостър – казах й, – корабът е ваш и парите са ваши. Спектакълът се заплаща от вас.

– Подигравате ми се – разпали се тя. – Подигравахте ми се през целия път. Никога не сте ми вярвали. Вие изобщо не вярвате – в нищо.

– Докарах ви дотук – отговорих мрачно – и ще ви върна. Така се бяхме споразумели. Единственото, за което ви моля, е да не правите всичко по-трудно отколкото трябва.

И веднага след като го казах, съжалих. Бяхме на чужда планета, много далече от дома и трябваше да се държим един за друг, а не да се препираме. Признах пред себе си, че тя по-скоро има право – навярно бях станал смешен. Но веднага се коригирах. Може би смешен на пръв поглед, но не и по същество. Когато си попаднал на чужда планета и разчиташ единствено на себе си, сетивата и предчувствията ти трябва да са в отлична форма. Бил съм на много чужди планети и винаги съм се справял, както, разбира се, и Сара, но тя винаги е била в състава на солидно експедиционно поделение, а аз винаги съм бил сам.

Тък, още щом я чу, тръгна нагоре с пъхнато под колана си расо, за да не се препъне, и вече подаваше брезентовите сакове и останалите чанти с лични вещи на Сара, която стоеше в средата на стълбата, поемаше нещата и ги пускаше внимателно долу. Това просто трябваше да се признае на момичето – никога не клинчеше от работа. Винаги си беше на мястото и се захващаше със своя дял, а може би и с много повече.

– Добре – магнах на Добин, – дайте си товарните коне насам. Как ще се справите с багажа?

– Съжалявам – отвърна Добин, – че нямаме ръце. При сегашното положение вие ще трябва сами да вдигнете всичко. Просто струпайте багажа върху гърбовете на хобитата, а когато е вече качен, от коремите им ще излязат метални ремъци и ще обхванат товара.

– Гениално.

Добин се наведе малко върху кънките си в нещо подобно на поклон:

– Ние винаги се опитваме да служим.

Четири от конете се приближиха с полюшване и аз започнах да ги товаря. След като Тък й бе подал всичко, Сара дойде да ми помага. Тък затвори люка и когато слезе долу, вече бяхме готови за тръгване.

Слънцето докосваше хоризонта над града и части от него вече се закриваха от най-високите кули. То бе малко по-жълто от земното

слънце – може би звезда от типа К. Пултът на кораба би казал точно, разбира се, там имаше всичко. Корабът вършеше цялата работа, която иначе би се паднала на човека. Той извличаше всички данни, пренареждаше ги и отново ги сглобяваше. Там имаше информация за тази планета и за звездата ѝ, за атмосферата, химическия ѝ състав и всичко останало. Корабът би я дал с удоволствие на всеки, който би я поискал. Но аз не я бях поискал. Имах намерение да се върна и да взема разпечатка с данните, но не бях очаквал, че стадо коне хоби ще ми наложат веднага да тръгна. Казвах си обаче, че навярно няма значение. Можех да се върна сутринта. Все пак не ми се харесваше, че не разполагам с разпечатката.

– Добин, за каква опасност говорите? – попитах аз. – От какво се предполага, че трябва да се страхуваме?

– Не мога да ви съобщя – отвърна Добин, – тъй като самият аз не разбирам, но ви уверявам...

– Карай – магнах с ръка аз.

Тък задъхано пуфтеше, докато се опитваше да качи Смит върху едно от хобитата. Сара вече се бе качила върху едно от останалите, седеше изправена и стегната, приличаше напълно на момиче, застанало пред прага на много голямо приключение, каквото, разбира се, бе всичко това за нея – още едно голямо приключение. Седеше гордо на коня си със смешната си старинна пушка, праметната през рамо, със стегнатия си костюм за приключения.

Огледах набързо купата, каквато представляваше аеродрумът, заобиколен от града, и там нищо не се движеше. Със залязването на слънцето от западните стени на града се спускаха сенки и някои от тези западни сгради от бели бяха станали черни, но нямаше никакви светлини.

Къде ли бяха всички? Къде ли бяха жителите на града и всички посетители, чиито звездолети се издигаха като призрачни надгробни камъни на полето? И защо всички кораби бяха бели?

– Почитаеми сър – обърна се към мене Добин, – бихте ли се качили на седлото ми, моля. Почти не ни остана време.

Във въздуха се чувстваше хлад и мога да си призная, че изпитах моментна уплаха. Не знам защо. Може би се дължеше на самото място, може би на чувството, че съм в капан сред аеродрума, заобиколен от града, може би защото наоколо нямаше жива душа с изключение на хобитата – ако те можеше да се нарекат живи, както навярно можеше.

Пресегнах се, повдигнах ремъка на лазерната си пушка, взех я в ръка и се качих на седлото на Добин.

– Тук не ви трябва оръжие – неодобрително забеляза Добин.

Не му отговорих. Това си беше моя работа.

Добин се плъзна и ние поехме през полето към града. Беше шантава езда – гладка, без друсане, но някак с изнасяне нагоре и надолу колкото и напред. Не беше като пързалаяне, а по-скоро като плъзгане по вълната на прибоя.

С приближаването ни градът сякаш не растеше по размер, нито се виждаше по-ясно. Сега разбрах, че сме били много по-далече от него, отколкото ми се бе струвало в началото. Същото важеше и за аеродрума – и той ми изглеждаше по-голям.

Зад мене Тък извика:

– Капитане!

Завъртях се в седлото.

– Корабът! – пищеше Тък. – Корабът! Те му правят нещо.

И наистина беше така – които и да бяха те.

Дълговрат апарат се бе изправил до звездолета. Приличаше на бръмбар с набито, масивно тяло и дълга, нежна шия, увенчана с миниатюрна глава. От устата му излизаше насочена към кораба мъгла. При допира ѝ с корпуса корабът ставаше бял, също като останалите кораби, подобни на погребални паметници, разположени по пистата.

Изляях сърдито, поsegнах към поводите и рязко ги дръпнах. С подобен успех бих могъл да се опитам да спра и скала. Добин продължи напред.

– Обърни се – извиках му. – Върни се!

– Няма връщане, най-почитаеми сър – отвърна спокойно Добин, без дори да се е задъхал от бягането. – Няма време. Трябва да достигнем сигурността на града.

– Няма време, а? – натъртих аз, вдигнах лазерната си пушка и я насочих към земята пред нас, между ушите на Добин.

– Затворете си очите – изкрещях на останалите и натиснах спусъка до първото деление. Дори през клепките си долових блясъка от лазерната светлина, когато тя се отрази от земята. Под мене Добин отстъпи и се завъртя почти на сто и осемдесет градуса, а когато отворих очи, вече се връщахме към кораба.

– Ще причините смъртта на всички ни, лудо същество – изстена Добин. – Всички ще умрем.

Обърнах се и видях, че хобитата ни следват. Добин изглежда беше водачът и те с готовност го следваха, накъдето и да тръгне. Но зад тях нямаше никаква следа на мястото, където бе попаднал лазерният

изстрел. Дори с мощността от първото деление той би трябвало да е оставил следа – би следвало допирът му да е оставил димящ кратер.

Сара яздеше с ръка върху очите си.

– Стана ли ви нещо? – попитах я.

– Луд глупак! – извика тя.

– Аз ви викнах да си затворите очите. Нормално беше да има отражение.

– Извикахте и стреляхте – възмутено каза тя. – Не ни оставихте време.

Свали ръка и примигна към мене – по дяволите, нямаше й нищо. Това просто беше още една възможност да се заяде. Тя никога не пропускате случая.

Пред нас бръмбарът, който бе пръскал кораба, летеше през полето. Сигурно се придвижваше с колела или гъсеници, защото се носеше стремително в желанието си да се махне с протегнат напред дълъг врат.

– Моля ви, сър – обади се Добин, – просто си губим времето. Нищо не може да се направи.

– Ако чуя още една дума – заплаших го аз, – този път ще стрелям направо между ушите ви.

Достигнахме кораба, Добин започна бавно да спира, но аз не го изчаках. Скочих на земята още в движение и се затичах към кораба преди да е спрял. Макар че няха никаква представа какво да направя.

Когато се приближих достатъчно до кораба, за да го огледам, видях, че е покрит с нещо подобно на матово стъкло. И като казвам покрит, имам предвид точно това – всеки негов сантиметър. Никъде не се виждаше метал. Изглеждаше нефункционален, като модел на кораб. Ако се смалеше, би могъл да мине за някое от звездолетчетата, продавани в магазините за домашни потреби като украшения за лавицата над камината.

Протегнах ръка и докоснах кораба – беше гладък и твърд. Не приличаше на метален и на вид, и при пипане. Чукнах го с приклада си и той звънна като камбана – звукът се понесе през полето и се отрази като ехо от стените на града.

– Какво е това, капитане? – попита Сара с несигурен глас. Това беше нейният кораб и никой нямаше право да го закача.

– Някаква твърда обвивка – отвърнах аз. – Изглежда като запечатан.

– Искате да кажете, че не можем да влезем вътре ли?

– Не знам. Ако имахме ковашки чук, би могло да го пукнем и да го

обелим.

Тя направи рязко движение и пушката изведнъж се озова от гърба в ръцете ѝ. Това трябва да ѝ се признае – колкото и примитивна да е пушката, тя умее да си служи с нея.

Звукът от изстрела бе силен и рязък, хобитата ужасени се отдръпнаха. Но над звука от самия изстрел се чу нещо друго – пищаният неприятен преобърнат вой на рикоширащия куршум и по-ниското ехо от резониращия снежнобял кораб. Но по нищо не пролича корабът да е засегнат. Белотата му бе все така гладка – ненапукана, неопетнена, непокътната. Огромната пробивна сила на запратения срещу него метал дори не го бе вдлъбнала.

Вдигнах лазерната пушка и Добин се обърна към мене:

– От това няма никаква полза, глупави създания. Нищо не можете да направите.

Завъртях се ядосано към него:

– Мисля, че ти казах. Още една дума и ще си го получиш право между очите.

– С насилие – наперено заяви той – няма да стигнете доникъде. Но ако останем тук, след като залезе слънцето, смъртта ни е съвсем сигурна.

– А корабът! – извиках аз.

– Корабът е запечатан като всички останали – обясни Добин. – По-добре да е запечатан, след като сте излезли от него, отколкото да сте вътре.

И макар че не бих го признал, знаех, че е прав – нищо не можеше да се направи. Спомних си и че пистата остана непокътната след лазерния лъч, а без съмнение и тази белота беше същата – аеродрумът, звездолетите и градът изглежда бяха обвити от вещество с така стабилна атомна структура, че бе неразруσιμο.

– Съжалявам много за вас – продължи Добин без каквото и да е съжаление в гласа си. – Знаем какъв е шокът за вас. Но който е попаднал на тази планета, никога не я напуска. Но няма нужда освен това и да се умира. Затова милостиво ви моля да се качите на седлото и да се отправим към града.

Погледнах към Сара и тя тихо ми кимна. Знаех, че е достигнала до заключението, което бях направил и аз, макар че в моя случай това беше изцяло против волята ми. Нямахме смисъл да се остава тук. Корабът бе запечатан – каквото и да означаваше това и каквато и да бе целта, – а на другата сутрин щяхме да се върнем и да видим какво може да се

направи. Още откакто го срещнахме, Добин настоятелно ни предупреждаваше за опасността. Може би имаше някаква заплаха, а може би нямаше – беше наистина невъзможно да определим това сега. В момента единственото разумно нещо беше да тръгнем с него.

Така че аз бързо се метнах на седлото и още преди да се наместя, Добин се бе извъртял и вече тичаше.

– Загубихме много ценно време – каза ми той. – Ако сме смели, бихме могли да се справим. Възможно е и да достигнем града.

Голяма част от аеродрума вече бе потънала в сянка и само небето бе ярко. Над града постепенно се спускаше здрач.

Който е попаднал на тази планета, никога не я напуска, беше казал Добин. Но това бяха само думи, нищо повече. Може би наистина някой имаше намерение да ни задържи тук, което обясняваше запечатването на кораба, но винаги щеше да се намери начин, казвах си, за да се направи опит да се напусне планетата, когато му дойдеше времето. Винаги щеше да се намери начин.

Градът се издигаше застрашително, докато се приближавахме, и сградите започнаха да добиват отделни очертания. Досега имаха вид просто на маса с вид на солидна скала, възвишаваща се сред равното поле. Бяха изглеждали огромни от средата на аеродрума, но сега се извисяваха така високо в небето, че с просто око бе невъзможно да се видят върховете им.

Градът си оставаше все така мъртъв. В никой от прозорците нямаше светлина – ако по сградите наистина имаше прозорци. Нямаше призници на движение в основите на града. Нямаше и отделени сгради – полето просто стигаше до множеството им и сградите изведнъж се въздигаха в небето.

Хобитата фучаха шумно към града, от кърките им долиташе звън и те се носеха като стадо коне, впуснало се в галоп пред приближаваща се буря. След като човек свикнеш да ги язди, върху тях изобщо не беше неприятно. Трябваше само да се отпуснеш и да оставиш тялото си да следва вълната на надлъжното им поклащане.

Градските стени се извисяваха право пред нас – големи плочи от зидария, издигащи се нагоре, а сега забелязах, че има и улици или поне нещо, което приех за улици – тесни процепи от пуста чернота, които приличаха на пукнатини по огромна скала.

Хобитата се втурнаха в един от процепите и ние бяхме заобиколени от пустотата и мрака. Тук нямаше никаква друга светлина освен лъчите на слънцето, когато се озовавахме право под него. Сякаш бяхме

обградени отвсякъде със стени, които ни притискаха все повече, тъй като подобният на улица процеп не спираше да се стеснява.

Една от сградите точно пред нас бе изтеглена назад, от което улицата малко се разширяваше, широка платформа свързваше масивните му врати с улицата. Хобитата се обърнаха и се втурнаха по платформата, минаха в галоп по нея и през една от зеещите врати.

Нахлухме в полугъмна стая, в която забелязах, че малкото светлина идва от големи правоъгълни блокове, вградени в стената срещу нас.

Хобитата бързо се плъзнаха към един от блоковете и спряха пред него. От едната му страна видях джудже или нещо, което взех за джудже – дребно, прегърбено, донякъде човекоподобно същество, което въртеше някаква шайба в стената покрай светещия блок.

– Капитане, вижте! – извика Сара.

Нямаше нужда да ми вика – бях видял почти едновременно с нея. Върху светещия камък се появи сцена – далечна и мъглява като от дъното на кристалночисто море, с приглушени от дълбочината цветове, с малко разместени от вълничките по водната повърхност очертания.

Суров и тъжен пейзаж с червени земни площи, простиращи се към бледолилаво бурно небе, прорязано от червени стръмни хълмове, а на преден план диви жълти цветя. Още докато се опитвах да схвана какво е това, да определя към какъв свят принадлежи, то се промени и бе заместено от джунгла, потънала сред зелена и пурпурна изобилна растителност, изпъстрена с ярко обагрени петънца, които знаех, че са тропически цветя. Зад всичко това се криеше такава свирепост, че целият настърхнах. После и тази картина изчезна – бе се задържала само за миг, – замени се от жълта пустиня, осветена от луна и отблясъци на звезди, които придаваха сребрист оттенък на небето, ръбовете на дюните отразяваха и пречупваха лунната и звездната светлина, така че дюните приличаха на разпенени водни вълни, устремени към брега.

Пустинята не изчезна като предишните картини. Тя ни връхлетя и се взриви в лицето ми.

Под мене Добин яростно се мъчеше да ме захвърли. Аз бързо се опитах да хвана задния ръб на седлото, но заден ръб изглежда нямаше. Усетих, че политам напред и се преобръщам във въздуха.

Паднах на едното си рамо, плъзнах се по пясъка и накрая се спрях задъхан. Изправих се с мъка, изругах – или се опитах без успех да изругая, тъй като бях останал без дъх – и след като вече бях на крака, видях, че сме сами на мястото, което бяхме видели върху светещия блок.

Сара бе просната от едната ми страна, недалече. Тък се мъчеше да

се изправи, но расото се бе оплело около краката му, а малко зад него Джордж пълзеше по лакти и колене и скимтеше като кученце, изхвърлено от къщи в студената и враждебна нощ.

Около нас се простираше безводната пустиня, без стрък растителност, обляна от лъчите на голямата бяла луна и хиляди светещи звезди, запалени като лампи в безоблачното небе.

– Няма го! – мрънкаше Джордж, докато пълзеше. – Вече не го чувам. Загубих приятеля си.

И не само това бе загубено. Нямаше го и града, и планетата, върху която се бе издигал. Бяхме на друго място.

Това беше пътуване, казвах си, с което никога не трябваше да се захващам. През цялото време си го знаех. Не му бях вярвал, от самото начало. А за да се впуснеш в нещо, трябва наистина да вярваш в него. Всичко, което правиш, трябва да има основание.

Спомних си обаче, че всъщност няха избор.

Бях се обвързал в мига, когато видях красотата на звездолета върху земния космодрум.

Глава втора

Бях се завърнал крадешком на Земята. Завърнал не е точната дума, тъй като – първо – никога не съм бил там. Но на Земята се пазеха парите ми, тя бе и убежище, докато навсякъде в космоса съм лесна плячка за всеки, който ме открие. Не че бях направил нещо кой знае колко лошо, нито вината бе изцяло моя, но имаше много хора, които бяха заложили всичко на това да ме хванат и накрая щяха да успеят, ако не достигнех убежището на Земята.

Звездолетът, който управлявах, не беше достатъчно извинение – откраднат от корабното гробище (защото той бе тъкмо такъв), закърпен и свързан с лепяща се лента и тел, – но все пак нямаше да ми трябва дълго. От него се искаше само да ме откара до Земята. Не ме беше грижа, че може и да се превърне в купчина метал, след като излезех от него. Щях да остана на Земята, щом се добера до нея.

Знаех, че земните патрулни служби ще ме търсят – не че земята я интересувах – от нейна гледна точка колкото повече, толкова по-добре. По-опасен бе патрулът, чиято задача бе да предпазва земята от завръщането на опасни типове като мене.

Така че навлязох в Слънчевата система, оставих Слънцето между себе си и Земята и се надявах, че формулата ми за придвижване е вярна и че съм пресметнал всичко добре. Набрах нормална космическа скорост, доколкото тази развалина ми позволи, а и притеглянето на Слънцето ми помогна значително, защото когато го подминах, корабът се носеше като опърлен в ада прилеп. В продължение на цял час се притеснявах, че може би преминавам прекалено наблизко. Но радиационната защита устоя, загубих само половината си скорост и ето че доближавах Земята.

След като изключих двигателите и всички останали уреди, се плъзнах покрай Венера – тя остана на не повече от осем милиона километра вляво – и се насочих към Земята.

Патрулът не ме забеляза, което си беше чист късмет, разбира се, но пък и нямаше кой знае какво да се засече. Не оставях следи от двигателите си, а и електрониката дремеше, така че биха могли да засекат само металната маса, която при това не бе голяма. А се спуснах и със Слънцето зад гърба си, а слънчевото излъчване пречи на засичането независимо от качеството на съоръженията.

Опитът ми беше лудост, разбира се. Имаше десетина много неприятни начина да се проваля, но при много от приключенията си сред планетите бях рискувал не по-малко. Важното е, че успях.

На Земята има само един космодрум. Повече не им трябват. Движението не е голямо. Много малко хора са останали на Земята – повечето са из космоса. Останалите там са непоправимо сантиментално настроени хора, които мислят, че е престижно да обитават планетата, откъдето човешкият род се е пръкнал. Те и подобните на мене са единствените й обитатели. Чувал съм, че сантиментално настроените представляват доста високомерна групичка от самопровъзгласили се аристократи, но това не ме тревожеше. Нямах намерение да се сближавам особено с тях. От време на време пристигаха екскурзионни кораби с хаджии, които се връщаха, за да се запознаят с люлката на човечеството, имаше и отделни товарни кораби, но това бе всичко.

Приземих кораба, изключих го и го оставих, като взех само двата си куфара – единственото, което бях успял да взема със себе си преди да се съберат лешоядите. Корабът не се превърна в купчина метал – просто си стоеше там както бе слепен. Най-жалкото превозно средство, което човек може да си представи.

Само на две клетки по-надолу от него стоеше онзи прекрасен кораб. Блестеше с обещанието си за добра работа, източен и елегантен, космическа яхта, която изглеждаше устремена към небето и стоеше нетърпелива като куче на каишката си. Не можеше да се каже, разбира се, само от гледане, какво има вътре, но около корабите имаше нещо, което просто не може да остане незабелязано. И отвън личеше, че при изработването на този звездолет парите не са били проблем. Харчени са били с широка ръка, за да се получи най-доброто. Още като стоях там и го гледах, усетих, че просто ме сърбят ръцете да поема управлението му.

Предполагам, че ме сърбяха най-много, защото знаех, че вече никога няма да изляза в космоса. Бях свършен. Щях да прекарам останалата част от живота си на Земята по най-приемливия възможен начин. Ако някога я напуснех, биха ме хванали.

Напуснах пистата и минах през митницата – ако можеше да се нарече така. Служителите си гледаха работата съвсем през пръсти. Нямаха нищо против мен или когото и да било. А това ми се струваше най-доброто, което би могло да се каже за Земята.

Отидох до близкия хотел и след като се настаних, слязох в бара.

Бях на третата или четвъртата си чаша, когато в бара пристигна робот-лакей и се насочи към мене.

– Вие ли сте капитан Рос?

Зачудих се каква ли неприятност ме очаква и доста се уплаших. На Земята нямаше жива душа, която да ме познава или да е известна за пристигането ми. Единствените ми контакти досега бяха с митничарите и със служителя в хотела.

– Нося бележка за вас. – Роботът ми я подаде.

Пликът беше запечатан и ненадписан.

Отворих го и извадих картичката. Пишеше:

Капитан Майкъл Рос,
Хотел „Хилтън“

Ще бъда много признателна, ако капитан Рос приеме поканата ми за вечеря днес. Колата ми ще го чака пред входа на хотела в осем часа. И, капитане, нека бъда сред първите, които ви поздравяват с добре дошъл на Земята.

Сара Фостър

Стоях си там загледан в бележката, а роботът по бутилките се плъзна покрай бара:

– Още една чаша?

– Още една.

Коя точно бе Сара Фостър и откъде знаеше, само час след кацането ми, че съм на Земята?

Бих могъл да поразпитам, разбира се, но от една страна изглежда нямаше кого, от друга страна, по някаква причина, която не можех да обясня, не ми се искаше да го правя.

Не бе изключено да е клопка. Добре знаех, че има хора, които ме мразят достатъчно, за да си позволят да ме измъкнат нелегално от Земята. На тях вече би им било известно, че съм си намерил кораб, но малцината биха повярвали, че той ще бъде в състояние да ме закара до Земята. Но все още никой от тях не би могъл и да допусне, че вече съм достигнал Земята.

Седях си, пиех и се опитвах да обмисля положението всестрано. Накрая реших да опитам.

Сара Фостър живееше в огромна къща, разположена на хълм, обграден от обширна пустош, граничеща от своя страна с красиви поляни и алеи. Огромната къща бе изградена от естествени тухли, цялата бе опасана от дълга тераса, от покрива ѝ стърчаха множество комини.

Очаквах при вратата да ме посрещне робот, но бях поздравен от самата Сара Фостър. Носеше дълга зелена вечерна рокля, която ярко контрастираше с огнената и рошава коса, един кичур от която постоянно влизаше в очите ѝ.

– Капитан Рос – подаде ми ръка тя, – много се радвам, че дойдохте. И то при толкова прибързана покана. Може би се показах прекалено припряна, но исках толкова да ви видя.

Коридорът, в който стояхме, беше висок и хладен, с бяла ламперия и излъскан до блясък под, с масивен кристален полилей на тавана. От обстановката лъхаше на богатство и на свързан със Земята благороднически род. Беше много приятно.

– Останалите са в библиотеката. Да отидем при тях – подкани ме тя.

Хвана ме под ръка и ме поведе по коридора към врата, зад която се намираше стая, твърде различна от антрето, през което бях минал. Може да е била библиотека – имаше няколко рафта с книги, – но сега изглеждаше повече като склад за ловни трофеи. Към всички стени бяха прикрепени препарирани глави, в единия край имаше шкаф с изложени ловни пушки, подът бе постлан с кожи, някои от тях заедно с главите с озъбени завинаги усти.

На столове до огромното огнище седяха двама души, единият от които стана при влизането ни. Беше висок и сух, със слабо и тъмно лице – потъмняло, помислих си аз, докато го гледах, не толкова от слънце и живот на открито, колкото от мислите в главата му. Носеше тъмнокафяво расо, вързано леко през кръста с наниз от мъниста, а на краката си имаше груби сандали.

– Капитан Рос, това е отец Тък – представи го Сара Фостър.

Той протегна кокалеста ръка:

– Официално името ми е Хюбърт Джаксън, но предпочитам отец Тък. По време на скитанията си, капитане, съм чувал много за вас.

– Много ли сте скитали? – погледнах го аз. Бях виждал такива като него и преди и те не ми бяха харесали.

– Достатъчно много – кимна той – и винаги в търсене на истината.

– До истината понякога е много трудно да се достигне – забелязах аз.

– А това, капитане – бързо добави Сара, – е Джордж Смит.

Вторият мъж също се бе изправил и бе протегнал отпуснатата си ръка към мене. Беше тантурест дребосък с някакво нечисто излъчване, а очите му бяха млечнобели.

– Както виждате – каза Смит, – аз съм съвсем сляп. Ще ме извините, че не станах веднага, когато влязохте.

Стана ми неудобно. Не беше нужно да изтъква слепотата си.

Стиснах ръката му. Беше мека и отпусната каквато изглеждаше. Той веднага се върна опипом на стола си.

– Може би ще седнете на този стол – посочи Сара. – Напитките ще дойдат веднага. Знам какво искат останалите, но...

– Ако имате малко уиски – прекъснах я аз.

Седнах на стола, който ми бе предложила, тя се настани на друг и четиримата се озовахме заедно – събрани пред високата камина, заобиколени от главите на същества от десетина различни планети.

– Забравих – обърна се тя към мен, като видя, че ги разглеждам. – Извинявайте. Вие изобщо не сте чували за мене – докато получихте бежежката ми, искам да кажа.

– Извинете, мадам.

– Аз съм балистичен ловец – представи се тя с повече гордост, сподед мене, отколкото поводът изискваше.

Положително бе забелязала, че не разбирам.

– Използвам само балистични пушки – обясни тя. – От тези, които стрелят с куршум, изгласкан от взрив. Това е единственият спортен начин за ловуване. Необходимо е да умееш добре да си служиш с пушката, а понякога и да си смел. Ако не уцелиш жизненоважната точка върху съществото, по което стреляш, то има възможност да се нахвърли върху тебе.

– Ясно – кимнах аз. – Спортна дейност. И вие, разбира се, я владее те до съвършенство.

– Не винаги е така.

Един робот внесе напитките и ние се настанихме по-удобно с чаши в ръце.

– Имам чувството, капитане – подхвана Сара, – че на вас това не ви допада.

– Нямам никакво мнение – отвърнах аз. – Нямам данни, които биха ми позволили да оформя мнението си.

– Но вие сте убивали диви същества.

– Няколко, но никога не съм бил воден от онова, което се нарича спортен инстинкт. Понякога за храна. Друг път, за да спася живота си. – Отпих от чашата си. – Не съм поемал рискове. Служа си с лазерна пушка. Тя ги прогаря дотогава, докато не сметна, че е достатъчно.

– Тогава вие не сте спортист, капитане...

– Не съм. Аз съм – нека кажем – бях ловец на планети. А сега изглежда вече съм излязъл в пенсия.

Докато седях там, се чудех за какво е всичко това. Сигурен бях, че не ме е поканила заради компанията ми. Не подхождах нито на стаята, нито на къщата. Не повече отколкото и останалите двама гости. Каквото и да се гласеше, те двамата щяха да участват в него и мисълта, че би могло да се събера с тях не ми вдъхваше никакъв ентузиазъм.

Тя навярно бе прочела мислите ми:

– Навярно се чудите, капитане, за какво става дума.

– М-м-м – кимнах аз, – мина ми подобна мисъл.

– Чували ли сте за Лорънс Арлън Найт?

– Скитника – досетих се аз. – Да, чувал съм. Истории, които се разказват за него. Това е било отдавна. Много преди моето време.

– А историите?

– Обикновените истории. Космически небивалици. Имало е и още има мнозина като него. Той просто е успял да привлече вниманието на разказвачите. Навярно заради името си. В него има нещо звучно. Като Джони Апълсайд¹ или сър Ланселот².

– Но сте чули...

– Че е преследвал нещо? Разбира се. Те всички преследват нещо.

– Но той е изчезнал.

– Който стои там достатъчно дълго време – обясних аз – и си навира носа в непознати области, рано или късно ще изчезне. Не може да не попадне на нещо, което да му види сметката.

– Но вие...

– Аз не се задържах дълго – продължих аз. – А и не съм изпадал в затруднено положение. Единственото, което търсех, бяха нови планети. Никакви Седем града на Сибола³, никакво мистично Елдорадо, никакви докарващи те до транс кръстоносни походи на душата.

– Вие ни се подигравате – обади се отец Тък. – Не обичам подигравчиите.

– Не съм искал да се подигравам – говорех все на Сара Фостър аз. –

1. Джони Апълсайд или Джон Чапман (1775–1845), един от известните американски заселници, герой на множество легенди – Б.пр.

2. Сър Ланселот, легендарен рицар на кръглата маса, чиято любовна връзка с кралица Гуинивийр довежда до война с крал Артур – Б.пр.

3. Седемте града на Сибола, легендарно място в югозападна Северна Америка, търсено през XVI век от испанските мореплаватели заради предполагаемите му съкровища – Б.пр.

Космосът е пълен с легенди. Тази, която вие споменахте, е само една от многото. Забавно е да ги слушаш, когато си нямаш друга работа. А мога да добавя и че не обичам забележки от псевдосвещеник с мръсни нокти.

Оставих чашата си на масичката до стола и се изправих:

– Благодаря за почерпката. Може би някой друг път...

– Само минутка – спря ме тя. – Моля ви седнете. Извинявам се заради Тък. Но вие имате работа с мене, не с него. Имам предложение, което може би ще ви се стори привлекателно.

– Оттеглил съм се – подсетих я аз.

– Може би сте видели кораба на космодрума. През две клетки от мястото, където вие се приземихте.

– Да, видях кораба. И много го харесах. Ваш ли е?

Тя кимна:

– Капитане, имам нужда от човек, който да управлява кораба. Бихте ли се заели с тази работа?

– Защо точно аз? – попитах я. – Положително има и други хора.

– На Земята? – Тя поклати глава. – Колко квалифицирани космонавти мислите, че има на Земята?

– Предполагам, че не са много.

– Няма никакви – отсече тя. – Или почти никакви. Няма хора, на които бих могла да поверя този кораб.

– Нека се разберем. – Аз отново седнах. – Откъде знаете, че можете да поверите този кораб на мене? Какво знаете за мене? Откъде разбрахте, че съм пристигнал на Земята?

Тя ме погледна право в очите, като малко примижа, както навярно примижаваше, когато насочваше пушката си към нападащия я звяр:

– Мога да ви имам доверие, защото няма къде да отидете. Навсякъде из космоса ви търсят. Можете да намерите сигурност единствено, ако се придържате към кораба.

– Така е – признах аз. – Но как ще потегля към космоса. Патрулите...

– Капитане, повярвайте ми, нищо не може да догони този кораб. А ако някой си е поставил това за цел, бързо ще се умори от преследването. Пътят ни е далечен и тежък. Няма да си струва да ни гонят. Освен това, мисля, че може да се уреди никой да не разбере, че сте излезли в космоса.

– Това е много интересно – кимнах аз. – Бихте ли могли и да ми обясните къде би трябвало да отидем?

– Ние не знаем къде трябва да отидем – отвърна тя.

Това, разбира се, беше пълна глупост. Човек не предприема полет, ако не знае къде отива. Щом не иска да ми каже, защо просто не си признае?

– Но господин Смит знае – допълни Сара.

Обърнах се и го изгледах – голяма незряща купчина, струпана на стола, с млечнобели очи на отпуснатото лице.

– В главата си чувам глас – обясни той. – Поддържам контакт с някого. Имам приятел там.

О, чудесно, помислих си. Значи всичко се свежда до това. Той чува глас в главата си.

– Оставете аз да се досетя – казах на Сара. – Този религиозен господин ви е довел господин Смит.

Тя изведнъж се разсърди. Лицето ѝ побеля, а сините ѝ очи се стесниха и заприличаха на блестящи ивици лед.

– Прав сте – студено процеди тя, – но това не е всичко. Знаете, разбира се, че Найт е бил придружаван от робот.

– Робот на име Роскоу – кимнах аз.

– А че този робот е бил телепатичен?

– Такова нещо не съществува – възразих аз.

– Не, има го. Или по-скоро имало го е. Аз съм проучила всичко, капитане. Разполагам с техническите данни специално за този робот. И ги имах дълго преди господин Смит да се появи. А също и писмата, които Найт е пращал на някои свои приятели. У мене са може би единствените автентични документи от Найт и за онова, което е търсел. Всичко е придобито дълго преди двамата господа да се появят и е взето от място, което те не биха могли да знаят.

– Но те може би са чули...

– Не съм казвала на никого – натърти тя. – Това беше... как бихте го нарекли? Може би обикновено хоби. А може би страст. Отделни детайли, събирани от тук-там, без каквато и да е надежда някога да мога да ги съчетая. Беше толкова пленителна легенда...

– И е точно това – махнах с ръка аз. – Легенда. Изградена в течение на годините от отлични, макар и не злонамерени лъжци. Взема се един миниатюрен факт и се вплита сред други миниатюрни факти, докато всичките преплетени миниатюрни факти, заставени привидно да си взаимодействат, стават толкова сложни, че вече няма никаква надежда да се разбере кой е истинският факт и кое е вдъхновена измислица.

– А писмата? И техническите данни специално за този робот?

– Това би било нещо друго. Ако са автентични.

– Оригиналноста им е във всякакво съмнение. Убедила съм се сама.

– И какво се казва в писмата?

– Че е търсел нещо.

– Аз ви казах, че те всички търсят нещо. Всички до един. Някои от тях вярват, че нещата, които търсят, наистина съществуват. Други са доведени до това убеждение от хипноза. Така е било някога, така е и до днес. На този тип хора е нужно извинение за вечните им странствания. Трябва им някак да осмислят безцелното си съществуване. Влюбени са в космоса и във всички непознати светове, които лежат зад поредния хоризонт. Не съществува причина, която да ги кара да отиват там, и те го знаят, така че съчиняват някакви основания и...

– Капитане, вие не вярвате и дума от историята ми.

– Нито дума.

Нямах нищо против, ако тези двама авантюристи я поведяха в безсмислено търсене, но аз нямах намерение да взема участие в него. Признавам си обаче, че като си помислех за кораба на космодрума, чувствах изкушение. Но си знаех, че е невъзможно. Земята бе убежище, а аз се нуждаех от убежище.

– Вие не ме харесвате – намеси се отец Тък. – Аз също не харесвам вас. Но нека ви призная честно, че не съм довел слепия си другар при госпожица Фостър с мисълта за парични придобивки. Отдавна съм престанал да изпитвам подобни нужди. Единственото, което търся, е истината.

Не му отговорих. До какво би довел отговорът? Такива като него бях виждал и преди.

– Аз не мога да виждам. – Смит заговори не на нас, не дори на себе си, а на непознат човек, за когото никой не знаеше. – Никога не съм виждал. Не познавам други форми освен ония, които долавям с ръце. Мога да си представя предметите само във въображението си, но представата ми сигурно е погрешна, тъй като не познавам цветовете, макар че са ми разказвали за тях. Червеното означава нещо за вас, но за мен е безсмислено. Няма начин да се обясни цветът на човек, който не вижда. Усещане за плат, да, но няма как наистина да се опознае платът. Водата се пие, но как изглежда? Уиски в чаша с лед, но на какво прилича уискито? Ледът е твърд и гладък, а на пипане е, както казвате, студен. Той е вода, превърната в кристали и разбирам, че е бял, но какво е кристал, какво е бял?

На този свят за мене няма нищо освен пространството, което той

ми осигурява и мислите на другите хора, но откъде мога да знам, че интерпретацията ми на тия мисли е правилна? А мога ли да подредя правилно фактите? От този свят на мен е дадено малко, но аз имам друг свят. – Той вдигна ръка и чукна по черепа си с пръсти. – Друг свят, тук, в главата ми. Той не е въображаем свят, а е друг свят, даден ми от друго същество. Не знам къде е това друго същество, макар и да ми е внушено, че то е много далече от нас. Това е всичко, което знам със сигурност – голямото разстояние, което ни отделя, и посоката, в която се намира.

– Значи това е идеята? – отново заговорих на Сара аз. – Той трябва да бъде компасът. Тръгваме в посоката, посочена от него, и летим непрекъснато...

– Така е – съгласи се тя. – Така е било и с Роскоу.

– Роботът на Найт?

– Роботът на Найт. Така се твърди в писмата. Самият Найт е имал същата дарба в известна малка степен. Достатъчно, за да усеща, че някой е там. Така че е поръчал да се произведе роботът.

– Робот по поръчка? Телепатичен робот?

Тя кимна.

Беше ми трудно да преглътна. Дори невъзможно. Тук ставаше нещо наистина невероятно.

– Там някъде има истина – обади се Тък. – Истина, за която ние не можем дори да се досетим. Готов съм да заложа живота си, за да отида и да видя.

– И точно това ще направите – обобщих аз. – Дори и да намерите истината...

– Ако е там някъде – тръсна глава Сара, – все някой някога ще я открие. Защо да не бъдем ние?

Огледах стаята. Главите на фантастични и свирепи същества ни се мръсеха от стените. Бяха дошли от множество далечни планети – някои от тях бях виждал, за други само ми бяха разказвали, а имаше и такива, за които не бях и чувал, дори в пиянските разкази на самотни, изтощени от космически странствания мъже, които се събираха в мрачни барове на планети, чиито имена едва ли знаеха повече от хиляда души.

Забелязах, че стените са препълнени. По тях нямаше място за повече глави. Блясъкът на ловуването и на завръщането вкъщи с още глави изглежда също замираше. Може би не само за Сара Фостър, големия ловец, но и за хората, които си мислеха, че приключенията по далечните планети й осигуряват известен престиж. Така че имаше ли по-логичен изход от впускане в друг вид лов, от донасяне вкъщи на друг вид глава,

от впускане в ново и по-прекрасно приключение?

– Никой – наблегна Сара Фостър, – никой няма да научи, че сте излезли в космоса, че сте напуснали Земята. Един ден се завръщате и в същия ден някакъв човек ще отпътува. Той ще изглежда точно като вас, но няма да бъдете вие. Ще живее на Земята вместо вас, а вие ще се отправите в космоса.

– Имате ли достатъчно пари, за да уредите това? – попитах аз. – Да купите верността на такъв човек?

Тя сви рамене:

– Имам достатъчно пари, за да купя каквото и да е. А след като сме навлезли далече в космоса, какво значение би имало, че него ще го разкрият?

– Няма да има значение – отвърнах аз, – освен че бих искал и да се върна с кораба – ако той изобщо се завърне.

– Това може да се уреди – увери ме тя. – Може да се вземат мерки.

– Например ако човекът, който ще ме замества тук, на Земята, загине при нещастен случай ли?

– Не така – поклати глава тя. – С такова нещо не бихме могли да се справим. Начините да се идентифицира трупът са прекалено много.

Забелязах как не ѝ е особено приятно, че такова просто разрешение не може да се приложи.

Целият план не ми допадаше. Не ми харесваха хората и не ми харесваше замисълът им. Мисълта да поема управлението на оня кораб и да изляза в космоса обаче не ме оставяше. Чувствах, че на Земята човек може да умре, да се задуши. Бях видял малко от нея и то ми бе харесало. Но такова нещо човек би могъл да харесва известно време, а после постепенно да го намрази. Космосът беше в кръвта ми. Ставах неспокоен, когато се откъсвах от него за по-дълго. Там имаше нещо, което ти лазеше под кожата и се превръщаше в част от самия теб. Обсипаната със звезди самота, тишината, чувството, че не си свързан с нищо, че си свободен да отидеш където пожелаеш и да си тръгнеш когато поискаш – всичко това бе част от общата картина, но не цялата. Имаше и нещо друго, за което никой човек не бе намерил име. Може би беше чувството за истина – колкото и банално да звучи.

– Намислете си хонорара – продължи Сара Фостър, – а после го удвоете. Няма да издребняваме.

– Но защо? – възкликнах аз. – Толкова малко ли значат парите за вас?

– Разбира се значат много – възрази тя, – но когато ги имаш, се

научаваш, че трябва да плащаш за онова, което ти трябва. А вие ни трябва, капитан Рос. Вие никога не сте пътували по маркираните и обозначените космически маршрути. Винаги сте били преди останалите и сте търсили своите планети. Такъв човек ще ни бъде полезен.

Един робот се показва на вратата:

– Вечерята е готова за поднасяне, госпожице Фостър.

Тя ме погледна предизвикателно.

– Ще си помисля – обещах ѝ аз.

Глава трета

Но можеше да си помисля много по-сериозно, казвах си, докато стоях сред огряната от луната пустиня. Изобщо не би трябвало да тръгвам.

Смит все още пълзеше по лакти и колене и скимтеше. Слепите му бели очи отразяваха лунната светлина и блестяха като очи на ловуваща котка. Тък се мъчеше да откачи краката си от смешната си одежда, като залиташе към стенещия Смит. Какво беше това, чудех се, защо двамата бяха толкова близки приятели? Не беше хомосексуализъм, защото това би си проличало в ограничените по обем помещения на звездолета. Навярно у тях имаше някаква духовна потребност, която търсеше и откриваше другия. Смит естествено би се радвал да разполага с човек, който да се грижи за него, а Тък би могъл да смята слепеца и гласа в главата му за добро капиталовложение, но в приятелството им сигурно имаше и нещо повече. Бяха навярно двама непохватни неграмотници, които откриваха в слабостите на другия основание за взаимно съчувствие и разбиращелство.

Пустинята бе осветена ярко като през деня и когато погледнах небето, видях, че силната светлина не се дължеше само на луната. Целият небесен свод бе обсипан със звезди – по-големи и по-ярки от всички, които бях виждал дотогава. Звездите не бяха така видими при първия ни поглед към мястото преди хобитата да ни захвърлят в него, но ето ги сега – звезди, които изглеждаха така близо, че човек би могъл да се пресегне и да започне да ги бере, като ябълки от дърво.

Сара вече се бе изправила, все още държеше пушката си и я бе стиснала като на парад пред гърдите си.

– Успях да задържа дулото нагоре – похвали се тя.

– Е, браво – поздравих я аз.

– Това е първото правило все пак – продължаваше тя. – Дръж дулото нагоре, за да не се задръсти. Ако не бях го направила, цялата цев щеше да е пълна с пясък.

Джордж все още виеше, но сега към воя му се добавиха и думи:

– Какво стана, Тък? Къде сме? Какво се случи с приятеля ми? Него го няма. Вече не го чувам.

– Боже Господи! – обърнах се отвратен към Тък аз. – Изправете го на крака, изтупайте му дрехите, избършете му носа и му кажете какво е

станало.

– Аз самият не мога да му обясня – изплака Тък. – Преди това някой трябва да каже на мене какво става.

– Те ще се върнат – зави Джордж. – Ще се върнат и ще ни вземат. Не може да ни оставят тук.

– Не, разбира се, че няма да се върнат сега. – Тък му помогна да се изправи на крака. – Ще се върнат едва когато слънцето изгрее.

– Слънцето сега няма ли го, Тък?

– Не. Свети луната. И много звезди.

И аз се бях оставил да попадна в това, мислех си. Захвърлен на място, което нямах представа къде е, в компанията на двама мухльовци и на една бяла Диана, чиято единствена мисъл беше да задържи дулото си нагоре.

Огледах се. Бяхме захвърлени в подножието на една дюна, а останалите дюни от двете ни страни се надигаха към нощното небе. По самото небе нямаше нищо освен луната и звездите. Не се виждаше нито един облак. И земята бе застлана единствено с пясък. Нямаше дървета или храсти, не се забелязваше и стрък растителност. Във въздуха се чувстваше известен хлад, но според мене и той щеше да се разсее, след като изгрее слънцето. Най-вероятно ни очакваше дълъг и горещ ден, а нямах дори вода.

В пясъка личаха дълги бразди, изорани от падането на телата ни. Бяхме хвърлени в посока насам откъм другата дюна – помислих си, че ако сме наясно с това, бихме могли да извлечем някаква полза. Минах малко настрани, с приклада на пушката си начертах дълга линия в пясъка и я оформих като стрела.

– Мислите, че бихме могли да се върнем? – попита Сара, която ме бе гледала внимателно.

– Не бих се обзаложил – кратко отвърнах аз.

– Онова беше някаква врата – замисли се тя – и хобитата ни подхвърлиха през нея, но когато се озовахме тук, вратата вече я нямаше.

– Бяха ни нарочили още от мига, когато кацнахме – казах аз. – Знаех какво ще направят още тогава. Не сме имали и най-малкия шанс.

– Да – съгласи се тя, – но сега сме тук и трябва да се замислим как да се измъкнем.

– Наблюдавайте тия двамата клоуни – поръчах й, – гледайте да не направят някоя бяла, а аз ще огледам наоколо.

– Намислили ли сте нещо, капитане? – внимателно ме погледна тя. – Нещо конкретно?

– Просто ще огледам – поклатих глава аз. – Може и да попадна на вода. Тя ще ни бъде много необходима преди края на деня.

– Но ако се изгубите...

– Нали ще останат собствените ми стъпки – освен ако изведнъж не се вдигне вятър и не ги заличи. Ако нещо се случи, ще изстрелям един лъч към небето, а и вие гръмнете оттук веднъж-дваж, за да се ориентирам.

– Не мислите, че хобитата ще се върнат да ни вземат?

– Вие вярвате ли в това?

– По-скоро не – отвърна тя. – Но какъв е смисълът? Какво спечелиха от всичко това? Багажът ни не би трябвало да представлява особена ценност за тях.

– Просто се отърваха от нас – измърморих аз.

– Но те ни насочиха към себе си. Ако не беше лъчът им...

– Взеха ни кораба – замислих се аз. – Може именно той да им е трябвал. Събрали са доста кораби на космодрума си. Трябва да са примамили и още много други хора.

– И всички те се намират на тази планета? Или на други планети?

– Кой знае – магнах с ръка аз. – Важното е сега да видим дали не можем да отидем на някое място, което е по-добро от тази пустиня. Нямаме нито храна, нито вода.

Нагласих ремъка на пушката си и закрачих с мъка по дюната.

– Мога ли да направя нещо друго? – попита Сара.

– Бихте могли да спрете тия двамата, ако се опитат да стъпват по линията, която начертах. Ако пък излезе вятър и започне да я заличава, опитайте се някак да я означите.

– Вие вярвате много в тази линия.

– Просто не е лошо да знаем къде се намираме.

– Това може и нищо да не значи – усъмни се тя. – Може да сме попаднали тук посредством някакъв пространствено-временен парадокс и мястото, където сме, да не показва...

– Съгласен съм, но няма на какво друго да се опрем.

Помъкнах се през дюната, но ходенето никак не беше леко. Краката ми потъваха дълбоко в пясъка и непрекъснато се подхлъзвах. Всичко вървеше много бавно и с големи усилия. Малко преди да прехвърля билото, се спрях да почина и погледнах надолу. Тримата стояха там обърнати към мене. По причина, която не бих могъл да обясня, открих, че ги обичам – и тримата: противния, отпуснат глупак Смит, лъжеца Тък и Сара, Бог да я пази, с падащия кичур коса и смешната старовремска

пушка. Каквито и да бяха те, все пак са хора и аз трябваше някак да ги измъкна оттук. Защото те разчитаха на мен. За тях бях човек, избродил целия космос, който се е сблъсквал с всякакви неприятности. Бях несговорчивият суров тип, който поне формално ръководеше експедицията. Бях капитанът, а в решителен момент именно от капитана се очаква да спаси положението. Горките доверчиви глупаци, помислих си – няхах и най-малката представа какво става с нас, няхах план за действие, бях уплашен, победен и отчаян като всеки от тях. Но не биваше да им го показвам. Трябваше да продължа да се преструвам, че всеки миг ще измисля нещо, което благополучно ще ни върне у дома.

Вдигнах ръка и им помахах. Опитах се да си придам весел вид, но не успях. После продължих да се влача по дюната, достигнах върха ѝ и видях ширналата се пред мен пустиня. В която и посока да се обърнех, картината бе една и съща – вълни от еднакви дюни докдето поглед стига, никакви открити пространства, никакви дървета, покрай които би могло да има вода, нищо освен пясъчна шир.

Плъзнах се по дюната, качих се на нова и от билото ѝ пустинята изглеждаше все същата. Признах пред себе си, че бих могъл така цял живот да се изкачвам по дюните, без нещо да се промени. Навярно цялата идиотска планета бе пустиня. Хобитата, когато ни изхвърлиха през портите, вратата или каквото беше там, знаеха какво правят и ако целта им е била да се отърват от нас, едва ли биха могли да се справят по-добре. Защото те, или светът, който представлявах, не бяха пропуснали нищо. Бяхме примамени от лъча, принудени да слезем от кораба, който след това бе запечатан, после, без да ни се остави време да размислим или да възразим, бяхме запратени в този свят. Изхвърляне, помислих си, което е било разработено предварително.

Изкатерих се по още една дюна. Винаги има възможност, не спирах да си повтарям, в някоя от долинките между дюните да се открие нещо ценно. Може би вода, защото най-напред щяхме да почувстваме нуждата от вода. Или пътека, която би могла да ни изведе до туземско поселище, а там да открием някаква помощ, макар че изобщо не можех да си представя защо на някого би му хрумнало да живее в такова място.

Всъщност не очаквах нищо, разбира се. Сред тази ширнала се пустиня нямаше нищо, което би могло да вдъхне надежда. Но когато доближих върха на дюната – достатъчно близо, за да мога да погледна зад нея – забелязах нещо върху билото на отвъдната дюна.

Там бе заровено нещо като птича клетка. Металните ѝ ребра просветваха под лунната и звездната светлина, приличаше на укритие,

изготвено от гърдния кош на някой праисторически звяр, който е загинал върху дюната.

Свалих пушката от рамото си и я приготвих. Плъзгачият се пясък, който шепнеше под мене, ми позволи да се спусна бавно по дюната. Когато стигнах долу, вече не можех да виждам над билото на дюната, така че минах вляво и започнах отново да се изкачвам, като се привеждах, за да прикривам главата си. На пет-шест метра от върха легнах и запълзах. Когато очите ми се показаха над билото и отново видях птичата клетка, замръзнах и забих крака в пясъка, за да не се плъзна назад.

Забелязах, че под клетката има ивица от движещ се пясък и пред очите ми нови участъци от пясъка под конструкцията се освобождаваха и потичаха по склона. Сигурен бях, че клетката скоро се е приземила върху билото на дюната – смутеният от кацането още не бе се успокоил, а процепът бе съвсем пресен.

Приземяване изглеждаше странна дума, но все пак логиката ми подсказваше, че трябва да е кацнала, защото ми се струваше твърде малко вероятно някой да я е поставил там. Навярно е някакъв кораб, макар и странен кораб – не закрит, а състоящ се само от рамка. А ако е бил кораб, мислех си, трябва да е пренасял живи същества, които или са мъртви в него, или са някъде наоколо.

Огледах бавно дюната и забелязах далеч вдясно от птичата клетка плитък белег, нещо като следа от шейна, която се спускаше от билото към сянката между дюните. Опитах се да видя и какво има сред сенките, но не можах да различа нищо. Трябваше да се приближа към тая следа от шейна.

Спуснах се с пълзене по дюната, като този път се насочих надясно. Внимавах, за да предизвикам колкото може по-малко плъзгане на пясъка, който при всяко по-рязко движение се разместваше и със съскане се спускаше. Може би от другата страна на дюната имаше нещо, което слушаше за признаци на живот.

Когато показах горната част от главата си над билото на дюната, все още не бях стигнал до следата от шейна, но бях много по-наблизо и от празнината между дюните до мен стигна стържещ звук от плъзгане. Напрегнах очи и ми се стори, че долавям някакво движение в падината, но не бях сигурен. Стържещият звук от плъзгане престана и отново започна. Пак ми се стори, че долавям движение. Изнесох пушката напред, така че всеки миг да мога да я насоча към падината.

Зачаках.

Плъзгането престана, почна отново и нещо се помръдна долу (този

път бях сигурен), нещо изстена. Всички звуци спряха.

Нямаше смисъл да чакам повече.

– Ало, там долу! – обадох се аз.

Нямаше отговор.

– Ало – повторих аз.

Осъзнах, че може би си имам работа с нещо от толкова далечно място в космоса, че космическият жаргон, който се използва в нашия сектор, не му е познат и ние да не можем да установим контакт.

После ми отговори разтреперан бухащ глас. В началото помислих, че е само шум, а после, като надмогнах шума, разбрах, че е дума – единичен, бухащ въпрос.

„Приятел?“ беше думата.

– Приятел – отвърнах аз.

– Трябва на мене приятел – започна бухащият глас. – Моля да се приближи безопасно. Не нося оръжие.

– А аз нося – малко мрачно обясних аз.

– От него няма нужда – каза нещото от сянката. – Аз съм в клонка и съм безпомощен.

– Онова там корабът ти ли е?

– Кораб?

– Превозното ти средство?

– Наистина е така, мили приятелю. То се разглоби. Вече не работи.

– Слизам долу – съобщих на нещото. – Насочил съм оръжието си към теб. Едно движение и...

– Ела тогава – покани ме бухането. – Няма движение. Ще лежа по гръб.

Изправих се и се прехвърлих бързо през върха на дюната. Хвърлих се по склона от другата страна, като се привеждах, за да представлявам колкото може по-дребна мишена. Държах пушката все така насочена към сенките, откъдето бях чул гласа.

Плъзнах се наведен в падината и я огледах отдолу. Тогава го видях – черна издупина, която лежеше съвсем неподвижно.

– Добре – викнах аз. – Тръгни сега към мене.

Издупината се помести, претъркала се и отново застина.

– Да тръгна аз не мога.

– Добре тогава. Лежи там. Изобщо не помръдвай.

Притичах и спрях. Нещото лежеше неподвижно. Дори не трепна.

Приближих, като внимателно го гледах. Сега го виждах по-ясно. От челото му излизаше кичур пипала, които лежаха отпуснати на земята.

От доста масивната му глава, ако частта от тялото с пипалата наистина бе главата му, се простираше тяло, дълго около метър и двайсет, чийто край бе тъп. Изглежда нямаше нито крака, нито ръце. Навярно ръце не му трябваха, щом разполагаше с тези пипала. Не носеше никакви дрехи, по тялото му нямаше изобщо нищо. Пипалата не държаша оръжие или някакъв инструмент.

– Какво ти е? – попитах го. – Мога ли да ти помогна?

Пипалата се повдигнаха и се залюляха като кошница, пълна със змии. Дрезгавият глас се дочу от устата, заобиколена от пипалата.

– Краката ми са къси – оплака се то. – Потъвам. Не ме държат. С тях само разбутвам пясъка. Изкопавам още по-голяма яма около себе си.

Две от пипалата с очи в краищата си бяха насочени право към мен. Оглеждаха ме целия.

– Мога да те измъкна оттук.

– Този жест ще е ненужен – отвърна съществото. – Ще заседна отново.

Пипалата, които му служеха за перископи, се движеха нагоре и надолу, преценяваха ме.

– Ти си голям – изскърца то. – Имаш ли я и силата?

– Искаш да кажеш да те нося?

– Само донякъде, до някое твърдо място.

– Не знам такова място – поклатих глава аз.

– Не знаеш... Тогава ти не живееш на тази планета.

– Не живея... Мислех си, че ти може би...

– На тази планета? – възкликна то. – Никой член на моята раса, който се уважава, не би удостоил такава планета и с изхождане по голяма нужда.

Клекнах, за да застана срещу него.

– А корабът? – попитах го. – Ако успее да те върна обратно на дюната...

– Няма да помогне. Там няма нищо.

– Но трябва да има. Храна и вода...

Водата, трябва да си призная, ме интересуваше значително.

– Не ми трябва – обясни то. – Аз пътувам с втората си самоличност и не се нуждая от храна или вода. Стига ми само малка защита от открития космос и известна топлина, за да не се повредят много живите ми тъкани.

Боже мой, какво става, питах се аз. Той беше във втората си самоличност и аз се чудех какво ли може да значи това, но не смеех да го

попитам. Знаех как стават тия неща. Първо изненада, ужас или удивление, че може да съществува толкова невежествен и изостанал биологичен вид, който да не е запознат с идеята, после несръчен опит да се обясни същината и накрая описание на преимуществата ѝ и съжаление към онези, които не я познават. Или щеше да стане така, или всичко това е табу, за което не може да се говори, и дори намекът за съдържанието му би се приел за обида.

А думите му за живите тъкани? Като че ли у него има и нещо повече от живи тъкани.

Това бе нормално, разбира се. Човек попада на странни неща при скитанията си из космоса, но когато се сблъска с тях, обикновено може да ги отбегне или да не им обърне внимание, а в случая аз не можех да постъпя така.

Трябваше да помогна по някакъв начин на това същество, макар че изобщо не ми идваше наум какво бих могъл да направя. Бих могъл да го вдигна и да го замъкна при останалите, но след като попаднеш там, то нямаше да е по-добре отколкото тук. Но не можех просто да се обърна, да си тръгна и да го изоставя така. Заслужаваше поне вниманието някой да му покаже, че се интересува от съдбата му.

От момента, когато бях видял кораба и се бях досетил, че е паднал наскоро, ми бе хрумнало, разбира се, че на него може да открием храна и вода, а може би и други предмети, които четиримата можем да използваме. Но сега, признавам си, всичко излезе пълен сапунен мехур. Аз не можех да помогна на това същество, а и то не можеше да помогне на нас. Всичко се оказа само нова неприятност и съществото ми се обеси на врата.

– Не мога да ти предложа кой знае какво – започнах аз. – Ние сме четирима – аз и още трима души. Нямаме храна и вода, нямаме абсолютно нищо.

– Как попаднахте тук? – попита то.

Опитах се да му опиша как сме се озовали тук и докато търсех думи, осъзнах, че просто си губя времето. Пък и какво ли значение имаше начинът, по който сме дошли? Но то изглежда разбра:

– Така значи.

– Виждаш значи колко малко можем да направим за теб.

– Но ще се опиташ да ме отнесеш до мястото, където са се устроили останалите?

– Да, това мога да направя.

– И няма да имаш нищо против?

– Ни най-малко – успокоих го аз – щом ти така искаш.

Имах нещо против, разбира се. Никак нямаше да ми бъде лесно да го мъкна през пясъчните дюни. Но наистина не можех да си представя, че виждам положението му, махам с ръка и го зарязвам тук.

– Това ще ми хареса много – зарадва се съществото. – Животът на другото място е за предпочитане, а да си сам не е добре. Освен това колкото повече сме, толкова по-голяма е силата ни. Никога не знаеш.

– Казвам се Майк между другото – представих се аз. – Аз съм от една планета, наречена Земя, в съзвездието Карина Сигнус.

– Майк – пробва името и го избуха така, че приличаше на всичко друго, но не и на Майк. – Хубаво е. Върти се лесно по гласните струни. Местоположението на планетата ти за мене е загадка. Термините са ми непознати. Разположението на моята планета няма да ти каже нищо. А името ми? Името ми е сложна работа, включва идентификационни структури и означава нещо само за хората от собствената ми раса. Ти ми избери име, моля. Можеш да ме наричаш, както поискаш. Нека бъде кратко и просто.

Идеята да започна с имената беше малко шантава, разбира се. Смешното е, че по начало нямаше такова намерение. Беше нещо, което просто се изплъзна от мене, почти по инстинкт. Бях дори малко изненадан, когато се чух, че произнасям името си. Но след като вече го бях направил, положението не ставаше по-благоприятно. Вече не бяхме две същества от различни светове, попаднали случайно едно на друго. Бяхме добили самоличност в по-голяма степен.

– Какво ще кажеш за Бух? – попитах го аз. В момента, когато го казах, ми идеше да се изритам. Защото това не беше най-хубавото име на света, а то би имало всяко възможно основание да го мрази. Но изглежда не беше така. Размаха пипалата си няколко пъти и го произнесе тричетири пъти.

– Е хубаво – заключи то. – Е отлично за същество като мене. Здравей, Майк.

– Здравей, Бух – отвърнах аз.

Преметнах пушката през рамо, стъпих здраво и посегнах да го обгърна с двете си ръце. Накрая успях да го закрепя на другото си рамо. Беше по-тежко, отколкото изглеждаше, а тялото му бе така закръглено, че бе трудно да се хване добре. Но накрая го закрепих както трябва и поех нагоре по дюната.

Не се опитах да тръгна право нагоре, а минах по диагонал. Краката ми затъваха до глезените при всяка крачка, а пясъкът се плъзгаше под

мене. Борех се за всеки сантиметър – оказа се дори по-трудно, отколкото си мислех в началото.

Накрая достигнах билото и се отпуснах, колкото можех по-леко, като внимателно оставих Бух. После просто легнах задъхан.

– Много те затруднявам, Майк – обади се Бух. – Преуморявам те много аз.

– Остави ме да си поема дъх – помолих го аз. – Вече е близо.

Обърнах се по гръб и се загледах в небето. Звездите ми заблестяха в отговор. Право над мене се намираше огромен син гигант, който светеше като скъпоценен камък, а близо до него тъмно лъщеше звезда – навярно червен супергигант. И още милиони – като че ли някой бе седнал и бе изготвил матрица, с която да запълни цялото небе със звезди.

– Къде е тази планета, Бух? – попитах го аз. – На кое място в галактиката?

– Това е една сферична група – отвърна той. – Мислех, че знаеш.

Това можеше да се очаква, помислих си аз. Защото планетата, на която бяхме кацнали, която големият глупак Смит ни бе посочил, беше доста над галактичната плоскост, в пространството отвъд основния корпус на галактиката – в царството на сферичните групи.

– Твоят дом наоколо ли е? – попитах го аз.

– Не, надалече е. – Начинът, по който го каза, ме накара да не го питам повече. Негова работа си беше дали ще говори за планетата, откъдето е дошъл. Можеше да е избягал, можеше да е заточеник или да е отстранен като нежелан. Тези неща се случваха. Космосът беше пълен със скитници, които повече не можеха да се завърнат въщи.

Лежах загледан в небето и се чудех къде ли сме точно. Сферична група, беше казал Бух, а те бяха много и това, предполагам, можеше да е всяка от тях. Ясно ми беше, че разстоянието или близостта нямаха особено значение, ако се използва методът, с който ние бяхме прехвърлени, за придвижване от едно място на друго.

Нито пък бе толкова важно къде сме точно. Ако не откриехме вода, нямаше да изкараме дълго тук. Същото се отнасяше и за храната, разбира се, но липсата ѝ не бе така критична. Смътно се чудех защо ли не съм по-разтревожен. Може би се дължеше на многократните ми пребивавания по толкова чужди места с разни таратайки, откъдето някак винаги бях съумявал да се измъкна. Изглежда вече бях започнал да мисля, че винаги ще успея да се спася. Или пък вътрешно бях убеден, че запасите ми от късмет са се изчерпали отдавна и че е крайно време да ме постигне участта, от която бях избягвал толкова пъти – съзнавах, че накрая

някоя планета или някоя злонамерена твар ще ми видят сметката. С такива мисли в главата реших, че няма кой знае какъв смисъл да се тревожа, защото когато ми дойде времето, ще значи, че няма друг изход, така че предварителните притеснения са излишни.

Все още бях унесен в мислите си, когато нещо леко ме докосна по рамото. Рязко обърнах глава и видях, че Бух ме почуква с едно от пипалата си.

– Майк – изскърца той, – трябва да погледнеш. Не сме сами.

Изправих се веднага и грабнах пушката.

Едно колело се движеше през дюната зад нас, същата, в която се бе разбил корабът на Бух. Беше голямо, ярко оцветено колело със зелена главина, която просветваше в лунната светлина. Виждах само част от него, но чудовищната му, блестяща крива се издигаше във въздуха над дюната поне на трийсетина метра. Шината му бе широка – според мене три метра или повече – и блестеше като полирана стомана. Стотици сребърни спици водеха от вътрешността на шината към зелената светеща главина.

Не се движеше. Висеше във въздуха надвесено над дюната. Лунносребърните ребра на кораба на Бух приличаха на сплескана детска играчка в сравнение с него.

– Живо? – попита Бух.

– Сигурно – отвърнах аз.

– Тогава по-добре да се приготвим за защита...

– Ще стоим тук – отсякох аз. – Няма да си вдигнем и пръста срещу него.

Сигурен бях, че ни наблюдава. Каквото и да беше то, може би бе излязло да проучи останките от кораба на Бух. Нищо по него, освен зелената главина донякъде, не потвърждаваше думите ми, че е живо, но по някаква причина, която не можех да назова точно, нещо в него свидетелстваше за живот. Може би щеше да се обърне след малко и да си замине. Но дори и да не го направеше, не бяхме в състояние да започнем да стреляме по всичко, което се движи.

– Ти по-добре се плъзни към падината – обърнах се аз към Бух. – Ако се наложи да бягаме, оттам по-лесно ще те вдигна.

Той завъртя едното си пипало в несъгласие:

– Имам оръжие, което може да ти потрябва.

– Ти каза, че нямаш никакво оръжие.

– Мръсна лъжа – избуха радостно той.

– Би могъл да ме нападнеш, когато ти хрумне – гневно се възмутих

аз.

– О, не – възрази той. – Ти дойде като приятел. Ако ти бях казал, можеше и да не дойдеш.

Махнах с ръка. Той беше хитрец и мошеник, но за момента бе на моя страна и няхах възражения.

Някой ме извика отзад и аз се обърнах. Сара стоеше на върха на съседната дюна, а вляво от нея от ръба стърчаха две глави. Тя бе заела стойка на билото, бе насочила глупавата си пушка и аз се уплаших до смърт, че може всеки миг да започне да сипе олово.

– Добре ли сте, капитане? – провикна се тя.

– Добре съм.

– Можем ли нещо да ви помогнем?

– Да – викнах и аз. – Можете да издърпате приятеля ми до лагера.

Казах лагер, защото просто не можах да измисля как иначе да го нарека.

С тъгла на устата си изръмжах на Бух:

– Престани с глупостите си и се плъзни към падината.

Насочих вниманието си отново към колелото. То си стоеше на същото място. Все още имах чувството, че ме гледа. Наместих се и стъпих по-добре, бях готов да се оттегля, ако се наложеше.

Чух как Бух се плъзга по склона. След миг Сара ми викна:

– Какво е това нещо? Къде го намерихте?

Обърнах се и я видях надвесена и загледана в Бух.

– Тък – повиших отново глас, – слез там и помогни на госпожица Фостър. Кажи на Смит да не мърда от мястото си.

Можех да си представя как оня сляп глупак се опитва да тръгне след Тък и целият се заплита.

Гласът на Сара беше жален и малко остър:

– Но капитане...

– И той се е загубил като нас – успокоих я аз. – Мястото му не е тук и е затруднен. Просто го отведете обратно в лагера.

Погледнах пак към колелото. Накрая бе започнало да се движи – въртеше се бавно, почти царствено, минаваше над склона на дюната и се издигаше все по-високо.

– Махайте се оттам – изкрещях на Тък и на Сара, без да се обръщам.

Колелото спря. Беше почти на билото. Сега дюната почти не го закриваше. Извисяваше се на фона на небето.

Тъй като сега можех да го огледам по-добре, забелязах, че

странното при него беше, че е наистина колело, а не нещо, което само прилича на колело. Външният му ръб бе изработен от някакво много силно светещо вещество, шината му бе триметрова, но може би не подебела от трийсет сантиметра. Въпреки цялата му масивност, в него имаше нещо елегантно. С изкачването по дюната ръбът бе загребал малко пясък и го бе запратил по-навътре – сега пясъкът се сипеше, докато колелото се движеше напред. Зеленикавата главина плуваше в центъра на колелото и „плуваше“ бе точната дума, тъй като слабите спици, въпреки броя си, не биха могли да я задържат. А сега видях, че спиците, колкото и тънки да бяха, бяха пресечени с още по-фини жици (ако наистина бяха жици), които превръщаха цялото пространство между главината и шината в нещо като паяжина. Аналогията обаче свършваше до тук, тъй като самата главина нямаше нищо общо с паяк. Беше просто някаква сфера, която висеше в центъра на колелото.

Погледнах бързо през рамо и не забелязах останалите. По склона на дюната, където бяха минали, имаше дълбоки следи.

Изправих се и се плъзнах по склона, а след това се заизкачвах с мъка по следващото възвишение. На върха се обърнах и отново погледнах. Колелото си стоеше на същото място. Спуснах се по новия склон и се изкачих по дюната, зад която бях оставил останалите. Видях, че всички са долу, а колелото все още не се е поместило. Може би това бе краят на срещата, помислих си. Колелото е дошло да огледа и сега, доволно от видяното, щеше да си продължи по пътя.

Плъзнах се по склона и Сара се изправи да ме посрещне.

– Може би за нас има надежда – съобщи ми тя.

– Надежда да се измъкнем оттук?

– Вие сте казали на вашия Бух какво е станало – продължи тя. – Той изглежда има опит в тези неща.

– Дори не бях убеден, че му е ясно за какво говоря – учудих се аз.

– Той не е разбрал всичко, но зададе някои въпроси и сега работят по случая.

– Те?

– Тък и Джордж му помагат. Джордж е особено добър. Изглежда успява да долови къде е вратата.

– Това е точно работа за него – кимнах аз.

– Бих искала да престанеш да се отнасяш така с Джордж.

Нямаше време за препирни с нея, така че се спуснах по дюната.

Тримата бяха клекнали един зад друг – поне двамата клечаха, а Бух лежеше със заровени в пясъка крака. Тък гледаше втренчено напред, а

отпуснатото лице на Смит имаше напрегнато и развълнувано изражение. Всички пипала на Бух бяха протегнати пред него и върховете им трептяха.

Погледнах в посоката, накъдето бе обърнат Тък, и не видях нищо. Там беше само извисяващия се склон на следващата дюна.

Стоях си тихо зад тях, а Сара дойде и застана до мене. Не помръдвахме. Не знаех какво става, но каквото и да беше, не исках да се намесвам. Ако мислеха, че има някаква възможност вратата да се тласне и да се отвори, няхах нищо против да опитат.

Изведнъж пипалата на Бух се отпуснаха и провиснаха към земята. Тък и Смит също отчаяно се приведоха. Явно онова, което се опитваха да направят, не бе станало.

– Повече сила ни трябва – забеляза Бух. – Може би ако всички ние...

– Всички ли? – попитах аз. – За съжаление не мисля, че ме бива по тия неща. Какво се опитвате да направите?

– Съсредоточаваме се върху вратата – обясни Бух. – Мъчим се да я отворим.

– Тя е още тук – намеси се Джордж. – Усещам ръбовете ѝ.

– Можем да опитаме – съгласи се Сара. – Това е най-малкото.

Тя клекна до Бух.

– Какво трябва да направим? – попитах аз.

– Опитайте се да си представите вратата – каза Тък.

– После дърпаш – добави Бух.

– С какво дърпам? – попитах аз.

– С ума си – с неприязнен тон отвърна Тък. – Това, капитане, е случай, когато голямата уста и мускулите изобщо не помагат.

– Отец Тък – студено каза Сара, – никой не ви е искал тази оценка.

– Но той само това прави, откакто сме на кораба – заяви Тък. – Вика ни и дава нареждания.

– Братко – изръмжах аз, – ако наистина мислите това, след като се измъкнем оттук...

– Млъкнете, вие двамата – викна Сара. – Капитане, моля ви.

Тя поглади пясъка до себе си и аз клекнах заедно с останалите, като се чувствах глупаво унизен. Никога не бях виждал такова отявлено тъпоумие. Е, аз съвсем няхах нещо против – наистина имаше чуждоземни жители, които правеха чудеса с волята си, но ние бяхме човешки същества (всички с изключение на един), а човешката раса никога не се е славела с нещо подобно. Макар че ако вземеш двама мухълъвци като Тък и

Джордж, можеш да очакваш всичко, мислех си аз.

– Нека сега – призова ни Бух – всички да се напрегнем и да отместим вратата.

Пипалата му така бързо се стрелнаха пред него, че изпукаха и после застанаха на едно място, като само върховете им трептяха.

Бог ми е свидетел, че опитах да се съсредоточа. Опитах се да видя врата пред себе си и наистина я видях – призрачна врата, обградена с тънък светъл лъч, – а след като я зърнах, се опитах да я дръпна, но по нея нямаше нищо, за което да я хвана, а при това положение възможността човек да я отвори бе твърде малка. Въпреки това се опитах и продължавах да се мъча. Можех почти да почувствам пръстите на съзанието си, които се мъчеха да се захванат за гладката и хлъзгава повърхност и после я изпускаха.

Знаех, че няма да успеем. Вратата сякаш се бе отворила малко, тъй като светлата ивица около нея изглежда се бе разширила. Но щеше да ни отнеме много време – никога нямаше да съумеем да я задържим отворена толкова дълго време, че да можем да се промъкнем.

Започнах да се чувствам ужасно уморен – изглежда и умствено, и физически, – а знаех, че и останалите едва ли са в по-добра форма. Щяхме да опитаме отново, разбира се, отново и отново, но щяхме да отслабваме все повече и знаех, че ако не я отворим първите няколко пъти, няма да има надежда.

Така че продължих още по-съсредоточено. Изглежда успях да я хвана за нещо и задърпах с всички сили. Усещах, че и другите я дърпат – вратата започна да се отваря, плъзгаше се към нас върху невидимите си панти и накрая се откри достатъчно място, за да може да мине един човек – ако там наистина имаше врата, разбира се. Знаех обаче – дори докато я бутах и се потях мисловно, – че вратата не съществува във физическите измерения и че тя е нещо, което човек никога не би могъл да докосне.

После, тъкмо когато вратата бе започнала да се отваря, ние се провалихме – всички. Всички заедно. И вече нямаше врата. Нямаше нищо освен дюната, устремена към небето.

Нещо изскърца зад нас. Аз скочих и се обърнах. Колелото бе издигнато високо над нас, а от зелената маса в центъра и паяжината, която се премятеше между главината и шината висеше нещо. Не беше паяк, макар че общите му очертания и начинът, по който пълзеше по мрежата, напомняха за това същество. Паякът, в сравнение с чудовището, което пълзеше по мрежата, би изглеждал добронамерен и сговорчив.

Представляваше трептяща гадост, обляна с мръсна лига, имаше дванайсет ръце или крака, а в единия му влажен край би могло да има лице – нямаше начин да се изрази с думи целият ужас, който се излъчваше от него, струящото от вида му усещане за мръсотия, като че ли самото му присъствие можеше да зарази плътта и ума ти. Човек наистина изпитваше нужда да се отдалечи от него и страх то да не се доближи и да го докосне.

То издаваше някакъв звук, докато слизаше по мрежата, и той изглежда нарастваше. Макар че имаше нещо, което би могло да се приеме за лице, не се виждаше уста, от която звукът би могъл да излиза, но въпреки това шумът не спираше. В него се усещаше хрупкане от големи зъби, захапали кости, примесено с лигавенето на лешояд, който набързо гълташе разложената си плячка, и сърдито квакане без всякакъв смисъл. Но не беше някое от тези неща поотделно, а всичките едновременно, представата за всички тях. Може би ако човек си наложеше да го слуша дълго, би открил и други съставки.

То достигна края на колелото, изтласка се от паяжината и се спусна върху дюната – плюсна се там, извиси се над нас, мръсотията капеше от тялото му по пясъка. Виждах миниатюрните топчици мокър пясък, където гадостта бе падала.

Стоеше там, гневеше ни се, а шумът, който издаваше, изпълваше целия пясъчен свят и се отразяваше към небето.

А в шума изглежда имаше една дума, сякаш скрита и разположена сред пластове звук. Приведен под напора от звуци, изглежда накрая успях да почувствам – не да чуя, а да почувствам – думата.

– Махайте се! – изглежда беше крясъкът. – Махайте се! Махайте се!

Отнякъде в огряната от луната и звездите нощ, от земята на нагънати дюни, долетя вятър или някаква сила, подобна на вятър, която ни блъскаше и ни отхвърляше назад, макар че – като си помислиш – не можеше да е вятър, тъй като не вдигаше пясъчна пушилка и не се чуваше ревят, който би придружавал подобен вятър. Блъсна ни обаче като юмрук и ни запрати замаяни назад.

Докато се препъвах под гневния поглед на проснатото върху дюната гадно същество осъзнах, че вече не съм стъпил върху пясък, а върху някаква настилка.

А после изведнъж дюната вече я нямаше и на нейно място се изправяше стена, като че ли врата, която не можехме да видим, се беше тряснала пред лицето ни, а заедно с това гневните звуци на съществото престанаха и се заместиха от мълчание.

Тишината не продължи много, тъй като Смит започна да крещи като малоумен:

– Върна се! Приятелят ми се върна! Той отново е в ума ми. Върна се при мене...

– Млъкни! – викнах му аз. – Стига си дрънкал!

Той поутихна, но продължи да мърмори седнал на задник с протегнати крака и онова глупаво противно изражение на екстаз, изписано по лицето му.

Бързо се огледах и видях, че сме се върнали в стаята, от която бяхме дошли, стаята със светещите блокове, върху които блестяха очертаванията на други светове.

Завърнахме се благополучно, помислих си, макар че това не се дължеше на някакво усилие от наша страна. Ако разполагахме с достатъчно време, накрая сигурно бихме могли да открянем оная врата толкова, че да успеем да минем през нея. Но не ни се бе наложило, някой го бе направил вместо нас. Беше се появило същество от оня пустинен свят и ни бе изхвърлило.

Нощта, която се бе спуснала над белия свят, когато бяхме още в него, отново бе заменена с ден. През масивния вход виждах бледожълтата светлина на закритото от гигантските сгради слънце.

Нямаше и следа от хобитата и от човекоподобното джудже, което бе избрало света, в който хобитата ни захвърлиха.

Изгърсих брича и свалих пушката от рамото си. Имах сметки за уреждане.

Глава четвърта

Открихме ги в голяма стая, която приличаше на склад, на един етаж под фойето, в което имаше врати към толкова много други светове.

Джуджето беше разстлало багажа ни по земята и го изучаваше. Няколко купчини вече бяха отделени и то сега ровеше в още една торба, а всичко останало бе подредено старателно отстрани и чакаше реда си.

Хобитата го бяха заобиколили в полукръг, гледаха и се люлееха спокойно, а по издяланите им лица, макар че бяха безизразни, ми се стори, че откривам чувство на задоволство от добрия товар, който бяха донесли.

Бяха толкова увлечени в заниманията си, че никой не ни забеляза преди да влезем и да пристъпим няколко крачки. Хобитата, след като ни видяха, се отдръпнаха върху кънките си, а джуджето започна бавно да се изправя, като че ли вратът му се бе схванал от продължителното навеждане над вещите ни. Все още полунаведено, то ни изгледа през провисналия над очите му кичур рошава коса. Приличаше на вдигнало глава английско овчарско куче.

Ние всички се спряхме и застанахме един до друг. Не казвахме нищо, само чакахме.

Джуджето накрая се изправи напълно – много внимателно и бавно. Хобитата стояха неподвижни, наклонени назад върху кънките си.

Джуджето потри възлестите си ръце:

– Вече се канехме да дойдем за вас, господарю.

Посочих с пушката си багажа, пръснат по земята.

– Просто формалност – тръсна глава то.

– С оглед на тежките данъци ли? – попитах го. – Много тежките данъци.

– Ни най-малко – отвърна то. – Просто има определени неща, които не се допускат на тази планета. Макар че ако настоявате, може да се разреши определен безплатен минимум. Възможностите ни да складираме ценните неща са много ограничени. А ви осигурявам обслужване, от което имате голяма нужда и...

Огледах склада. Беше пълен със сандъци, кошници и други, по-необичайни контейнери. Най-разнообразни предмети бяха подредени или натрупани един върху друг.

– Откровено казано – започнах аз, – мисля, че се оправяте доста

добре. Ако питате мен, не смятам, че сте се канели да ме приберете. Можехме да си останем в оня пустинен свят завинаги, ако зависеше от вас.

– Кълна се, че не – разпали се то. – Тъкмо се канехме да отворим вратата. Но прекрасните предмети, които носите, така ни заинтересуваха, че загубихме представа за времето.

– Кажете ни най-напред защо ни запратахте там? – запита Сара. – В пустинния свят?

– Ами за да ви предпазим от смъртоносните вибрации – обясни то. – И ние самите се прикрихме. Тези вибрации се появяват всеки път, когато пристигне кораб. Винаги идват през нощта, преди зората на деня след кацането.

– Земетресение ли? – попитах го аз. – Разтърсване на планетата?

– Не на планетата – отвърна джуджето. – Разтърсване на сетивата. То смразява мозъка, раздира плътта. Не пощадява ничий живот. Ето защо ви прехвърлихме в другия свят – за да спасим живота ви.

Лъжеше ни. Нямаше как да не е така. Или поне ни лъжеше за намерението си да ни върне от пустинния свят. За плъх като него това изобщо не се налагаше. У него бяха всичките ни принадлежности. Нямаше какво да спечели, ако ни върне от света, в който ни бе запратило.

– Другарче – обадох се аз. – Не вярвам на нито една твоя дума. Защо кацането на кораба трябва да предизвиква такива вибрации?

То опря крив пръст до големия си нос.

– Светът ни е затворен – обяви то. – Тук никой не е добре дошъл. Когато пристигнат посетители, той постъпва така, че да умрат преди да напуснат града. А за да не успеят в никакъв случай, планетата запечатва кораба им, така че да не могат да отлетят и да разкажат какво са открили тук.

– И все пак – възразих аз – имаше мощен управляващ лъч, зовящ лъч, който се разпространяваше далече в пространството. Лъч, който да привлича посетители. Вие ни примамихте, а после ни запратахте в пустинния свят и прибрахте всичките вещи, които бяхме взели от кораба. Получихте всичко освен кораба, а може би сега работите по въпроса как да получите и него – нашия кораб и останалите запечатани возила там. Нищо чудно, че хобитата настояваха да си вземем целия багаж. Знаели са какво ще стане с кораба. Явно вие самите още не сте успели да се преборите с това запечатване.

– Това са част от правилата на затворената планета, сър – поклати глава то. – Навярно могат да се заобиколят, но още не ни е известно как.

След като виждаше, че съм успял да го притисна, не си правеше

труда да отрича. Щеше да признае всичко или почти всичко и дори да се надява, че честността и прямотата му ще бъдат оценени. Защо ли толкова много съществува, където и да ги откриеше човек, се оказваха такива гадини?

– Още едно нещо, което не мога да си обясня – продължи джуджето, – е как успяхте да се върнете тук. Никога досега не сме имали случай някой да успее да се върне от един от другите светове. Не докато ние сами не го пуснем.

– И твърдите, че сте смятали да ни пуснете?

– Да, кълна се. А може да си вземете и всички вещи. Изобщо не сме имали намерение да ги прибираме.

– Това вече е добре – кимнах аз. – Ставате разумен. Но ние искаме и други неща.

– Какво например? – наежи се той.

– Информация – отвърнах аз. – За друг човек. Хуманоид подобен на нас. С него би трябвало да има и робот.

Той се озърна, като се мъчеше да вземе решение. Помогнах му да реши, като насочих пушката към него.

– Отдавна – каза накрая той. – Много отдавна.

– И само той ли е дошъл? Само той от нашата раса?

– Не. Преди него дори имаше други като вас. Шест-седем души. Излязоха от града и повече никой не ги видя.

– Но не сте ги прехвърляли в друг свят?

– Защо, прехвърлихме ги. Ние го правим с всички, които пристигат тук. Налага се. Всяко кацане предизвиква появата на нова вълна убиец. След преминаването на вълната убиец ние сме в безопасност до поредния кораб. Прехвърляме всички новодошли в друг свят, но винаги ги връщаме.

А може би, помислих си аз, ми казваше истината. Макар и не цялата истина. Може би разполагаше и с други номера, които още не бяхме видели. Макар че сега чувствах, че би се поколебал преди да ги опита. Бяхме го поставили натясно.

– Но с пристигането на всеки кораб се появява нова вълна убиец – подсетих го аз.

– Само в града обаче – уточни той. – Ако човек е вън от града, няма опасност.

– Значи никой, след като пристигне, не остава в града?

– Никой. Винаги напускат града. Отиват да търсят нещо, което си мислят, че ще намерят извън него. Повечето от тях винаги търсят нещо.

Боже мой, така е, помислих си, те винаги са по следите на нещо. Колко ли други разуми, в различните си форми, бяха чули гласа, който говореше нещо на Смит, и бяха подмамени да го търсят.

– Казвали ли са ви някога – попита Сара – какво точно търсят?

– Те са много потайни – ухили се той накриво.

– А другият хуманоид? – подсети го Сара.

– Онзи, който е дошъл сам, само с робота си...

– Робот? Искате да кажете метален хуманоид, който много прилича на него?

– Не се правете на глупав – намесих се аз. – Знаете какво е робот. Онези хобита там са работи.

– Роботи не сме ние – обади се Добин. – Честни хобита сме.

– Ти мълчи – сопнах му се аз.

– Да – кимна джуджето. – Оня с робота. Той също тръгна нанякъде и не се върна. Но след време роботът се върна. Макар че не ми каза нищо. Нито дума.

– Роботът още ли е тук? – попита го Сара.

– Част от него е при мене – отвърна джуджето. – Онази част, която го задвижва, за съжаление, я няма. Предполагам, че я наричате мозък. Мозъкът му го няма. Продадох го на дивите хобита, които живеят в пустошта. Те много го искаха, платиха много добре. И не можах да им откажа. Щеше да ми струва живота, ако го бях направил.

– Тези диви хобита – попитах аз, – къде можем да ги открием?

Той сви рамене:

– Това не се знае. Скитат се по разни места. Най-често са на север оттук. Много са диви наистина.

– Защо ли на дивите хобита им е трябвал мозъкът на Роскоу? – зачуди се Сара. – Каква ли работа би могъл да им свърши?

Джуджето разпери ръце:

– Как мога да знам? Те са същества, на които не смееш да задаваш много въпроси. Много са груби и диви. Имат тела на хобита, но главите и ръцете им са като вашите, викат силно и са несговорчиви.

– Кентаври – обади се Тък. – Чувал съм, че в галактиката ги имало много. Почти колкото и хуманоидите. И аз съм чувал, че са много несговорчиви, както твърди и господинът тук. Но никога не съм ги виждал.

– Значи сте им продали само мозъка? – попитах аз. – А тялото на робота е още тук.

– На тях не им трябваше тялото. Още е при мене.

Заряхах космическия жаргон и се обърнах към Сара на английски:

– Как мислиш? Да се опитаме ли да намерим Найт?

– Той би могъл да бъде...

– Ако е още жив, той ще е много, много стар човек. Според мене, по-вероятно е да е умрял. Роботът се е върнал. Той не би изоставил Найт, ако е бил жив.

– Може би ще открием накъде е отивал – допусна Сара. – Ако можем да вземем мозъка и да го върнем в тялото на Роскоу, той би могъл да ни каже какво е търсел Найт и къде бихме могли да го открием.

– Но той нали не е искал да говори. Не е казал нищо на джуджето.

– Може би с нас ще говори – предположи Сара. – Все пак неговите хора сме ние. Хора като нас са го изработили и ако у него има някаква преданост, каквато допускам, че има, тази преданост би се проявила тъкмо към хора от нашата раса.

Обърнах се отново към джуджето:

– Добре. Ще ни трябва тялото на робота и карти на планетата. Малко вода. Хобитата ще носят нас и багажа ни и...

То се ужаси, отдръпна се от мен и упорито тръсна глава:

– Не можете да вземете хобитата. Те са ми нужни на мене.

– Не ме оставихте да довърша – продължих аз. – Вземаме и вас.

– Не може да направите това – изпищя Добин. – Той трябва да остане тук и да предупреждава пристигащите кораби, да ги предпазва от вълната-убиец. Господарю, разберете...

– Е, можем да се погрижим за това – махнах с ръка аз. – Ще спрем лъча. Щом няма лъч, който да ги примамва, няма кой да дойде.

– Но вие не можете да го спрете – изплака джуджето. – Никой не може да го направи, тъй като не знаем къде е разположен предавателят. Аз самият никога не съм го виждал. Търсил съм го и други преди мене са го търсили, но така и не е известно къде е.

Стоеше пред нас изумен. Изглеждаше напълно отчаян.

– По дяволите – изругах аз.

– В това има логика – обади се Сара. – И аз се чудех през цялото време. Някой друг е построил града и е включил лъча – дребният ни приятел тук едва ли би могъл да направи това. Той просто живее тук като дивак в изоставения град и събира отпадъците, доколкото ги има.

Знаех си, че и аз би трябвало да се сетя за това. Но захвърлянето ни в пустинния свят ме бе обидило много, обиден бях и че джуджето тършува из вещите ни, така че просто бях настроен кръвожадно. Ако малката гадина беше направила нещо, което не ми харесва, сигурно щях да я прострелям.

– Кажете ни – обърна се към него Сара – какво точно сте вие. Този град не е построен от вашата раса, нали?

– Нямате право да ме питате – изпищя то с изкривено от гняв лице. – Положението е достатъчно лошо и без вашите въпроси.

– Няма никакво основание да не ви питаме – повиших глас аз. – Необходимо ни е да знаем точно какво става. Давам ви около пет секунди.

Не му трябваха петте секунди. Краката му омекнаха и той тежко се отпусна на пода. Обгърна здраво корема си с кльошавите си ръце и се заклати напред-назад, като че ли го болеше стомахът.

– Ще ви кажа – изстена той. – Не стреляйте – ще ви кажа. Колко е срамно обаче! Срамът, срамът, срамът.

Вдигна към мен умолителния си поглед:

– Аз не мога да лъжа. Ако можех, щях да го направя. Но тук има някой, който би познал, че лъжа...

– Кой е той? – попитах аз.

– Аз съм – обади се Бух.

– Какво имаш ти? Вграден детектор на лъжата?

– Това е една от скромните ми възможности – отвърна Бух. – Не ме питай как става, не мога да ти обясня. Имам множество недостатъци, но това умение и още няколко владее добре. А тази личност, която го усеща, казва нещо подобно на истината, макар и не съвсем пълно.

Джуджето не свеждаше поглед от мене:

– Може би в момент като този ние хуманоидите трябва да се поддържаме един друг. Нещо ни свързва...

– Не и нас двамата – отсякох аз.

– Вие сте много корав с него – забеляза Сара.

– Госпожице Фостър – обадох се аз. – Дори не съм почнал още. Смятам да го изслушам.

– Но ако то разсъждава нормално...

– Не го прави. Разсъждавате ли нормално, другарче?

То ме огледа внимателно и поклати глава:

– Гордостта ми е стъпкана в праха. Спомените за предшествениците ми са омърсени. От толкова време – от толкова време се преструваме, че понякога си го вярваме – си мислим, че ние сме построили този прекрасен град. Ако ме бяхте оставили на мира, ако изобщо не бяхте идвали, накрая щях да си умра с това убеждение, с мисълта, че тъкмо ние сме го построили. А после всичко би свършило, не би имало значение нито за някого, нито за цялата вселена, че не ние сме строителите. Защото аз съм последният от рода си и няма да оставя човек, за когото това да е

важно. Никой няма да ме замести. Задълженията ми ще се поемат от хобитата, а с течение на времето те може би ще намерят друг, който да ги върши. Защото тук трябва да има някой, който да предупреждава и да спасява новодошлите.

– Можеш ли да ми кажеш – обърнах се към Добин аз – за какво точно става дума?

– Не ще ви кажа нищо, господарю – заяви Добин. – Вие дойдохте при нас с тежка ръка. Ние ви спасяваме живота, като ви прехвърляме в друг свят, а после вие подозирате, че няма да ви измъкнем. Вие се възмущавате, когато откривате, че доброжелателят ви, в проява на нормално любопитство, разглежда багажа ви. Казвате, че ни давате пет секунди, заплашвате ни, държите се много нелюбезно във всяко отношение и...

– Стига толкова! – викнах аз. – Няма да разреши да ми говори така един лошокачествен робот!

– Не сме работи ние – официално заяви Добин. – Казах ви, вече много пъти, че сме обикновени хобита.

И така, отново се бяхме върнали към това смешно твърдение, към странната и упорита гордост. Ако не бях така ядосан, щях да избухна в смях. Но при сегашното положение вече ми бе дошло до гуша.

Пресегнах се, грабнах джуджето за набраната част от халата му, която му висеше около кръста, и го повдигнах. То увисна, кльошавите му крака заритаха, като че ли се канеха да побягнат, но не можеха, тъй като бяха във въздуха.

– Достатъчно – викнах аз. – Не знам повечето подробности и не ме интересуват, но ти ще ни дадеш каквото ни трябва и то без извъртания. Ако не го направиш, ще ти скърша мръсния врат.

– Внимавай! – изпищя Сара. Обърнах глава и видях, че хобитата ни нападат вдигнати на задните си кьнки със застрашително насочени предни крака.

Захвърлих джуджето. Не гледах накъде – просто го метнах и насочих пушката си, като обезкуражен си спомних как лазерният лъч изобщо не бе подействал върху повърхността на кристалния космодрум. Ако хобитата бяха изработени от същия материал, а изглеждаше точно така, със същия успех бих могъл да го замерям и с камъни.

Но още докато вдигах пушката, Бух бързо се насочи напред и полиταιки, изведнъж засия. Това е странен начин за описание, но не мога да се сетя за по-добър. Както се бе устремил, с тракащи по пода малки крака, тялото му затрептя сред синкава мъгла, като че ли се бе превърнал в

развален електрически трансформатор. Въздухът някак се разтърси, всичко подскочи странно, после нещата отново дойдоха в предишното си състояние. Освен че всички хобита бяха натрупани едно върху друго в далечния ъгъл на стаята, сплетени едно в друго, с размахани нагоре кънки. Не бях забелязал да се движат – просто изведнъж се оказаха там. Като че ли бяха преместени, без всъщност да минават през пространството. В един миг се бяха втурнали към нас с вдигнати кънки, в следващия миг вече бяха струпани в ъгъла.

– Ще се оправят – извинително каза Бух. – Повредени изобщо не са. Ще бъдат вън от строя само за миг. Отново ще може да се използват. Съжалявам за изненадата, но трябваше да се действа бързо.

Джуджето се изправяше сред бъркотията от варели и кутии, където го бях запратил. От вида му личеше, че няма никакво намерение да се бори. Това важеше и за хобитата.

– Тък – поръчах аз, – тръгвай. Събери ни вещите. Тръгваме веднага щом натоварим хобитата.

Глава пета

Градът бе плътно около нас. Издигаше се от всички страни. Стените му се извисяваха право към небето и когато свършваха (ако наистина свършваха, защото долу, при основите им, човек не можеше да е сигурен), над тях се виждаха само тесни ивици синьо небе, така далечно и бледо, че напомняше на белотата на стените. Тясната улица не беше права – сучеше се и се увиваше, губеше се сред канарите от сгради. Постройките бяха почти едни и същи. Те не отразяваха никакви схващания за архитектурата, освен ако правите линии и масивността може да се нарекат архитектура.

Всичко беше бяло, дори настилката на улицата, по която вървахме – тя не можеше да се нарече паваж. Беше по-скоро под, който се стелеше между сградите, но беше като част от тях, плоскост, простираща се навсякъде, без нито един ръб или шев. И настилката, и градът като че ли нямаха край. Човек изпитваше чувството, че никога няма да напусне града, че е заловен и пленен, че оттук няма изход.

– Капитане – започна Сара, – не съм убедена, че ми допада начинът, по който действате.

Не си направих труда да ѝ отговоря. Знаех, че неудовлетворението от мене я яде дни наред – още откакто бяхме на борда на кораба и след като се приземихме. Рано или късно щеше да започне да се кара с мене и нищо, което бих могъл да кажа, нямаше да промени това.

Хвърлих поглед през рамо назад и видях останалите – Смит и Тък язدهа две от хобитата, а останалите бяха натоварени с вещите ни и с туби вода. Зад хобитата вървеше Бух, като куче, което пази стадо овце, и от време на време тръгваше странично отново като куче. Тялото му се спускаше ниско до земята и от всяка страна имаше по няколко десетки дебели крачка, като стоножка. Знаех, че докато се намира зад тях, хобитата няма да си позволят номера. Уплашени бяха до смърт от него.

– Пипате извънредно тежко – продължи Сара, след като видя, че не отговарям. – Просто се втурвате напред. У вас няма абсолютно никакъв финес и мисля, че това ще ни докара неприятности.

– Говорите за джуджето – предположих аз.

– Бихте могли да поговорите по-спокойно с него.

– Да си говоря с него и да го оставя да ни обере до шушка?

– Той каза, че смятал да ни изведе от другия свят и аз съм склонна

да му вярвам – замисли се тя. – Тук трябва да са идвали и други пътници. Тях трябва да ги е върнал от световите, където ги е изпращал, и да ги е оставял да продължат пътя си.

– В такъв случай – попитах аз, – моля ви дайте ми някакво обяснение за плячката, с която е претърпан складът.

– Възможно е да е откраднал част от нещата – призна Сара – или нещо да ги е излъгал и да е оставил това-онова преди да потеглят. Някои от експедициите може да са претърпявали неуспех и той да е излизал след това и да е прибирал вещите.

Знаех, че е възможно. Всяко от предположенията ѝ бе възможно. Но не ми се вярваше. Джуджето бе казало, че ние сме първите, които са се върнали от другите светове без негова помощ, но може би и това бе лъжа, предназначена да ни накара да се възгордеем, че сме били толкова умни. А и ние всъщност не бяхме излезли сами. Бяхме изхвърлени, а не би било изненадващо, ако и някоя друга от пристигналите тук групи се е сблъскала със същото. На обитателите на тези други светове сигурно вече им е омръзнало някой постоянно да им подхвърля чужденци.

Но не всички хора, запратени по другите светове, са били изхвърляни, така че за джуджето и приятелите му, хобитата, е оставала добра плячка. Макар че човек трудно можеше да си представи каква би била ползата им от всички тия вещи. Не биха могли да ги използват, а на такава планета, която има вграден капан за всички пришълци, не би имало и възможност да се търгува с някого от космоса. Джуджето явно се занимаваше донякъде с местна търговия, тъй като бе продало мозъка на Роскоу на племето кентаври, но тукашната търговия едва ли носеше голяма печалба.

– Като става дума за джуджето – досети се Сара, – в началото го заплашихте да го вземете с нас, а после го оставихте. След като сме се заели с всичко това, лично аз бих се чувствала по-добре, ако можехме да го държим под око.

– Не можех да понасям скимтенето и мрънкането му – накратко обясних аз. – Освен това, когато разбра, че няма да го вземем, то много се зарадва и ни остави без възражения да вземем всичко, което искахме. Включително и онова, което е останало от Роскоу, водата и картите.

Повървахме малко в мълчание, но тя още не беше доволна. Сърдеше ми се. Не ѝ харесваха действията ми, искаше да ми го каже много убедително, но не постигаше особен успех.

– Не ми харесва този ваш Бух – смени темата тя. – От него ме побиват тръпки.

– Спаси ни главите, когато хобитата ни се бяха нахвърлили – наблегнах аз. – Предполагам, че сте така смутена, защото не разбирате с какво точно ги е ударил. Лично аз не се интересувам как го е направил, доколкото още има тази способност и може да я приложи, ако отново загазим. И не ме интересува какви чувства предизвиква, доколкото остава с нас. Имаме нужда от него.

Тя ме изгледа злобно:

– Това е удар срещу нас, останалите. Вие не харесвате Джордж, не харесвате Тък и едва-едва се държите любезно с мен. И се обръщате към всички с „другарче“. Не обичам хората, които наричат останалите „другарче“.

Поех дълбоко дъх и започнах да броя до десет, но не изчаках десетте.

– Госпожице Фостър – казах ѝ, – вие несъмнено помните всичките пари, които прехвърлихте на моя сметка на Земята. Всичко, което се опитвам да постигна тук, е да заслужа цялата прекрасна сума. И смятам да я заслужа независимо от вашите действия или думи. Вие участвате в тази плиткоумна приумица както мене и останалите, а аз съм поел командването, защото вие ми го поверихте и не виждам какво можете да кажете за това, докато не стигнем обратно на Земята – ако изобщо се върнем.

Не знаех какво може да направи тя. И не се интересувах особено. Нашият конфликт бе назрявал от доста време, скоро след като бяхме отлетели от Земята, и трябваше да му се сложи край, защото иначе всички пропадахме. Макар че, откровено казано, според мене и така бяхме доста пропаднали. В тази планета имаше нещо, което предизвикваше неловкост – нещо прикрито зложелателно, непреодолим хлад като студенината в кривогледо око, нещо, което човек не можеше да посочи точно, а може би и се боеше да го посочи заради онова, което би видял. А как щяхме да се махнем от планетата, след като корабът ни бе запечатан?

Мислех си, че тя ще се спре наред улицата и ще избухне. Мислех си, че може да ме заплаши с пушката си или дори да се опита да ме застреля.

Не направи нищо подобно. Просто продължи да крачи редом с мене. Изобщо не наруши ритъма на крачката си. После заяви тихо и почти качаливо:

– Какъв неприятен кучи син излязохте.

Не се обидих. Навярно си бях заслужил определението. Бях груб с нея, но се налагаше. Трябваше да ѝ се даде да разбере, а освен това съм

бил наричан и с много по-лоши неща.

Продължавахме да вървим и аз се зачудих колко ли е часът. Според часовника ми, бяхме вървели по улицата малко повече от шест часа, но това не значеше нищо, тъй като няхах никаква представа колко трае денят на тази планета.

Опитвах се да запазя бдителността си, макар че няхах представа от какво точно се пазя. Градът изглеждаше изоставен, но и това не значеше, че в него не се спотаява нещо много зло, което може всеки момент да се нахвърли отгоре ни. Наоколо бе прекалено тихо и невинно. В такова място просто не можеше да не живее никой.

Улиците бяха тесни – оная, по която вървахме, и пресечките ѝ. Сградите бяха съвсем отвесни и се извисяваха нагоре. Отделните прекъсвания в равните бели стени навярно бяха прозорци, макар че не приличаха на прозорци. Обикновено няколко малки, непретенциозни врати водеха към улицата от всяка сграда, но имаше и големи тераси, разположени във вдлъбнатини, издълбани в стените, които свързваха улицата с масивни порти, високи няколко етажа. Повечето от вратите стояха отворени. Някой някога е построил града, а после си е тръгнал, без да го е грижа дори да затвори след себе си.

Улицата изведнъж зави и след като заобиколихме ъгъла, се превърна в права, тясна алея, която вървеше все напред на много по-голямо разстояние от изминатите досега празни участъци. А много далече, в края на улицата, се изправяше едно от големите дървета, които се издигаха над града. Бяхме видели няколко от тях от космодрума, но това беше първото, което виждахме оттогава. Сградите се издигаха толкова високо от двете страни на улицата, че закриваха всичко, което не се намираще право над главите ни.

Двамата със Сара се спряхме. Зад гърба ни хобитата също замръзнаха. Сега, след като кънките им престанаха да дрънкат, все още чувах монотонния звук. Осъзнах, че вече известно време го бях чувал, но не му бях обръщал внимание, тъй като почти се заглушаваше от шума на кънките.

Но хобитата сега стояха неподвижни, а шумът продължаваше. Обърнах се и видях, че идва от Смит. Той се поклащаше в седлото си и гукаше като щастливо бебе.

Стоях и не говорех. Сара нетърпеливо ме подкани:

– Добре де, хайде кажете го.

– Не съм казал нищо – поклатих глава аз – и няма да кажа. Но ако не си затвори плювалника, ще му изработя намордник.

– Той само проявява радостта си – обясни Тък. – Наистина, капитане, не бихте могли да възразявате срещу малко радост. Изглежда съвсем се приближаваме към съществото, което му е говорило вече толкова години, и сега той почти не е на себе си от вътрешно щастие.

Смит не обръщаше внимание на нищо покрай себе си. Просто седеше приведен върху хобито и си гукаше като полуумно бебе.

– Да продължаваме – подканих ги аз. Преди това смятах да спрем за малко, да починем и да хапнем нещо, но по някаква причина мястото сега не ми се струваше подходящо. Но може би изобщо не беше това навярно исках да тръгнем, така че шумът от кънките на хобитата да заглуши гукането.

Очаквах, че Сара ще възрази, ще каже, че налагам прекалено бързо темпо и че е време да починем, но тя закричи редом с мене и продължихме да вървим по улицата, без тя изобщо да се обади.

Дървото от края на улицата нарастваше непрекъснато или изглеждаше, че нараства. Това се дължеше, разбира се, само на по-добрата перспектива, в която го виждахме с приближаването си. Накрая забелязахме, че стои на известно разстояние от края на улицата и че изглежда два пъти по-високо, може би повече от два пъти, от сградите, подредени от двете страни на алеята. А това значеше два пъти по-високо от всяко здание в града, тъй като те и тук бяха точно толкова високи колкото и в центъра на града.

Слънцето вече клонеше на запад, когато успяхме да стигнем края на улицата. Това наистина беше краят ѝ. Градът просто свърши и пред нас се откри празно поле, с червеножълта земя – не съвсем пустиня, но нещо много близко до пустинята – земя с пънове, далечна синя планинска верига и дървета тук-таме. Имаше и друга растителност – малки и ниски храсти, но единственото по-високо нещо бяха чудовищните дървета. Само едно от тях бе близо, на около пет километра, макар че разстоянието бе трудно за определяне.

Улицата свърши и се превърна в пътека – не път, а пътека, която в течение на годините се беше слегнала с около метър сред околната почва. Тя се виеше с множество завой сред червено-жълтата земя. На около два километра от града се издигаше самотна сграда – не така масивна като зданията в града, но все пак внушителна. За разлика от сградите в града представляваше само огромен правоъгълник. Сякаш бе кухня, но въпреки това изглеждаше здрава. Беше изградена от някакъв червеникав материал и дори това бе достатъчно, за да я разграничи от белотата на сградите в града. Имаше кули със заострени върхове и нещо като

прозорци, много нависоко, а до трите големи отворени предни врати водеше огромна тераса.

– Капитан Рос – обади се Сара, – може би трябва да спрем за малко. Денят ни беше дълъг и тежък.

Може би очакваше да започна да споря, но аз не го направих. Денят ни наистина беше дълъг и тежък и беше време да починем. Навярно трябваше да дам почивка още преди, но нещо ме караше да напуснем града, ако можем. Бяхме вървели непрекъснато осем часа или повече и слънцето бе изминало още едва половината от пътя си към западната част на небето. Светлина сигурно щеше да има още няколко часа, но бяхме направили достатъчно за един ден. Дните сигурно са дълги тук, казах си.

– Да се нагласим при сградата – предложих аз. – След като си устроим лагера, ще отидем да я огледаме.

Тя кимна и продължихме натам. Смит още гукаше, но звуците му се чуваха само когато заглъхнеше шумът от кънките на хобитата. Ако продължаваше така и щом се устроехме, трудно бих се съдържал да не го принудя да мълчи. Безкрайният му припев надвишаваше човешкото търпение.

В града слънцето не достигаше до нас пряко, но сега лъчите му бяха топли – не горещи, а топли, с онази добре дошла, окуражаваща топлина, която човек свързва с пролетта. Самото ходене на слънце беше приятно. Въздухът беше чист и прозрачен, през него се носеше благоуханието на растителност – смолист и богат аромат, който щипеше в носа.

Пред нас червената сграда се изправяше самотна на фона на безоблачното небе, върховете на кулите ѝ сякаш се забиваха в самото небе. Добре беше, че сме излезли от града, че можехме отново да виждаме небето. Имах чувството, че най-накрая сме се устремили към целта си, каквато и да бе тя.

Отново се зачудих колко ли още лудости щяхме да извършим. Ако следвахме сегашната си лъкатушна пътека, можеше и да открием кентаврите, които бяха купили мозъка на Роскоу и ако той още бе у тях, навярно бихме могли да го откупим и да го присадим обратно към тялото на Роскоу, който пък би могъл да ни каже за какво изобщо става дума.

На времето аз сам бях предприемал доста безсмислени начинания, но за преживявания като тия ти трябваша жена, ловец на едър дивеч, замечтан слепец и подличък псевдомонах с мръсни нокти. Може би съществуваха и по-добри комбинации, но докато не срещна някоя, за мене

тези тримата бяха върхът.

Бяхме на половината път до сградата, когато зад нас отекнаха учудени и изплашени писъци и като се обърнах видях, че хобитата се бяха спуснали бързо към нас. Почти без да мисля, се хвърлих встрани от пътеката, като пътем грабнах Сара през кръста и я повлякох със себе си. Двамата се изтъркаляхме до пътеката, а хобитата профучаха край нас, като кънките им се движеха така бързо, че не можеха да се различат. И Смит, и Тък се бяха вкопчили отчаяно в седлата си, а кафявото расо на Тък се вееше зад него и плющеше на вятъра. Хобитата хвърчаха с такава скорост, че скоро щяха да достигнат терасата, която водеше в сградата. Пищяха през цялото време – от писъците им по гърба ми пролазиха тръпки.

Бях успял да се изправя донякъде, когато нещо избухна точно над главата ми – не беше силна експлозия, а приглушен трясък – и тъмночервени топчета профучаха през въздуха и отскочиха от земята.

Не знаех какво става, но беше ясно, че не бяхме избрали подходящо място за почивка. Хобитата сигурно знаеха какво има и затова се бяха насочили към терасата. На мене ми се искаше да ги последвам веднага. Издърпах Сара на крака и се затичахме натам.

От дясно се дочу нов трясък и нови тъмночервени топчета се разпиха по земята, като вдигаха малки облачета прах, докато отскачаха.

– Дървото е! – задъхано изкрещя Сара. – Дървото ни замеря с нещо!

Извъртях глава и видях из въздуха доста тъмни топки, които явно долитаха откъм дървото.

– Внимавайте! – извиках на Сара и я повалих заедно със себе си на земята. Над нас се носеха тъмните топки, туп! туп! туп!, а въздухът изглеждаше изпълнен със злонамерено свистящи топчета. Едно от тях ме удари в ребрата и се почувствах като ритнат от магаре, друго ме жегна по бузата.

– Хайде! – извиках на Сара и отново я издърпах. Тя обаче пусна ръката ми и дотича преди мене до терасата. Навсякъде около нас ехтяха глухите трясъци, а повърхността на терасата бе обсипана с отскачащи топчета. Ние все пак преминахме невредими по терасата и се вмъкнахме през вратата.

Останалите вече бяха там – хобитата, притиснати уплашено едно към друго, и Бух, който сновеше пред тях като разтревожено овчарско куче. Тък се беше отпуснал върху седлото си, а Смит бе престанал да гука и седеше не отпуснат, а изправен, доколкото дебелината му

позволяваше, по лицето му се четеше някакъв глупав щастлив израз, който направо плашеше.

Пред вратата тъмните топки все още долитаха и избухваха с приглушения си трясък, като запращаха вихрушка от свистящи топчета, които се блъскаха по цялата тераса и отскачаха от нея.

Погледнах Сара, която изглеждаше някак объркана. Спретнатият ѝ пътешественически костюм бе смачкан и напрашен, едната ѝ буза беше оцапана.

Усмяхнах ѝ се. Видях, че през цялото време беше държала пушката си. Зачудих се дали не я е залепила за себе си.

Нещо дребно пробяга много бързо покрай мене, последва го второ, после цялата тераса се наводни с малки бегачи, които се оказа, че приличат на плъхове. Всеки от тях захапваше по едно от подскачащите топчета, хващаха ги дори във въздуха. После малките гризачи тръгнаха обратно стиснали със зъби топчетата.

Някакъв шум, примесен с цвърчене, долетя от тъмнината зад нас и след секунда стотици от плъховидните се изсипаха между нас, промъкваша се между краката ни, блъскаха се забързани в тях – всички бързаха към терасата и към подскачащите топчета.

С пристигането на плъховидната орда хобитата бяха препуснали встрани, зад вратата, за да не пречат. Ние ги последвахме. Малките бягащи животни не ни обърнаха никакво внимание. Интересуваха ги единствено топчетата и те се шураха насам-натам, хващаха ги и ги понасяха, като че ли животът им зависеше от това, блъскаха се и се прескачаха, всяко за себе си.

Отвън тъмните топки продължаваха да падат, избухваха с глух трясък, разпиляваха топчетата си.

Бух дойде при мене, прибра крака и се стовари по корем. Отпусна пипалата си на пода.

– Събират храна – обясни ми той, – защото очакват голям глад.

Кимнах. Имаше смисъл, разбира се. Тъмните топки бяха пълни със семена шушулки, а това им изхвърляне бе начинът, по който дърветата ги разпространяваха. Но бяха и нещо повече от шушулки със семена. Можеха да се използват и като оръжие и така бяха използвани срещу нас. Като че ли дърветата, усетили присъствието ни, бяха открили огън по нас. Ако се бяха прицелили малко по-наблизо и ако ни бяха сварили на открито, биха могли да ни нанесат поражения. Ребрата още ме боляха от удара и драскотината по бузата ми още бе чувствителна. Имахме голям късмет, че се случихме близо до сградата.

Сара седна на пода и сложи пушката в скута си.

– Как сте? – попитах я.

– Само съм уморена. Предполагам, че няма причина да не устроим лагера си тук.

Огледах се и видях, че Тък е слязъл от хобито си, но Смит още седеше на седлото си изправен, доколкото фигурата му позволяваше, с неподвижна и леко наклонена глава, като че ли слушаше нещо. По лицето му още се четеше идиотския, ужасяващ щастлив израз.

– Тък – казах аз, – бихте ли разговаряли с Джордж хобитата? Аз ще потърся наоколо дърва.

Със себе си носехме лагерна печка, но нямаше смисъл да хабим гориво, ако можехме да съберем дърва. А и в лагерния огън изобщо има нещо хубаво – около него може да се седи и да се разговаря.

– Не мога да го сваля – почти изплака Тък. – Не иска да ме слуша. Не ми обръща внимание.

– Какво му е? Ударен ли е?

– Не мисля, капитане. Струва ми се, че накрая е стигнал до целта си. Мисля, че е там.

– Искате да кажете, че гласът...

– Точно в тази сграда – кимна Тък. – Тя някога може да е била храм. Във вида ѝ има нещо религиозно.

Наистина отвън приличаше малко на черква, като си помислеше човек, но по нищо не можеше да се разбере какво има вътре. Покрай вратата имаше много светлина, хвърлена от спускащото се на запад слънце, но вътрешността тънеше в мрак.

– Не бива да го оставяме да седи там цяла нощ – махнах с ръка аз. – Трябва да го свалим. Ние двамата можем да го издърпаме от седлото.

– После какво? – попита Тък.

– Какво искате да кажете?

– Ще го свалим тази вечер. А утре какво ще правим?

– Е, по дяволите – изругах аз, – това е просто. Ако не излезе от това състояние, ще го вдигнем на седлото. И ще го завържем, за да не падне.

– Искате да кажете, че ще го подкарате отново нанякъде, след като той накрая е пристигнал? Когато накрая е дошъл на мястото, към което се е стремил през по-голямата част от живота си?

– Ама накъде биете вие? – изкрещях аз. – Трябва да клекнем тук и да се залостим вечно само защото тоя хленчещ идиот...

– Трябва да ви напомня, капитане – злобно изсъска Тък, – че тъкмо този хленчещ идиот ни показва пътя. Ако не беше той...

– Господа – изправи се Сара, – моля ви, говорете по-тихо. Не знам дали го разбирате, капитане, но ние може би няма да си тръгнем оттук така скоро, както очаквате.

– Да не си тръгнем оттук – процедих аз. – И какво може да ни спре?

– Нашият приятел, дървото – махна към вратата тя, – ни е взел на мушка. Аз го наблюдавах. А всичко, което хвърля по нас, пада на терасата. Без изключение. Бихте рискували живота си, ако се покажете навън. Вече има пострадали и сред тези събиращи семена животинки, колкото и да са бързи и дребни.

Видях, че терасите все още изглеждаше като жива от подскачащите, танцуващи семена, а тук-таме имаше миниатюрни телца, проснати неподвижно.

– На дървото ще му омръзне – изказах надежда аз. – Ще изчерпа силите или боеприпасите си.

– Не мисля така, капитане – поклати глава тя. – Колко високо е това дърво, според вас? Шест километра? Седем? А листата му се простират от стотина метра над земята чак до горе. Короната му в най-широката си част е към два километра. Колко шушулки мислите, че би могло да има такова дърво?

Знаех, че има право. Беше го изчислила. Ако на дървото му се искаше, би могло да ни държи тук с дни.

– Добин – обърнах се към хобито аз, – може би ти ще ни обясниш какво става. Защо дървото ни обстрелва с шушулки?

– Благородни сър – отвърна Добин, – нищо няма да ви кажа. Аз ви придружавам. Нося вещите ви. Повече от това няма да направя. Няма да ви предложим нито информация, нито помощ. Вие се отнесохте с нас много подло и в сърцето си не откривам основание да направя нещо повече за вас.

Бух полека се върна откъм тъмната вътрешност на сградата с размахани пипала и отразяващи светлината очи върху две от тях.

– Майк – избуха той, – от това място се излъчва странно усещане. За стари мистерии. От много отдавна и много странни. Тук трябва да има нещо, нещо, което е почти живо същество.

– Значи и ти така мислиш – учудих се аз.

Отново се обърнах към Смит. По лицето му не бе трепнал нито един мускул. Седеше все така изправен на седлото. Изражението му бе замръзнало в ужасяващото щастие. Човекът вече не беше с нас. Беше цяла вселена надалече.

– В много отношения – продължи Бух, – то носи успокоение, но

толкова странно успокоение, че човек просто от идеята за него би се разтреперил от страх. Както разбираш, аз говоря само като наблюдател. Само така, защото не мога да се присъединя към това успокоение. За себе си бих могъл да избира много по-добра утеха и спасение. Но информацията бих доверил с готовност, ако може да ви е от полза.

– Вие двамата все пак ще свалите ли Джордж от хобито или ще си го оставите там? – попита Сара.

– Според мене за него е все едно дали ще остане там или не, но нека го свалим – свих рамене аз.

Тък и аз го повдигнахме от седлото, спуснахме го до пода и го подпряхме до стената при вратата. Той беше отпуснат и безволев, не даде с нищо да се разбере, че съзнава какво се върши.

Отидох до едно от хобитата и свалих един вързоп. Разрових вътре и открих фенерче.

– Хайде, Бух – подканих го аз. – Ще разузная наоколо и ще видя дали мога да открия малко дърва. Не е изключено да има нещо като стари мебели.

Отправих се навътре в сградата и установих, че не е толкова тъмно, колкото си бях мислил. Беше изглеждало така мрачно само от контраста с ярката слънчева светлина отвън. Не беше и светло, разбира се. Мястото бе изпълнено от някакъв зловещ здрач като дим и ние тръгнахме през него като през мъгла.

С Бух, който ситнеше покрай мене, навлизахме все по-навътре в сградата. Нямаше кой знае какво за гледане. Стените бяха потънали в здрачната мъгла. Тук-таме се показваха тъмни предмети. Далече над главите ни от време на време просветваше по лъч светлина, минал през някоя пролука или през прозорец. Вдясно от нас се мъкнеше цяла вълна от дребните плъховидни животинки, които носеха семена. Осветих ги с фенерчето и бяхме изгледани злобно от малки червени горящи очи. Изгасих светлината. От тях ме побиваха тръпки.

Нещо ме чукна по ръката. Погледнах надолу и видях, че Бух ме почуква с едно от пипалата си. Посочи ми нещо с друго пипало. Погледнах и видях купчина, някакво черно очертание – не прибрано и закръглено, а назъбено като натрупана смет.

– Може да е дърво – предположи Бух.

Тръгнахме към него и то се оказа по-голямо и по-отдалечено, отколкото ни се бе струвало, но накрая го достигнахме и аз го осветих с фенерчето. Наистина имаше дърво – натрошени, сплескани трески, като че ли някой бе разбил мебелна гарнитура и я бе натрупал на едно място.

Но имаше и нещо повече от дърво. Имаше и метал – част от него бе ръждясала, но някои парчета блестяха. Някога металните отломъци са били обработвани, явно като някакви сечива и инструменти, но отдавна бяха загубили първоначалната си форма. Нещо ги бе разрушило с голям успех, с металните парчета бе постъпено също като с мебелите. Изглежда имаше и нещо като вързопи от скъсан плат, както и дебели дървени греди, привързани с някаква тъкан.

– Много гняв – забеляза Бух – се е излял върху тези неодоушени предмети. Много дълбока мистерия и трудна за разгадаване логика.

Подадох му фенерчето, той обвини едно от пипалата си около него и ми освети предметите добре. Коленичих, започнах да събирам дърва и да ги слагам под мишница, като ги подбирах според необходимата за лагерен огън дължина. Дървото беше сухо и плътно. Щеше да гори добре, а имаше и достатъчно, така че щеше да ни стигне, колкото и дълго да се наложеше да останем. Вдигнах едно от странно оформените парчета с привързана тъкан и когато видях грешката си, се канех да го хвърля, но ми хрумна, че тъканта може да ни послужи за прахан, така че го прибавих към останалите.

Събрах солиден наръч и бавно се изправих на крака. Дървата бяха закрепени върху свивката на лявата ми ръка и затова дясната ми трябваше, за да ги придържам.

– Нека фенерчето стои при тебе – подхвърлих аз. – И двете ми ръце са заети.

Когато Бух не отговори, аз сведох поглед към него и видях, че бе замръзнал на едно място. Беше се стегнал като куче, забелязало птица, а две от пипалата му сочеха право към тавана – ако в сградата имаше тавани.

Вдигнах глава, но не видях нищо. Изпитах обаче чувството, че стоя пред обширно празно пространство, че то се простира от пода, върху който бях стъпил, до самите върхове на кулите по покрива.

И от това пространство долиташе шепот, който все повече увеличаваше силата си – звук от много криле, които бият бързо и ожесточено, шум като от ято птици, което изведнъж се вдига от някое мочурливо място и полита в небето. Но не беше шум от внезапно излитане, който трае само миг и заглъхва. Докато стояхме на пода заслушани, той продължаваше и продължаваше. Някъде в мъгливия мрак, с който се отличаваше горната част на сградата, изглежда се извършваше голяма миграция – милиони криле се носеха от никъде за никъде. Те – или каквото там издаваше тия звуци – не обикаляха просто пространството над

главите ни. Летяха с ясна, сякаш безумна цел и само за миг преодоляваха хилядата метра празнота над нас, а после изчезваха, докато други заемаха мястото им – постоянно идваха други, така че шумът от размахани криле изобщо не преставаше.

Напрегнах се, за да ги различа, но не се виждаше нищо. Бяха прекалено високо или бяха невидими или – помислих си – изобщо можеше да ги няма там. Но звукът съществуваше – звук, който по друго време или на друго място едва ли би значел кой знае какво, но тук бе забележителен и въздействаше смразяващо като голямото непознаваемо.

После, внезапно както се бяха появили, размахващите се криле изчезнаха. Миграцията престана и ние се озовахме сред тишина, която бе така плътна, че просто гърмеше.

Бух свали двете си насочени пипала.

– Тук те не бяха – съобщи той. – Бяха другаде.

Веднага след като го каза, разбрах, че и аз бях изпитвал същото чувство, но не бях го осъзнавал. Тези криле – шумът от тези криле – не бяха в пространството, където ние ги бяхме чули, а в някое друго пространство и ние ги бяхме чули само благодарение на пространствено-временен ехо. Не знам защо си помислих така, нямаше причина.

– Хайде да се връщаме – обърнах се към Бух. – Всички сигурно са гладни. Не сме яли от много време. Нито пък сме спали. А ти, Бух? Досега не ми е идвало наум да те попитам. Можеш ли да ядеш нашата храна?

– Аз съм във втората си самоличност – напомни ми той. Спомних си какво ми бе казал и преди – във втората си самоличност (каквото и да беше това) той не се нуждаеше от храна.

Отидохме до предната част на сградата. Хобитата бяха застанали в кръг с глави, събрани в центъра. Багажът бе снет от гърбовете им и подпрян до стената край вратата. Редом с тях седеше Смит, все така отпуснат, все така щастлив, все така извън света, като надута гумена играчка, а до него бе проснато тялото на Роскоу, безмозъчния робот. Двамата един до друг наистина представляваха противна картина.

Слънцето бе залязло и пред вратата се бе спуснал здрач, който не беше така плътен като сумрака в сградата. Плъховидните животинки все още се носеха през вратата и обратно, като прибираха семената.

– Изстрелите са се поразредили – съобщи Сара, – но се усилват веднага щом човек си покаже главата.

– Което си направила ти – предположих аз.

Тя кимна.

– Нямаше никаква опасност. Веднага се прибрах обратно. Аз съм ужасна страхливка, когато ми се случи нещо такова. Но дървото ни вижда. Сигурна съм, че е така.

Стоварих наръча с дърва. Тък беше разопаковал няколко съда и машинка за кафе.

– Да запалим огъня тук, а? – попитах аз. – Близо до вратата, така че димът да може да излиза навън.

Сара кимна:

– Просто не знам, капитане. Огънят и храната са добре дошли за всички нас. А Бух? Той може ли...

– Той не яде и не пие – обясних аз. – Във второто си състояние е, но нека не се впускаме в това.

Тя ме разбра и отново кимна.

Тък дойде при мене и клекна:

– Тези дърва са хубави. Къде ги намерихте?

– Там отзад има цял куп боклуци. Всякакви неща.

Наведох се и извадих ножа си. Взех едно от по-малките парчета и започнах да отделям от него трески. Върнах ги в купчината и посегнах към дървото с привързаната тъкан. Тъкмо се канех да отделя част от тъканта, когато Тък протегна ръка и ме спря.

– Секунда, капитане.

Той взе парчето от ръцете ми и го обърна така, че до него стигна малко от слабата светлина, която струеше през вратата. И сега, за първи път, забелязах какво точно съм взел. До този момент не бях забелязал нищо повече от парче дърво с прикрепена към него тъкан.

– Кукла – учудено възкликна Сара.

– Не е кукла – възрази Тък. Ръцете му трепереха и той я стискаше силно, навярно за да успокои ръцете си. – Не е идол. Погледнете лицето!

Лицето се виждаше неочаквано добре в полумрака. Беше явно човешко. Може би примитивно, макар че не бях сигурен дори в това. Но докато го гледах, някак се стреснах – човешко или не, лицето беше изразително. Никога не бях виждал лице с толкова много тъга по него и с такова примирение с тъгата. Не беше изработено с особено старание. Всъщност лицето бе просто издялано върху дървото. Цялата фигура приличаше на примитивна кукла, изработена от царевичен кочан. Но умелите ръце, които бяха изваяли лицето, тласкани от Бог знае каква собствена печал, бяха успели да пресъздадат такова нещастие, че направо ти се раздираше сърцето.

Куклата на съдбата

Тък бавно вдигна куклата с две ръце и я притисна към гърдите си.
Огледа ни и двамата.

– Не виждате ли? – извика той. – Не разбирате ли?

Глава шеста

Нощта дойде. Огънят дълбаеше вълшебен кръг светлина сред мрака, който ни обграждаше от всички страни. Зад гърба ми долиташе леко скърцане от полюляването на хобитата. Смит още лежеше проснат отпуснато до стената. Бяхме се опитали да го вдигнем, за да го нахраним, но без всякакъв успех. Беше се превърнал просто в торба, все още с нас тялом, но със сигурност не и духом. Умът му се рееше другаде. До него беше безмозъчното тяло на робота Роскоу. Малко по-настрани седеше Тък и притискаше към себе си куклата – не се движеше, очите му бяха вторачени в мрака.

Бяхме се докарали до твърде окаяно положение, помислих си. Експедицията вече бе започнала да се разпада.

– Къде е Бух? – попита Сара.

– Шета някъде – отвърнах аз. – Обикаля. Него не го свърта на едно място. Защо не се опитате да поспите?

– А вие ще стоите и ще го чакате?

– Аз не съм сър Ланселот – възразих аз, – ако това имате предвид. Но можете да не се съмнявате – после ще ви вдигна, след като подремна малко.

– След малко – съгласи се тя. – Забелязахте ли, че това здание е изградено от камък?

– Сигурно съм забелязал – кимнах аз. – Но не съм се замислял за това.

– Не е като зданията в града – продължи тя. – От истински камък е. Може би гранит. А имате ли представа от какво може да са направени сградите в града?

– Не са от камък всеки случай – отвърнах аз. – Материалът за тях не е ваден от кариера. Най-вероятно е изкуствен. Изработен навярно по химически начин. Връзката между атомите е по-силна от всички между-атомни връзки, които познаваме. Нищо в света изглежда не може да разруши оня материал. Когато насочих лазерния си лъч в плоскостта на космодрума, тя не беше дори и одраскана.

– Разбирате ли от химия, капитане?

– Едва ли би могло да се каже – поклатих глава аз.

– Хората, които са построили тая сграда, не са построили града. Някой по-древен народ...

– Не можем да сме сигурни в това – усъмних се аз. – Не можем да преценим кога е издигнат градът. Ще са нужни милиони години, за да се появи там някакво захабяване или износване – ако дори и тогава се появи.

Постояхме мълчаливи. Взех една пръчка и поразместих дървата в огъня. Той лумна.

– А сутринта, капитане? – попита тя.

– Какво сутринта?

– Какво ще правим тогава?

– Ще продължим, ако дървото ни разреши. Предстои ни да открием някакви скитащи се кентаври, да видим дали мозъкът е у тях и дали можем да го вземем...

Тя посочи с глава към Смит:

– А той?

– Може би ще се свести дотогава. Иначе ще го завържем на някое хоби. А ако Тък не излезе от транса си сутринта, ще го върна към живота с ритници.

– Но нали Джордж търсеше нещо? И сега го е намерил.

– Вижте – започнах аз, – кой е купил кораба и е платил всички разности? Кой е довел Смит дотук? Не ми казвайте, че сте решили да се окопаете и да се спрете малко преди да сте постигнали целта си просто защото едно нищожество като Смит изведнъж е решило да се отпусне в ръцете ни.

– Не знам – замисли се тя. – Ако не беше той...

– Добре тогава. Нека просто го оставим тук. Щом това иска. Щом е стигнал до мястото, към което се е стремял...

– Капитане! – ахна тя. – Не бихте могли да постъпите по този начин!

– Защо мислите така?

– У вас трябва да има някаква човечност. Не бихте могли да му обърнете гръб...

– Тъкмо той ни обръща гръб. Получил е каквото иска...

– Откъде знаете?

Ето това е лошото с жените. Липсва им логическо мислене. Самата тя ми бе казала, че Джордж е намерил каквото е търсил. Но когато просто повтарях думите ѝ, беше готова да спори.

– Нищо не знам – магнах с ръка аз. – В нищо не съм сигурен.

– Но вървите напред и вземате решения.

– Разбира се. Защото ако не го правя, можем да си останем тук

завинаги. А положението не ни позволява да стоим на едно място. Може и да ни чака дълъг път, но не трябва да спираме.

Станах, отидох до вратата и се загледах навън. Нямах нито луна, нито звезди и нощта бе тъмна. Белотата на града все пак се долавяше през мрака. Зад града лежеше мъгливият и не съвсем точно очертан хоризонт. Не се виждаше нищо друго.

Дървото беше спряло бомбардировките си, а и плъховидните същества, след като бяха прибрали всички семена, се бяха върнали на мястото, откъдето бяха дошли.

Може би, помислих си, ако тръгнем сега, бихме могли да се промъкнем покрай дървото. Но нещо ме караше да се съмнявам. Тъмнината едва ли значеше особено много за дървото. То определено не ни виждаше, тъй като кой е чувал за дърво с очи. Сигурно ни усещаше по някакъв друг начин. Може би бе прекратило стрелбата си, защото е решило, че ни държи в плен и знае, че може да почне отново при първия ни опит да тръгнем. Но дори и да не беше така, едва ли бихме могли да се придвижваме нощем.

Макар че самата мисъл да се опитаме да потеглим в тъмното ми се струваше някак привлекателна. Но това означаваше да се втурнем в обстановка, за която нямаме никаква представа, да следваме невидим и напълно непознат път. Освен това бяхме напълно капнали, не можехме дори и да направим опит. Нощният сън просто ни бе необходим.

– Защо дойдохте с нас, капитане? – попита ме Сара откъм огъня. – Вие от самото начало нямахте особено доверие в начинанието.

Върнах се при огъня и седнах до нея.

– Забравяте нещо. Всички пари, които ми предложихте – подсетих я аз. – Затова го правя.

– Едва ли е само затова – усъмни се тя. – Парите едва ли са били достатъчна причина. Страх ви е било, че никога няма да се върнете отново в космоса. Представяхте си, че ще бъдете затворник на Земята завинаги и още първия ден това ви торможеше.

– Вас всъщност ви интересува – уточних аз – защо е трябвало да избягам на Земята и да потърся убежище там. Умирате от любопитство да научите точно с какъв престъпник сте тръгнали на път. Как така не сте получили и всички долни подробности за мене? Знаехте всичко останало, дори и минутата, в която трябваше да се приземя. На ваше място бих се скарал на разузнавателната си служба. Шпионите ви са се провалили.

– Разправят се много неща – спокойно продължи тя. – Всички те явно не може да са верни. Няма как да се каже точно коя е върнатата. Но ще

ви призна едно нещо – вие сте потресли целия космос. Кажете ми, капитан Рос, това измамата на всички времена ли беше?

– Не знам – вдигнах рамене аз. – Нямах намерение да правя рекорд, ако за това говорите.

– Но е била замесена и една планета. Така чух и беше смислено, тъй като сте били търсач на планети. Толкова добра ли беше, както говорят хората?

– Госпожице Фостър, тя беше прекрасна – възкликнах аз. – Приличаше на Земята, каквато е била преди Ледниковия период.

– Какво тогава не потръгна? Говореше се какво ли не. Един казваше, че е имало някакъв вирус. Друг твърдеше, че климатът бил много нестабилен. Трети говореше, че изобщо не било планета.

Захилих се. И аз не знам защо. Тук нямаше нищо смешно.

– Само едно нещо не беше наред – обясних аз. – Нещо много дребно. На планетата вече имаше разумен живот.

– Но вие сте могли да знаете...

– Не е задължително – поклатих глава аз. – Те не бяха много. И не се забелязваха лесно. По какво се разбира, че на някоя планета има разумен живот?

– О, не знам – призна си тя.

– Нито пък аз.

– Но вие...

– Аз търсех планети, а не ги изучавах. Търсачът на планети няма необходимите съоръжения за такива изследвания. Той може да получи обща представа за нея, разбира се. Но не разполага нито със съоръженията, нито с човешките ресурси, нито със знанията, които да му позволят да я изучи внимателно. Оценката, направена от човека, който е открил планетата, няма правна стойност. Ясно е, че у него може да се говори за известно пристрастие. Планетата трябва да се регистрира...

– Но вие сте я регистрирали, разбира се. Не бихте могли да я продадете, без да сте го направили.

– Регистриран оглед – кимнах аз. – От уважавана фирма за проучвания. Всичко беше тип-топ и аз се залових за работа. Направих само една грешка. Платих им допълнително, за да докарат екипировката и хората си бързо и работата да се претупа. Към планетата проявявах интерес десетина поземлени фирми и се страхувах, че някой може да открие нова планета с по-добри качества.

– Но това би било много малко вероятно, нали?

– Предполагам, че е така. Но трябва да разберете, че човек може

десет живота да се занимава с издирване на планети и дори да не се приближи до някоя с половината качества на тази. Когато се случи нещо такова, започват да те измъчват всякакви фантазии. Нощем се събуждаш плувал в пот от представите в съзнанието си. Знаеш, че подобна възможност вече никога няма да имаш. Знаеш, че за тебе това е единственият шанс да се осъществиш. Мисълта, че може да се появи нещо, което да ти го отнеме, е непоносима за теб.

– Мисля, че ми е ясно. Бързали сте.

– Ужасно бързах – съгласих се аз. – А оценителите също бързаха, за да спечелят допълнителното си възнаграждение. Не твърдя, че бяха небрежни, но биха могли и да са. Но да не ставаме несправедливи към тях. Разумните форми на живот обитаваха само изолирани участъци в джунглата и не бяха кой знае колко блестящи. Преди милион години и Земята би могло да бъде проучена, без да се попадне на нито едно човешко същество. Тези организми бяха на равнището на – да кажем – питекантропите. А питекантропите, по времето, когато са живели, едва ли биха предизвикали особена сензация при някое проучване на Земята. Те са били малко на брой и – съвсем очевидно – не са имали желание да се показват. Не са и строили нещо, което би могло да се забележи.

– Тогава е било просто голяма грешка.

– Да – съгласих се аз. – Беше просто голяма грешка.

– Е, не е ли било така?

– Разбира се. Но опитай се да го обясниш на милион заселници, които бяха долетели почти на следващия ден, бяха разположили стопанствата си, бяха решили къде да построят градчетата си и бяха имали достатъчно време да се порадват на новия си свят. Опитай се да го обясниш на поземлената фирма, на която милион клиенти са предявили искове за парите си и която е дадена под съд за щети. А беше поставен и въпросът за допълнителното възнаграждение, разбира се.

– Искате да кажете, че са го сметнали за подкуп?

– Госпожице Фостър – признах аз, – уцелихте десетката.

– Но така ли беше? Искам да кажа беше ли подкуп?

– Не знам – въздъхнах аз. – Сигурен съм, че когато го предложих и по-късно, когато го изплатих, аз не го мислех за подкуп. Беше просто награда за добре и бързо свършена работа. Подсъзнателно допусках обаче, че компанията би била склонна да работи по-добре за мене, отколкото за някой, който не е платил допълнително, дори че би могла да затвори очи пред едно-друго.

– Но сте внесли парите си на Земята. По сметка само с номер.

Както сте го правили години наред. Това не ми прилича на особено честен подход.

– За такова нещо – покаслях се аз – никого не са обесили. То е нормалната практика за много космически пътешественици. Това е единствената планета, на която са разрешени номерирани влогове, и освен това земната банкова система е най-сигурната. Платежните нареждания от Земята се зачитат навсякъде, което не може да се каже за повечето останали планети.

Тя ми се усмихна през огъня:

– Не знам. Има много неща, които ми харесват у вас и много, които мразя. Какво ще направите с Джордж, когато сме готови за тръгване?

– Ако продължава по този начин – магнах с ръка аз, – той ще е готов за погребване. Не може да живее кой знае колко без храна и вода. Пък и аз не съм специалист по принудително хранене. Може би вие сте.

Тя тръсна глава малко сърдито и смени темата:

– А какво ще кажете за кораба?

– Какво за кораба?

– Бихме могли навярно да се върнем на космодрума вместо да напускаме града.

– И какво да направим? Да потропаме по обвивката? Да се опитаме да го отворим с ковашки чук? Но кой има ковашки чук?

– Ще ни трябва по-нататък.

– Може би – кимнах аз. – А може би не. Тогава може и да знаем повече. Да измислим друг подход. Мислите ли, че ако корабът, покрит с това лепкаво вещество, можеше да се отвори само със сила и упоритост някой не би го направил отдавна?

– Възможно е да го е направил. Възможно е някой да е спукал обвивката и да е потеглил. Не можете да сте сигурен, че не е така.

– Не съм сигурен, естествено. Но ако онова за вибрациите е истина, градът не е място, в което е препоръчително да се остава.

– Така че поемаме нанякъде, без дори да сме се опитали да влезем в кораба.

– Госпожице Фостър, накрая сме по следите на Лорънс Арлън Найт. Вие нали това искахте?

– Да, разбира се. Но корабът...

– Решете нещо най-после – настоях аз. – Какво, по дяволите, искате да направим?

– Да намерим Найт – спокойно отвърна тя.

Глава седма

Малко преди зазоряване тя ме разтърси.

– Джордж го няма! – извика ми. – Беше тук преди минутка. И когато погледнах пак, вече го нямаше.

Изправих се на крака. Все още бях полузаспал, но в гласа ѝ имаше нещо тревожно и неотложно, което ме накара бързо да се разсъня.

Наоколо бе тъмно. Тя бе оставила огъня едва да мъждука и светлината от него бе съвсем слаба. Джордж го нямаше. Мястото му до стената, където се бе подпирал, беше празно. Обвивката на Роскоу все още се мъдреше там с натрупани продукти от едната страна.

– Може би се е събудил – предположих аз – и е трябвало да отиде...

– Не – изпищя тя. – Вие забравяте. Човекът е спял. Би извикал Тък да го заведе. А не го извика. Не се и помести. Аз бих го чула. Седях точно тук, до огъня, и гледах към вратата. Бях погледнала към Джордж само секунда преди това и той си беше там, а когато погледнах отново...

– Почакайте малко – опитах се да я успокоя аз. В гласа ѝ се чувстваше истерия и аз се страхувах, че ако продължи така, може напълно да изпусне нервите си. – Нека помислим малко. Къде е Тък?

– Там си е. Спи – посочи тя.

Обърнах се и видях очертанията на човек в осветения от огъня край. Зад него бяха прегърбените очертания на хобитата. Те навярно не спяха, казах си доста глупава аз. Навярно никога не спяха. Просто си стояха и гледаха.

Бух не се виждаше никъде.

Тя имаше право. Ако Смит се беше събудил от унеса си и бе поискал нещо – глътка вода, да отиде по нужда или нещо подобно, – не би се справил сам. Би извикал Тък, вечно внимателния и вечно предания Тък. А и тя би го чула, ако се беше помръднал, тъй като тук цареше онази кънтяща тишина, която е характерна за празните сгради, напуснати от всички. Изпуснатата карфица, драснатата клечка кибрит, шумолене от триещ се в камък плат – всичко би се чуло ясно и отчетливо.

– Добре, няма го – спокойно започнах аз. – Вие не сте го чули. Не е извикал Тък. Ще го потърсим. Няма да губим самообладание и да се втурнем, без да помислим.

У себе си усещах хлад и притеснение. Пет пари не давах за Смит. Нищо, че го нямаше, нищо и ако никога не го намерехме. Той бе ужасна

досада. Но студът в мене бе ужасен – започваше отвътре и се разпростираше навън. Открих, че стоя стегнат и неподвижен, за да не се разтреса целият.

– Страх ме е, Майк – призна си тя.

Отстъпих от огъня и преминах няколкото крачки до мястото, където спеше Тък.

Когато се надвесих над него, видях, че не спи като почтен човек. Беше свит в поза на зародиш, кафявото му расо го обгръщаше плътно, а в пролуката, образувана между коленете и гърдите му, бе стиснал с ръце глупавата кукла. Така можеха да спят тригодишните деца с мечето или с Пепеляшката си сред оградената безопасност на креватчетата си.

Протегнах ръка да го събудя, после се поколебах. Грехота беше да се буди това сгушено нещо, да се изтръгва от спокойствието на съня, за да се озове в кошмарния студ на празната сграда върху чужда планета, от която нищо не можеше да се разбере.

– Какво има, капитане? – попита зад мене Сара.

– Нищо.

Хванах кльощавото рамо на Тък и го събудих.

Той се разсънваше бавно и замаяно. С едната ръка си търкаше очите, с другата притискаше още повече зловещата кукла.

– Смит го няма – казах му аз. – Трябва да го потърсим.

Той бавно седна. Все още търкаше очи. Изглежда не разбираше за какво му говоря.

– Не разбирате ли? – попитах го. – Смит го няма.

– Не мисля, че сам е тръгнал – поклати глава той. – Мисля, че е бил взет.

– Взет! – извиках аз. – Кой, по дяволите, би го взел? За какво ще му е?

Той ми отправи снизходителен поглед, за който с радост бих го душил:

– Вие не разбирате. Никога не сте разбирали. И никога няма да разберете. Не го усещате, нали? От всичко покрай нас вие не усещате нищо. Прекалено голям материалист и невежа сте. Грубата сила и превзетите приказки – само това значи нещо за вас. Дори тук...

Грабнах расото, завъртях го, за да го стегна по-добре, и го повлякох със себе си. Куклата падна от ръцете му, когато той ги вдигна, за да потхлаби расото. Изричах я и тя изтрака нанякъде в тъмното.

– Какво значи всичко това? – креснах аз. – Какво става тук, което аз не мога да видя, да почувствам или да разбера?

Разтърсих го така силно, че ръцете му отскочиха и провиснаха встрани, главата му се заклати напред-назад, а зъбите му затракаха.

– Оставете го на мира – викна Сара, която бе дошла до мен и дърпаше ръката ми.

Пуснах го и той залитна, докато краката му стъпят добре на земята.

– Какво направи той? – настояваше да научи Сара. – Какво ви каза?

– Нали го чухте? – попитах аз. – Трябва да сте го чули. Каза, че Смит е бил взет. Исках да разбера от какво е взет. Къде е отведен? И защо?

– Аз също – кимна Сара.

Боже мой, един път и тя да застане на моя страна. А малко преди това ме беше нарекла Майк вместо капитане.

Той с хленчене се отдръпна от нас. После изведнъж бързо потъна в мрака.

– Хей, къде тръгнахте! – скочих след него аз.

Но преди да успее да го стигна, той спря, наведе се и вдигна смешната си кукла.

Отвратен се обърнах и се върнах при огъня. Взех една пръчка от складираните дърва, събрах въглените и добавих още няколко клечки. Пламъците веднага ги обхванаха.

Клекнал край огъня, гледах как Сара и Тък крачат към мене. Изчаках ги на мястото си все така и вдигнах глава към тях.

Те се спряха и също се загледаха в мен. Накрая Сара каза:

– Отиваме да потърсим Джордж.

– Къде трябва да се търси? – попитах аз.

– Тук, къде другаде. – Тя махна с ръка към тъмните дълбини на сградата.

– Не сте го чули да тръгва – напомних аз. – Видели сте го в положението, в което е бил цяла нощ, а когато след миг отново сте погледнали, го е нямало. Не сте го чули да се движи. Ако беше мръднал, бихте го чули. Той не е могъл просто да стане и да се измъкне на пръсти. Не е имал време за това, а и не би знаел къде се намира, тъй като е спял. Ако се беше събудил, би се объркал и би се обадил.

– Вие какво знаете за това? – обърнах се към Тък. – Какво се опитвахте да ми кажете?

Той тръсна глава като сърдито дете.

– Трябва да ми повярвате – настоя Сара. – Не съм заспивала. Дори не съм задрямала. След като ме събудихте, за да поспите вие, поех съзнателно дежурството си. Всичко е точно така, както ви казах.

– Вярвам ви – уверих я аз. – Никога не съм се съмнявал. Остава само Тък. Ако той знае нещо, по-добре да ни го каже сега, преди да се впуснем в търсене.

Сара и аз замълчахме. Изчаквахме го и накрая той заговори:

– Вие знаете за гласа. Гласът на човека, когото Джордж мислеше за свой приятел. И той откри приятеля си тук. Точно тук. В това място.

– Значи мислите, че го е взел приятелят му – заключих аз.

Тък кимна:

– Не знам как е станало, но се надявам да е така. Джордж го заслужаваше. Нещо хубаво му се беше случило след толкова години. Вие никога не сте го харесвали. Много хора никога не са го харесвали. Дразнеха се от него. Но той има прекрасна душа. И е много внимателен към всички.

Боже мой, да, помислих си, внимателен човек. Господ да ме пази от всички тия внимателни, хленчещи хора.

– Какво ще кажете за това, капитане? – попита ме Сара.

– Не знам – отвърнах аз. – Нещо му се е случило. Не знам дали е това. Явно не си е тръгнал току-така. Не би могъл да го направи сам.

– Кой е този негов приятел? – заинтересува се Сара.

– Не е кой – поправих я аз, – а какво.

И както бях клекнал край огъня, си спомних за шума от пърхащите криле, които бях чул да летят горе, сред мрака на голямата изоставена града.

– Тук има нещо – обади се Тък. – Вие положително го усещате.

От мрака се дочу слабо цъкане – равномерно, постоянно и бързо цъкане, което ставаше по-силно и изглежда се приближаваше. Обърнахме се към мястото в мрака, откъдето се чуваха звуците – Сара беше приготвила пушката си, а Тък отчаяно притискаше куклата към себе си, като че ли тя беше фетиш, който би го предпазил от всички злини.

Видях очертанието, от което идваше цъкането, преди останалите.

– Не стреляйте! – извиках аз. – Това е Бух.

Той се приближи към нас, като многото му крачета просвятваха в мрака и цъкаха по пода. Спря се, когато видя, че всички сме се обърнали към него, после бавно се приближи.

– Имам сведения – започна той. – Знам, че тръгна и затова се върнах бързо.

– Какво? – извиках аз.

– Приятелят ви тръгна. Напусна разума.

– Искаш да кажеш, че си знаел в мига, когато е изчезнал? Как си

могъл?

– Всички вас – обясни той – нося в съзнанието си. Дори когато не ви виждам. Когато един вече го няма там, си мисля – голяма трагедия, и бързам обратно.

– Твърдиш, че си го чул да тръгва – намеси се Сара. – В този момент ли?

– Преди съвсем малко – уточни Бух.

– Можеш ли да ни кажеш къде е отишъл? Знаеш ли какво се е случило с него?

Бух уморено махна с пипало.

– Не мога да кажа. Знам само, че го няма. Няма смисъл да го търсите.

– Искаш да кажеш, че не е тук? Не е в тази сграда?

– Не е в постройката – продължи Бух. – Не е и вън. Може би не е и на планетата. Няма го целият.

Сара ме погледна. Аз вдигнах рамене.

– Защо ви е толкова трудно да повярвате във факти, които не можете да докоснете или да видите? – зачуди се Тък. – Защо за всички мистери трябва да има възможно обяснение? Защо трябва да мислите само в съответствие със законите на физиката? В малките ви мозъци няма ли място и за нещо друго?

Предполагам, че би трябвало да го напердаша, но точно в този момент ми се струваше маловажно да обръщам внимание на мухльо като него.

– Можем все пак да огледаме – предложих на Сара. – Не мисля, че ще го открием, но можем да проверим.

– Ще се чувствам по-добре така – съгласи се Сара. – Някак не изглежда редно дори да не опитаме.

– Не искате ли да повярвате в това, което ви казах? – попита Бух.

– Мисля, че не – отвърнах аз. – Ти несъмнено ни казваш истината. Но при нашата раса съществува известна лоялност – нещо трудно за обясняване. Дори и да знаем, че няма надежда, все пак проверяваме. Нарядно не е логично.

– Наистина няма логика – съгласи се Бух, – но това е естествено чувство, достойно за уважение. Ще дойда и ще ви помогна в търсенето.

– Няма нужда, Бух.

– Значи не искате аз да споделя лоялността ви?

– Е, добре тогава. Ела.

– И аз идвам – обади се Сара.

– Не, вие не – отказах аз. – Някой трябва да остане и да пази лагера.

– Ами Тък? – попита тя.

– Трябва да ви е съвсем ясно, госпожице Фостър – свадливо каза Тък, – че той не би ми поверил да пазя нищо. Освен това всичко е направо глупаво. Това същество казва истината. Вие няма да откриете Джордж, където и да го търсите.

Глава осма

Бяхме влезли съвсем малко във вътрешността на сградата, когато Бух се обърна към мене:

– Аз идвах с друга новина, но не я разгласих, тъй като значението изглеждаше малко в сравнение с печалното отсъствие на приятеля ти. Но може би сега ще я чуеш.

– Казвай – подканих го аз.

– Става дума за семената – подхвана Бух. – С този оскъден ум е свързана голяма мистерия.

– За Бога – прекъснах го аз, – защо ми говориш само със заобикалки?

– Мисля, че подобрявам и думите си – заяви Бух. – Но това ще ти го покажа. Моля ти се, завий малко заедно с мене.

Тръгнахме под ъгъл, после двамата завихме леко и стигнахме тежка метална решетка върху пода. Той я посочи сериозно с едно от пипалата си.

– Семената са там долу.

– Е, и какво от това?

– Моля ти се, погледни – настоя той. – Освети ямата.

Спуснах се на лакти и на колене и насочих фенерчето към ямата, като се наведох да видя между железата и допрях лице в метала.

Ямата изглеждаше огромна. Лъчът не стигаше дори до стените. Под решетката имаше огромна купчина семена – сигурен бях, че са много повече, отколкото плъховидните същества бяха пренесли вчера.

Огледах се за нещо, което би обяснило голямото значение, което Бух отдаваше на ямата, но не забелязах нищо.

Изправих се и загасих фенерчето.

– Не виждам нищо необикновено – махнах с ръка аз. – Това е скрит склад за храна. Нищо повече. Плъховете донасят семената и ги пускат през решетката...

– Не е склад за храна – възрази Бух. – Това е постоянен склад. Гледах. Закрепих си гледачката в пространството между железата. Завъртях я. Изучих кладенеца. Видях, че всичко е здраво зазидано. След като семената попаднат вътре, няма как да бъдат извадени.

– Но там долу е тъмно.

– Тъмно е за тебе. Не е тъмно за мене. Мога да нагаждам зрението

си. Мога да виждам навсякъде в пространството. Мога да виждам дъното през семената. Мога да изучавам повърхността отблизо. Няма отвор. Няма отвор, дори покрит. Няма как да се изнесат. Нашите малки жетвари събират семената, но за нещо друго.

Погледнах пак и видях, че семената долу са тонове.

– И те не се събират само тук – допълни със стържещ глас Бух. – Има ги на още няколко места.

– А друго нещо? – раздражено го попитах аз. – Какво друго си успял да откриеш?

– Това са купчините от износени мебели, от които взехте дървата. Това са белезите по пода и по стените, откъдето са взети мебелите. От място на благоговение...

– Искаш да кажеш олтар ли?

– Аз не знам какво е олтар – отвърна той. – Място на благоговение. Мирише на святост. И има врата. Тя води отзад.

– Отзад на какво?

– Навън – допълни той.

– Но защо не ми каза за това преди? – извиках аз.

– Казвам ти сега. Колебаех се заради уважението към липсващия човек.

– Нека видим тази врата.

– Но първо трябва много внимателно да потърсим отсъстващия другар – възрази Бух. – Ще ровим, колкото и да е безнадеждно...

– Бух.

– Да, Майк.

– Ти каза, че не е тук. Сигурен си, че не е тук.

– Сигурен, разбира се – потвърди той. – И все пак ще го търсим.

– Не, няма – отсякох аз. – Твоята дума ми стига. Той можеше да вижда в мрачното подземие и да разбере, че е затворено. И нещо повече. Не само виждаше. Той и знаеше. Носеше всички ни в ума си, а един от нас го нямаше. Когато ни каза, че Смит не е наблизо, аз изпитвах огромно желание да е прав.

– Не знам – започна Бух. – Не бих искал ти...

– Но аз искам – прекъснах го аз. – Хайде да намерим вратата.

Той се обърна и заситни през мрака, а аз го последвах отблизо, като нагласях ремъка на пушката си. Вървахме през празно пространство, което ехтеше от най-малкия шум. Погледнах назад и видях тесния светъл процепа на открехнатата предна врата. Стори ми се, че видях нещо да се движи покрай ръба ѝ, но не можех да бъда сигурен.

С навлизането ни в празното пространство ивицата светлина зад нас все повече намаляваше, а над нас тук просто усещах извисяващото се пространство, което стигаше до покрива. Накрая Бух спря. Не бях видял стената, но тя беше там, само на метър пред нас. Появи се светлина в малък процепа, който постепенно се разширяваше. Бух блъскаше вратата и я отваряше. Беше малка. С ширина около половин метър и толкова ниска, че трябваше да се наведе, за да я премина.

Червено-жълтият пейзаж се откри пред мене. Тъмночервеният камък на сградата образуваше ограда от двете страни. В далечината имаше и други дървета, но оттук не забелязвах дървото, което ни бе обстрелвало. Намираше се зад сградата.

– Ще успеем ли да отворим отново вратата, след като излезем? – попитах аз.

Бух, който още я държеше отворена се обърна и разгледа външната ѝ част:

– Със сигурност не. Тя е направена така, че да може да се отваря само отвътре.

Потърсих малък камък, подритнах го по земята и го закарах до вратата. Закрепих го така здраво, че тя да остане отворена.

– Ела – подканих го аз. – Ще поогледаме. Само стой непременно зад мене.

Тръгнах вляво и заобиколих стената. Достигнах ъгъла на сградата и надникнах оттам. Дървото си беше на мястото.

То ме видя, усети ме или разбра, че съм там, защото в секундата, когато показах глава зад ъгъла, то започна да стреля. От него се откачаха черни точки и профучаваха към мене, като увеличаваха пътем размера си.

– Лягай! – извиках на Бух. – Лягай долу!

Хвърлих се назад към стената и се сгуших до приведения Бух, като зарових лице в ръцете си. Над мене прелетяваха и тупваха шушулките. Някои от тях явно попадаха в ъгъла на сградата. Семената свистяха, чуваше се приглушено фучене. Едно ме удари по рамото, друго попадна в ребрата ми. Не ме нараниха, но яростно ме ужилиха. Останалите се блъскаха в стената над нас и рикошираха оттам, като виеха, докато се завъртаха.

Първият залп завърши и аз започнах да се изправям. Преди да се надигна обаче, започна вторият залп и отново се хвърлих върху Бух. Този път нито едно семе не ме удари силно, но едно облиза врата ми и там започна да ми пари.

– Бух – викнах аз, – можеш ли да тичаш бързо?

– Пълзя много бързо – отвърна той, – когато хвърлят разни неща по мене.

– Слушай тогава.

– Целият съм в слух – отвърна той.

– То ни обстрелва на залпове. Когато следващият свърши, когато извикам, опитай се да изтичаш до вратата. Дръж се близо до стената. Не се надигай. Натам ли си обърнат?

– Не, в другата посока – отвърна той. – Ще се завъртя.

Той се премести под мене.

Долетя още един залп. Семената заподскачаха покрай мене. Едно ме жулна по крака.

– Почакай – спрях го аз. – Когато стигнеш там, кажи на госпожица Фостър да натовари хобитата и да ги подкара. Махаме се отук.

Нов залп от шушулки ни достигна. Семената изтропаха по стените и заподскачаха по земята. Едно от тях запрати пясък в очите ми, но този път не бях ударен.

– Тръгвай! – извиках аз.

Затичах се към ъгъла ниско наведен. Държах пушката си в ръка, като преди това я бях нагласил на най-висока интензивност. Бях настигнат от цял ураган семена. Едно попадна в челюстта ми, друго ме удари в пищяла. Залитнах и едва не паднах, после се закрепих и продължих напред. Чудех се как ли се оправя Бух, но нямах време да погледна.

Бях на ъгъла на сградата и виждах дървото – може би на пет километра, трудно беше да се прецени.

Поднесох приклада към рамото си. От дървото излизаха някакви черни мушици и летяха към мене, но аз не бързах. Прицелих се добре и после натиснах спусъка, като придвижих цевта надолу и настрани, като че режех нещо. Лазерният лъч трепна за миг и се изгуби, а в мига преди семената да долетят, се хвърлих на земята, като се опитах да задържа пушката отгоре, за да не поеме целия удар от падането.

Милиони юмруци удряха по главата ми и се досетих какво е станало – някои шушулки се бяха ударили в ъгъла на сградата и бяха избухнали. Сега ме засипваха със семена.

Изправих се с мъка на колене и погледнах към дървото. То сякаш се въртеше и пред очите ми започна да се срутва. Избърсах праха от очите си и загледах дървото, което все повече и повече се накланяше. Отначало падаше бавно, без желание, като че ли се бореше да остане изправено. После набра скорост, спусна се от небето и се устреми към

земята.

Изправих се, избърсах тила си и видях, че ръката ми, когато я свалих, беше в кръв.

Дървото се стовари върху земята и тя подскочи под мене от мощния удар. Над мястото, където бе паднало дървото, към небето се издигна гейзер прах и други предмети.

Направих стъпка напред, обърнах се към вратата и се препънах. Главата ми се изду и започна да ми се вие свят. Видях, че Бух е застанал от едната страна на отворената врата, но пътят му е преграден от истински потоп плъховидни същества. Те се трупаха едно върху друго, тъй като широката им, силно тичаща редица сега трябваше да се събере, за да премине през тясната врата. Провираха се като вода, прекарана под налягане в маркуч. Бяха тласкани от страхотната необходимост да приберат падналите семена.

Паднах, не, заплувах в безкрайността от време и пространство. Знаех, че падам, но не само падах бавно, а и земята изглежда се изплъзна под мене, понесе се напред и се оказа не на мястото, където трябваше да бъде. Накрая изобщо нямаше земя, защото с моето падане бе паднала и нощта – носех се напред през ужасна чернота, която продължаваше безкрайно.

След нещо, което ми се стори като безкрайно дълго време, мракът се оттегли и аз отворих очи – изглежда ги бях затворил, докато пропадах в мрака. Лежах на земята и погледът ми попадна върху тъмносиньото небе, в което се издигаше слънцето.

Бух бе застанал от едната ми страна. Плъховидните неща ги нямаше. Облакът прах, който все още стоеше над падналото дърво, бавно се спускаше на земята. От едната ми страна червената каменна стена на голямата сграда се издигаше в небето. Всичко бе потопено в тежко и мрачно мълчание.

Вдигнах се до седнало положение и открих, че цялата ми сила отиде за опита да изправя горната половина на тялото си. Пушката лежеше от едната ми страна – протегнах се и я взех. Само един поглед ми стигаше, за да разбере, че е счупена. Предпазният кожух на лъчевата й тръба бе извъртян, а и самата тръба бе силно разцентрована. Довлякох я до себе си и я сложих в скута си. Не знам защо си правех труда – никой нормален човек не би посмял някога отново да стреля с нея, а нямаше начин сам да я поправа.

– Изпих ти флуидите аз – весело кресна Бух – и ти ги върнах пак. Надявам се, че не ми се сърдиш.

– Я го дай още веднъж! – изръмжах аз.

– Няма нужда от още веднъж – избуха той. – Вече е направено.

– Какво е направено вече?

– Флуидите ти аз изпих...

– Почакай малко, по дяволите – ядосах се аз. – Какво е това пиене на флуиди?

– Ти беше изпълнен със смъртоносни вещества – обясни той – от семената, които те удариха. Смъртоносни за теб, но не и за мен, ни най-малко.

– Така че ти ми изпи флуидите?

– Единственото нещо, което можеше да се направи – каза Бух. – Процедурата се одобрява от лекарите.

– Господи Боже! – възкликнах аз. – Ходещо и дишащо устройство за диализа.

– Думите ти аз не схващам – оплака се той. – Изпразвам те от флуидите. Отделям веществата. После те напълвам отново. Биологичната помпа, която имаш у себе си, едва ли е пропуснала и един удар. Но тревога, тревога, тревога! Мислех, че съм закъснял. Но явно не съм бил.

Постоях така дълго – много, много дълго – и ми се струваше невъзможно. И все пак бях жив – слаб и без всякакви сили, но жив. Спомних си как главата ми се бе издула, как бях паднал бавно-бавно и че наистина у мене нещо беше много зле. Бях удрян от семена и преди това, но ударите бяха леки, не бяха пробивали кожата. Този път обаче по ръцете си бях видял кръв, когато бях обърсал тила си.

– Бух – започнах аз, – предполагам, че съм ти задължен...

– Няма задължение за тебе – радостно избуха той. – Аз ти се издължавам. Моя живот ти спаси преди. Сега ти се отплащам. Вече сме наравно. Дори не бих ти казал, ако не мислех, че може да съм извършил много голям грях. Навярно срещу нещо, в което вярваш. Може да не си искал някой да се намесва в работата на тялото ти. Не беше нужно да ти казвам само затова. Но ти не си разочарован от това, така че всичко е наред.

Успях да се изправя на крака. Пушката се изплъзна от скута ми и аз я изритах встрани. От ритника едва не се проснах по лице. Още се клатушках.

Бух ме наблюдаваше весело със зрителните си пипала.

– Ти веднъж вече ме носи. Аз не мога да те нося. Но ако легнеш и се завържеш здраво за тялото ми, мога да те влача – предложи той. – Краката ми са много силни.

Магнах с ръка:

– Ти просто тръгни напред. Аз ще се оправя.

Глава девета

Тък беше решил да се прави на мъж. Двамата със Сара ме вдигнаха върху гърба на Добин, после той настоя Сара да яхне второто ненаатоварено хоби, а той да тръгне пеш. Така че се спуснахме по площадката и поехме по пътеката, като Тък крачеше напред, все още с куклата до гърдите си, а Бух вървеше най-отзад.

– Надявам се – обърна се към мен Добин, – че няма да успеете да се свързете. С радост ще танцувам на гроба ви.

– Пожелавам ти същото и на тебе – отвърнах аз.

Това не беше особено блестящ отговор, но и аз не бях в най-добрата си форма. Все още бях доста неукрепнал и можех единствено да се придържам върху седлото.

Пътеката започна да се изкачва по един хълм и когато стигнахме върха му, видяхме дървото. Беше на няколко километра от нас и се издигаше по-голямо, дори и в далечината, отколкото си бях представял. Беше паднало върху самата пътека и от удара се бе разцепило почти наполовина, както всяко кухо дърво би се разцепило под напора на бравата. От големите цепнатини по ствола пълзяха и лазеха сиви неща и дори отдалече личеше, че са лигави. Вече имаше големи купчини от тях покрай падналия дънер, а изпълзяваха и нови. Някои вече се бяха забързали по пътеката. От тях долиташе тънък и остър писък, от който зъбите ми изтръпнаха.

Добин нервно се люлееше и цвилеше с нещо като отвращение или уплаха.

– Ще съжалявате за това – изпищя към мене той. – Никой друг не се е осмелявал да закачи някое дърво. Никога не се е виждало и чувало обитателите на дървото да се спуснат по земята.

– Дървото започна да ме обстрелва, другарче – отвърнах аз. – Когато нещо стреля по мене, аз никога не му оставам длъжен.

– По-добре да заобиколим – предложи Сара.

– Отсам ще е по-напряко – обади се Тък и протегна ръка наляво към дънера на дървото, разрязан по диагонал от лазерния лъч.

– Да минем оттам – съгласи се Сара.

Тък излезе от пътеката и хобитата го последваха. Земята беше неравна, имаше пръснати камъни с големината на човешка глава, обраснали с дребни и ниски растения с големи бодли. Самата земя беше

пясъчна и с червеникави глинени участъци тук-таме. Навсякъде имаше отломки от камъни, като че ли милиони години подред работливи малки същества бяха разбивали с чукове скалите, за да ги превърнат в дребни парченца.

Веднага щом напуснахме пътеката и започнахме да заобикаляме дървото, подвижната маса от сиви лигави същества наруши неравния си нервен ход и конвулсивно тръгна да ни пререже пътя. Движеха се заедно – непрекъснат движещ се поток от множество миниатюрни подскачащи спирали. Помислих си, че приличат много на воден участък с пробгващи по него вълни.

Тък се забърза, когато видя, че ще се изпречат на пътя ни и почти затича, но се препъна и падна, тъй като земята бе много неравна и опасна. При падането си удари коленете върху кръглите камъни, а ръцете, които бе протегнал, за да избегне удара, попаднаха сред трънливите растения. Изпусна куклата и посегна да я вземе, кръвта, потекла след убождането на тръните, се попи в тъканта.

Хобитата също забързаха, но намаляваха ход или спираха всеки път, когато Тък заплиташе крака в расото си и падаше.

– Никога няма да се измъкнем, докато той се мотае отпред. Ще слеза аз – реши Сара.

– Не, оставаш тук – отсякох аз.

Опитах се да прескоча седлото и успях да го направя, но бях принуден така да се изкривя, че действието ми твърде малко приличаше на прескок. Приземих се на крака, с огромно усилие успях да се задържа и да не падна по лице сред един гъсталак от бодливи растения. Успях да се задържа прав, изтичах напред и хванах Тък за рамото.

– Върнете се и се качете на Добин – запъхтяно му наредих аз. – Аз ще вода нататък.

Извъртя се и в очите му блеснаха сълзи от гняв. Лицето му бе силно изкривено и съвсем ясно показваше колко ме мрази.

– Никога не ми давате възможност! – изпищя той. – На никого не давате възможност. Всичко вземате за себе си.

– Върнете се и се качете на хобито – повторих аз. – Ако не го направите, ще ви напердаша.

Тръгнах напред, без да видя дали ме е послушал, като си проправях, доколкото мога, път през трудния терен. Опитвах се само да бързам, а не да тичам като Тък.

Краката ми трепераха, а в стомаха си изпитвах ужасно чувство на празнота. Главата ми проявяваше склонност да се обръща бавно нагоре

и да се завърта.

С разтрепераните си крака, празния стомах и люшкащата се глава все пак поддържах добра скорост, но гледах и движението на сивата лигава маса, която излизаше от поваленото дърво.

Тя се движеше почти с нашата скорост, заемаше нещо, което военните навярно биха нарекли вътрешен фронт. Ясно ми беше, че каквото и да правим, не бихме могли напълно да я избегнем. Щяхме да се допрем до външния ѝ край, най-предните същества биха ни достигнали, но все пак нямаше да попаднем на основната им маса.

Колкото повече се приближавахме към съществата, толкова воят им нарастваше и се изостряше – непрекъснат писък, като стон на осъдени души.

Погледнах назад през рамо и видях, че останалите се движат много близо до мене. Опитах се да усиля ход и едва не се препънах, така че продължих с бърза, но безопасна крачка.

Бихме могли да заобиколим малко по-отдалече и да успеем така да изпреварим пиращата орда, която се носеше насам. Не беше сигурно, че ще успеем обаче, а и така бихме изгубили много време. Със сегашното си темпо щяхме да се докоснем само леко до външния им край.

Нямаше начин, разбира се, да преценим отсега каква опасност биха представлявали. Ако се окажеха прекалено опасни, бихме могли винаги да се опитаме да се спасим с тичане. Ако лазерната ми пушка не се бе счупила, бихме могли да се справим с почти всяка опасност, но сега разполагахме само с балистичното оръжие на Сара.

За миг си помислих, че ще успеем да ги изпреварим и да избегнем срещата, че ще ги подминем и ще си тръгнем необезпокоявани от тях. Но не стана така и те се затъркаляха върху нас странично, когато минахме пред тях.

Бяха малки, не по-високи от трийсет сантиметра и приличаха на голи охлюви, само че лицата им не бяха на охлюви, а представляваха пародия на човешки лица – тези смешни, празни, безпомощно взиращи се лица, които се срещат в някои анимационни филми. Сега жалните им писъци се превърнаха в думи – може би не думи с истинско звучене, но в главата на човека воят им се превръщаше в думи и ставаше ясно, че плачат. Не всички плачеха едно и също, но плачеха за едно и също нещо и това бе ужасно.

Бездомни, плачеха те на многото си езици. Вие ни направихте бездомни. Вие разрушихте жилището ни, сега ние нямаме къща и какво ще стане с нас? Загубени сме. Голи сме. Гладни сме. Ще умрем. Не знаем

къде да отидем. Не искаме да сме другаде. Искахме така малко и ни трябваше така малко, а сега вие ни взехте и това. С какво право ни взехте малкото, което имаме – вие, които имате толкова много? Какви същества сте вие, че ни запращате в свят, който не искаме и не можем да опознаем, в който дори не можем да живеем? Няма нужда да ни отговаряте, разбира се. Но ще дойде време, когато ще ви се поиска отговор. Какво ще кажете тогава?

Не беше така, разбира се – гладко и свързано в определено изказване и оформен въпрос. Но отделните частици от плача, които стигаха до нас, значеха това, него искаха да ни кажат тези затичани лигави отчаяни същества – мисля, знаеха, че ние не желаем и не можем да направим нищо за тях, но ни караха да разберем чудовищността на онова, което сме им причинили. А то не беше само в думите, прозиращи през плача им, а и във вида на хилядите трогателни лица и във виковете им – мъката и чувството за обреченост, безнадеждността и съжалението, да, самото съжаление, което изпитваха към нас, злите, порочни и долни същества, които могат да отнемат дома им. Съжалението бе най-трудно за приемане.

Изтръгнахме се от тях, продължихме пътя си, а зад нас воят им намаля и накрая изчезна – или защото се бяхме отдалечили достатъчно, или защото сами бяха спрели със съзнанието, че вече е безсмислен, че навярно винаги е бил безсмислен. Все пак бяха принудени да изплачат мъката си.

Но макар че не чувах вече риданията им, думите им отекваха в мене и разбирах все по-ясно и по-ясно, че само с едно натискане на спуска бях убил не само дърво, но и хиляди безпомощни малки същества, които бяха превърнали дървото в свой дом. Открих, че в себе си ги сравнявам нелогично с феите, които – както ме убеждавах в детството ми – живеят в древни и величествени дървета зад къщата. Тези виещи същества, Бог ми е свидетел, ни най-малко не приличаха на феи.

В мене се надигна глух гняв, с който исках да се противопоставя на чувството за вина. Оказа се, че се мъча да оправдая събарянето на дървото – това бе лесно и можеше да се изкаже много просто. Дървото се бе опитало да ме убие и би успяло, ако го нямаше Бух. Дървото се бе опитало да ме убие, а вместо това аз бях убил него и това напълно отговаряше на изискванията за елементарна справедливост. Но бих ли го убил, питах се, ако знаех, че служи за дом на всички ридачещи създания? Опитвах се да се убедя, че не бих постъпил така, ако бях знаел. Но нямаше смисъл. Разпознавах лъжата дори и когато я казвах сам на себе си. Трябваше да призная, че бих действал по същия начин дори и да бях

знаел.

Пред нас се изпречи стръмен хълм и започнахме да се изкачваме по него. Докато се движехме нагоре, дънерът на дървото едва се показваше над върха, но колкото по-нагоре вървахме, толкова по-големи части от масивния ствол се разкриваха пред нас. Бях стрелял обърнат на север с лазера и се бях прицелил в насочената на запад част на дървото, после бях свалил лъча в остър диагонал през ствола и така бях повалил дървото на изток. Ако бях използвал главата си, казвах си, щях да започна от източния край и да накарам дървото да падне на запад. Така то не би се препречило на пътеката. Излишно мъчение е, мислех си, да се чудиш как би могъл да направиш нещо по-добре, след като вече си го направил.

Накрая достигнахме върха и оттам огледахме ствола – за първи път го виждахме целия. Стволът си беше просто ствол, макар и голям, но правилно очертаният кръг около него представляваше зелен килим. Той се простираше в диаметър около два километра от него – оазис от градинска зеленина в средата на червено-жълтата пустош.

Човек просто изпитваше болка, като го гледаше – така приличаше на картина от дома, на старателно поддържаните градини, които човешкият род носеше със себе си, беше засадил, или поне се бе опитал да засади, на всяка планета, където се заселваше. Никога не бях се замислял за това преди и сега се чудех какво толкова има в спретнатите подредени зелени площи, което кара земните хуманоиди да пренасят представата си за тях навсякъде, макар че оставяха толкова много други неща зад гърба си.

Хобитата се подредиха в единична редица на върха, а Бух се изкачи по склона и застана до мен.

– Какво има, капитане? – попита Сара.

– Нямам представа.

Но всичко изглеждаше странно, помислих си. Защото бих могъл да приема, че това е просто поляна и да не мисля повече. Нещо в нея ми подсказваше обаче, че това не е обикновена поляна.

Като я гледаше, човек изпитваше желание да тръгне по нея, да се изтегне някъде с ръце под главата, да нахлупи шапката си над очите и да изкара един спокоен следобед. Дори и без дървото, което да му прави сянка, човек би могъл приятно да подремне там.

Това беше тревожното. Изглеждаше прекалено подканящо и хладно, прекалено познато.

– Да вървим нататък – предложих аз.

Като се отместих вляво, за да се отдалеча още повече от зеленината, аз се спуснах по хълма. Докато вървах, много внимателно се оглеждах вдясно, но нищо не се случи, абсолютно нищо. Бях подготвен за някое голямо и страховито очертание, което да се втурне към нас от огромната морава. Представях си, че тревата би могла да се навие като килим и да разкрие някаква адска яма, от която биха ни нападнали всякакви страхотии.

Но моравата продължаваше да си бъде морава. Огромният пън сочеше към небето, а зад него лежеше солидният разтрошен ствол – съсияният дом на носещите се малки същества, които бяха изплакали отчаянието си пред нас.

Пред нас се простираше пътеката – тънка, несигурна ивица, която се извиваше сред опустошения пейзаж и водеше към мрак и неизвестност. А на хоризонта се изправяха други дървета, устремени към небето.

Установих, че краката ми са започнали да се преплитат. След като бяхме отминали дървото и се връщахме към пътеката, нервното напрежение, благодарение на което се крепях, бързо напускате тялото ми. С усилие на волята местех единия си крак след другия и мерех наум разстоянието, което ни оставаше до пътеката.

Накрая я достигнахме, аз седнах на един камък и си позволих да се отпусна.

Хобитата спряха и се подредиха в една линия, а Тък ме изгледа с омраза, която изглеждаше много неуместна. Седеше върху Добин наметнат с вехтото си кафяво расо като плашило и все така държеше до гърдите си смешния предмет, подобен на кукла. Приличаше на голямо намусено момиче, у което се чувстваше някакво странно желание, ако не се гледа лицето му. Картината би изглеждала завършена, ако си лапнеш пръста и започнеш да го смуче. Лицето беше различно – впечатлението за раздърпано момиченце изчезваше, когато се погледнеха острите черти на това източено лице, кафяво почти като расото му, и големите, подобни на басейни очи, блестящи от омраза.

– Вие сте, предполагам, доста горд от себе си – процеди той. Думите се насичаха при изговор като преминали през капан за мишки.

– Не ви разбирам, Тък. – И това беше самата истина – не разбирах какво се криеше зад подобно изявление. Никога не бях го разбирал и навярно така щеше да си остане.

Той протегна ръка към поваленото дърво отзад.

– Това – посочи ми.

– Предполагам, не мислите, че трябваше да го оставя да стреля но

нас.

Нямах желание да споря с него, бях прекалено уморен за това. А и не разбирах защо съдбата на дървото трябваше толкова да го вълнува сега. По дяволите, то беше стреляло и по него, както по всички останали.

– Вие унищожихте съществата, които живееха в дървото – добави той. – Помислете си затова, капитане! Какво достойно постижение! Затрихте цяло общество!

– Не знаех за тях – обясних аз. Можех да добавя, че дори и да бях знаел, нищо не би се променило. Но не го казах.

– Е – настояваше той, – нищо повече ли не можете да кажете?

– Такъв им бил късметът – свих рамене аз.

– Остави го, Тък – намеси се Сара. – Откъде би могъл да знае?

– Той упражнява натиск върху всички – не спираше Тък. – Върху всички около себе си.

– Но главно върху себе си – възрази Сара. – Той не те притисна, Тък, когато зае мястото ти. Ти просто не можеше да се справиш.

– Човек не може да се налага върху планетите – обяви Тък. – Трябва просто да се съобразява с тях. Да се приспособява. Не бива да си пробива път със сила.

Нямах нищо против да спрем дотук. Беше успял да помърмори. Това повече нямаше да му тежи. Необходимо му беше да си каже думата. Сигурно е било унищително, дори за мухльо като Тък, да му се отнеме водещото място, когато е мислел, че се справя. Ако това му помагаше, можеше да си го изкара на мене.

Спуснах се от камъка и се изправих.

– Тък – предложих аз, – бихте ли могли вие да поемете сега. Трябва малко да пояздя.

Той се смъкна от Добин и когато се приближих, за да се кача, застахме лице в лице. Омразата още бе изписана върху лицето му – поужасна отколкото когато и да е, помислих си. Тънките му устни едва се задвижиха и той прошепна:

– Ще ви надживея, Рос. Ще остана жив дълго след смъртта ви. От тази планета ще получите онова, което сте търсили цял живот.

Не ми бяха останали много сили, но все пак стигаха, за да го дръпна за ръката и да го запратя по гръб върху прашната пътека. Той изпусна куклата и допълзя до нея да си я прибере.

Бях се хванал за седлото, за да не падна.

– А сега водете – наредих му аз. – И Бог ми е свидетел, че ако

направите още една глупост, ще слеза и ще ви пребия до смърт.

Глава десета

Пътеката се виеше през спечената земя, пресичаше пясъчни местности и малки някогашни басейни, пълни с напукана суха кал, където преди седмици, месеци, а може би и години е имало дъждовна вода. Изкачваше се по неравни, изронени възвишения, разположени около уродливи участъци земя. Заобикаляше издигнати като кубета дънери. Земята продължаваше да е червено-жълта, а тук-таме се чернееше под отрупаните вулканични камъни. Далече напред се виждаше пурпурно петно, което ту се появяваше, ту изчезваше от синия хоризонт – помислих си, че може би са планини, но не бях сигурен.

Растителността беше все така оскъдна – ниски храсти, приведени над земята, пръснати по повърхността тръни. Слънцето грееше от безоблачното небе, но не беше горещо, само приятно топло. Сигурен бях, че слънцето е по-малко и по-слабо от земното. Или пък планетата е по-отдалечена от него.

На някои от по-високите хълмове имаше малки конусообразни каменни къщи или поне конструкции, които приличаха на къщи. Като че ли на някого му е трябвало временно убежище или защита, затова е събрал гладки каменни плочи от пръснатите около хълмовете и ги е струпал в нескопосно заграждение. Плочите бяха полагани сухи, без мазилка, просто трупани една върху друга. Някои от постройките все още стояха във вида, в който са били изправени, от други липсваха отделни камъни, а при трети цялата конструкция се бе срутила и лежеше на купчини.

Имаше и дървета. Те се издигаха навсякъде – всяко стоеше само и царствено в самотата си, отдалечено на няколко километра от останалите. Не се доближавахме до нито едно от тях.

Нямаше живот или поне не се виждаше. Земята продължаваше все една и съща – неподвижна и спокойна. Нямаше вятър.

Придържах се с две ръце за седлото и непрекъснато се борех с причерняването, което ме завладяваше всеки път, като се отпуснех.

– Как сте? – попита ме Сара.

Не си спомням да съм й отговорил нещо. Бях зает да се придържам на седлото и да се боря с причерняването.

Спряхме на обед. Не си спомням да съм ял, макар че сигурно съм хапнал нещо. Бяхме спрели сред неравната пустош в подножието на

един от хълмовете, аз се бях опрял на малко възвишение и бях обърнат към друга земна маса, която се състоеше от пластове пръст с различна дебелина, от няколко сантиметра до метър-два, и с различен цвят. Започнах да се досещам за времето, когато всеки от пластове е бил образуван. Това не ми беше приятно, защото се съпровождаше от много неприятно усещане, като че ли напругах ума си до крайност, като че ли използвах цялата си енергия и сила, за да вникна в това усещане за време, което земната маса извикваше у мене. Но нямаше начин да го превъзмогна – чувствах се някак обвързан и трябваше да продължа с надеждата, че в един момент ще стигна някакъв край, дори това да означава край на възможностите ми да научавам или да усещам.

Времето стана реално за мене по начин, който не мога да изразя с думи. От понятие то се превърна в материален предмет, който можех да разгранича (макар не да видя или да пипна) и разбера. Годишите и епохите не пробягаха в обратен ред пред мене. Те по-скоро се разкриха. Като че ли някаква хронологична карта бе оживяла и бе станала реалност. През трептящите очертания на структурата на времето, сякаш тази структура бе стъклена рамка, изготвена набързо, съзирах планетата каквато е била преди векове – векове, които вече не бяха в миналото, а съществуваха и сега, като че ли бях неподчинен и независим от времето и можех да го виждам и преценявам с точността, с която бих видял и оценил материалните структури от собственото си време.

Следващото, което помня, е, че се събудих и си помислих – събудявам се от усещането за простряното пред мене време, но след малко осъзнах, че не е така, защото пустошта наоколо я нямаше, аз лежах по гръб върху едно одеяло и бях завит с друго. Бях се загледал право в небето и то бе различно от онова, което вече бях видял. За миг бях озадачен и останах така, за да избистря мислите си. После сякаш някой ми каза (макар че никой не ми каза) и аз разбрах, че гледам към галактиката, простряна цялата пред мене. Почти право над главата ми светеше ярко централната област, а около нея, като прозрачен водовъртеж, се простираха отделните разклонения и по-важните сектори.

Обърнах глава. Тук-таме, непосредствено над хоризонта, забелязах ярки звезди и разбрах, че виждам някои от сферичните групи или, по-малко вероятно, други близки звезди, подобни на звездата, около която се въртеше планетата, на която бях – тези нередовни членове на галактичната система, които са се отделили от нея преди векове и сега се намират в мрака покрай ръба на галактичното пространство.

Близко до мен почти догаряше огън, а до него лежеше свита и увита

в одеяло фигура. От другата страна на огъня стояха едно до друго хобитата, бавно се полколяваха напред-назад, а огънят се отразяваше в тях.

Една ръка докосна рамото ми и аз се обърнах да видя кой е. Сара бе коленичила до мен:

– Как се чувствате?

– Отлично – отвърнах аз и това беше самата истина. Чувствах се някак подновен и здрав, а мислите ми отекваха с плашеща яснота – като че ли бях първият човек, който се събужда в първия ден на чисто нов свят, като че ли времето се бе върнало към първия си час в историята.

Изправих се и горното одеяло падна.

– Къде сме?

– На един ден път от града – обясни ми тя. – Тък искаше да спрем. Смяташе, че не сте в състояние да пътувате, но аз настоях да продължим. Мисля, че и вие бихте предпочели така.

– Нищо не си спомням – озадачено поклатих глава аз. – Сигурна ли сте, че Тък е предложил да спрем?

Тя кимна:

– Вие бяхте увиснали на седлото, беше ви много лошо, но отговоряхте, ако ви се заговори. А и нямаше удобно място за спиране.

– Къде е Бух?

– На пост. Обикаля. Твърди, че не му било нужно да спи.

Станах и се протегнах като куче, което е спало хубаво. Чувствах се добре. Боже, колко добре се чувствах!

– Има ли нещо за ядене? – попитах я.

Тя се изправи и се засмя.

– На какво се смеете?

– На вас – отвърна тя.

– На мен?

– Защото вече сте добре. Бях се разтревожила. Всички се бяхме разтревожили.

– Всичко се дължи на Бух – махнах с ръка аз. – Той ми е сменил кръвта.

– Знам – кимна тя. – Той ми обясни. Налагало се е. Нямало е друг начин.

– Просто невероятно – потръпнах аз, като се замислих.

– Самият Бух е невероятен – добави тя.

– Имаме късмет, че е с нас – продължих аз. – А като си помисли човек, че за малко не го зарязах там в дюните. Бях решил да го оставя. Имахме си достатъчно неприятности.

Тя ме поведе към огъня:

– Сложете още малко дърва. Ще ви приготвя нещо за ядене.

Покрай огъня имаше връзка остри извити клончета, откъснати от някое пустинно дърво. Клекнах, прибавих малко към огъня и пламъкът лумна.

– Съжалявам за лазерната пушка – досетих се аз. – Без нея сме някак с голи ръце.

– Моята пушка е още тук – посочи тя. – Тя е много мощна. В добри ръце...

– Като вашите.

– Като моите – съгласи се тя.

От другата страна на огъня купчината под одеялото оставаше неподвижна.

– Как е Тък? – попитах аз. – Дава ли някакви признаци да се оправя?

– Вие сте прекалено строг с него – намръщи се тя. – Нямате никакво търпение. Той е различен. Не е като нас двамата. Ние много си приличаме. Мислили ли сте за това?

– Да, мислил съм.

Тя дойде с един тиган, сложи го на въглените и клекна до мене:

– Ние двамата ще се измъкнем. А Тък няма. Нещо по пътя ни ще го пречупи.

Колкото и да е странно, открих как си мисля, че Тък сега има по-малко причини да живее – след изчезването на Смит бе загубил поне част от основанията си за това. Поради това ли, чудех се, си бе присвоил куклата? Дали му трябваше нещо, към което да се придържа, нещо, което да пази и което да не се отделя от него? Спомних си обаче, че бе сграбчил куклата още преди Джордж да изчезне. Но това навярно нямаше значение, тъй като може би е знаел или поне е подозирал, че е възможно Джордж да изчезне.

– Има и още нещо – продължи Сара, – което трябва да знаете. Свързано е с дърветата. Сам ще видите, като съмне. Ние сме се разположили под върха на хълма, а от самия връх се вижда надалече и се забелязват поне двайсет-трийсет дървета. И те не са там случайно – посадени са. Сигурна съм в това.

– Искате да кажете като градина?

– Точно така – съгласи се тя. – Също като градина. Всяко дърво е на определено разстояние от съседното. Засадени са като върху маса за игра на дама. Някой някога е имал градина там.

Глава единадесета

Продължавахме пътя си – все по-нататък и по-нататък.

Дните отминаваха един след друг и ние пътувахме от зори до вечеряване. Времето оставаше все така хубаво. Нямаше дъжд и съвсем рядко излизаше вятър. Теренът понякога се променяше. Понякога се налагаше непрекъснато да се изкачваме по хълмове и да се спускаме в разпокъсаната пустош, друг път дни наред се движехме из равна повърхност, която ни караше да мислим, че сме в центъра на вдлъбнатата празна купа, чийто хоризонт се изменя при всяка следваща крачка. Онова, което в началото приличаше на лилав облак в далечината, сега безпогрешно разкри очертанията си като далечна планинска верига.

Вече имаше признаци на живот, макар и не много. Някакви кряскащи неща преминаваха по хълмовете, докато се движехме през пустошта или се спускаха по цветните дерета, като крякаха възбудено. Бяхме ги нарекли „обикалящите“ – те рядко се виждаха и винаги бяха далече, толкова далече, че дори с биноклите не можехме да ги огледаме добре, но от видяното разбрахме, че са невероятно уродливи същества, които сякаш ходеха на кокили, клатушкаха се и продължаваха бързо с големи крачки, не личеше да се движат бързо, но преминаваха големи разстояния. А от сухите долини излизаха „бързите“ – животни (ако бяха животни) с ръста на вълци, които се стрелкаха с такава скорост, че изобщо не можехме да разберем какво представляват и как се движат. Като се приближаваха към нас, приличаха на зацапано петно, после отфучаваха и се превръщаха в друго зацапано петно в далечината. Но въпреки че идваха близо, те никога не ни безпокояха. Същото бе и с онези, които кряскаха и обикаляха.

Растителността също се променяше непрекъснато. В някои от равнините се виждаха странни къдрави треви, а по някои от пустите земи изкривени дървета се опираха в хълмовете или бяха скупчени в деретата. Приличаха повече на палми отколкото на борове, макар че не бяха и палми. Дървото им беше невероятно твърдо и мазно и когато минавахме покрай тях, ние събирахме много от падналите им клони, колкото хобитата можеха да носят, за да ги използваме за подпалки.

И винаги виждахме дърветата – огромните чудовища, които се извисяваха на километри в небето. Вече бяхме съвсем сигурни, че са посадени, че земята е била проучена и те са разположени в градини, в

геометрични фигури върху земята. Не се приближихме на повече от два километра до което и да е от тях. Самата пътека изглежда бе прокарана така, че да ги отбягва. И макар понякога да забелязвахме, че изстрелват шушулките си, те никога не идваха към нас.

– Като че ли са си взели урок – забеляза Сара. – Като че ли знаят какво ще им се случи, ако стрелят по нас.

– Само че този път няма да стане – напомних й аз, като се обвиних за кой ли път, че бях напуснал кораба, без да се върна в командната зала и да взема още една лазерна пушка и комплект резервни части.

– Те не го знаят, разбира се – каза Сара.

Но аз не бях така сигурен.

Забелязвахме през биноклите от време на време рояци от малките плъховидни същества, които се стрелкаха от дупките близо до дърветата, за да събират семената от изхвърляните шушулки и явно ги носеха към скрити ями да ги приберат. Не се опитахме да разгледаме ямите – бяха прекалено близо до дърветата. Щом дърветата искаха да ни оставят на мира, ние нямахме нищо против да им отвърнем със същото.

Пътеката продължаваше – понякога едва се виждаше, друг път се разширяваше и имаше по-добро означение, като че ли някога в миналото там е била използвана повече отколкото другаде. Но пътуването ни така или иначе не беше трудно. Не срещнахме жива душа.

Един ден пътеката се пресече от нещо, което някога е било павиран път – бяха останали само няколко от паветата. Малкото, които се виждаха, бяха или строшени, или разместени, но от пресечката с пътеката следите на пътя се виждаха добре и можеше да се забележи, че той се простираше в далечината без нито един завой.

Направихме съвещание. Пътят наистина бе привлекателен, в някои отношения изглеждаше по-привлекателен от пътеката. В миналото навярно е бил връзка между важни места, докато пътеката се влачеше почти произволно. Затова пък по пътеката имаше следи от някогашно пътуване. По пътя нямаше никакви следи. Той съществуваше само защото не бе изминало достатъчно време, за да се заличи. Освен това пътеката, общо взето вървеше на север, а това беше посоката, в която мислехме, че ще открием кентаврите. Пътят се простираше от изток на запад. Още нещо – пътеката несъмнено бе по-стара от пътя. Всичко в нея изглеждаше древно. Понякога, когато географските особености не й позволяваха да криволичи, дълбочината ѝ бе по-голяма от метър. Личеше, че е била използвана от хилядолетия, че е използвана редовно от незапомнени времена.

След известно колебание взехме решение – донякъде логически, донякъде по догадка. Продължихме по пътеката.

Някой е бил тук, преди колко ли време? Някой, който е построил града, положил е пътищата и е посадил дърветата. Но сега градът стоеше тих и изоставен, а пътят бе разрушен. Чудех се какво ли значи това. Колко много време и енергия бе вложено в тази планета. А после онези, които ги бяха вложили, са я напуснали, като са взели мерки всеки, който кацне на планетата, никога да не я напусне. Ако не кацне покрай града, корабът без съмнение би бил в безопасност и би могъл да излети отново. Но всеки кораб, който се приближава към планетата, почти сигурно не би кацнал другаде, защото ще е примамен от сигналите, разпростиращи се далече в космоса.

От време на време покрай пътеката все още се появяваха каменните къщи-кошери, разположени върху хълмовете. Когато го разгледахме, не открихме нищо. Нямаше смет, нямаше нещо изоставено. Очевидно изобщо не са били използвани като постоянни жилища. Просто са били място, където се е отсядало за една-две нощи. Ние лагерувахме на открито. Никога не използвахме тях. Въпреки цялата им простота в тях имаше нещо притеснително.

Докато пътувахме, възприехме някои полезни навици. Тък яздеше през повечето време. Беше прекалено непохватен и прекалено отпуснат, за да ходи. Сара и аз се редувахме в ездата. Бух продължаваше да върви наоколо, най-често отзад, откъдето спешаваше хобитата. Не бяхме се уговаряли за тази подредба, тя просто си дойде от само себе си. Хобитата продължаваха да са мрачни и след време дори престанахме да ги заговаряме. Тък и аз се търпяхме. Не се харесвахме повече, но някак се понасяхме. Той все още носеше смешната си кукла, като я притискаше до гърдите си. Ден след ден се отдръпваше все повече от нас, затваряше се в себе си. След вечеря оставаше сам, не разговаряше и не забелязваше нищо.

Изминавахме големи разстояния, но не стигахме до никъде. Навлизахме по-навътре и по-навътре в непознатата земя, която за момента не беше враждебна, но можеше и да стане всеки миг.

Късно един следобед стигнахме до пуст участък, а след като навлязохме, осъзнахме, че той е от наистина неприятните и беше по-дълъг отколкото изглеждаше в началото. Така че спряхме веднага щом стигнахме сравнително равно място, въпреки че ни оставаха още час-два светлина.

Свалихме багажа от хобитата и те отидоха настрани, както често

правеха, като че ли използваша случая да се отделият от нас поне за малко. В това нямаше нищо опасно. Бух винаги отиваше заедно с тях и винаги ги връщаше. По време на похода ни той бе поел ролята на овчарско куче и с него бяхме по-спокойни и за хобитата.

Запалихме огъня и Сара започна да приготвя ядене, а ние с Тък отидохме да съберем още малко дърва.

Връщаме се, всеки с по един наръч в ръце, когато чухме уплашените писъци на хобитата и дрънченето на кънките им, докато бягаха. Пуснахме дървата и бързо се отправихме към лагера, а когато ги видяхме, хобитата вече излизаха от едно тясно дърво. Тичаха бързо, без да намалят ход и за минутка, задминаха лагера, като разбутаха горящия огън и извадените от Сара съдове, а самата Сара бягаше с всички сили, за да се махне от пътя им.

Дори не се поколебаха, когато стигнаха лагера, а се обърнаха налясно и поеа по пътеката. Зад тях се движеше Бух. Той тичаше близо до земята, както единствено можеше, и също постигаше добра скорост. Приличаше само на тъмна ивица по петите на хобитата. Когато достигна лагера, Бух се извъртя и застана странично. Опрян на миниатюрните си крачка там, той заблестя – както вече бе правил в града при внезапното нападение на хобитата. Синьото сияние го обгърна, а светът наоколо подскочи странно. По пътеката хобитата полетяха и се преобърнаха във въздуха. Паднаха обаче отново на кънките си и пак се втурнаха. Бух заблестя още веднъж тъкмо когато достигнаха върха на хълма над лагера. Този път те изчезнаха – отскочиха, преметнаха се и бяха издухани зад хълма от нещо, което Бух им правеше.

Аз се разругах като ненормален, затичах се по хълма, но когато достигнах върха, хобитата вече бяха далече и явно нямаше как да бъдат спрени. Бързо се измъквах и явно се бяха понесли към града.

Продължих да ги гледам, докато очертанията им започнаха да изчезват, после се спуснах по хълма към лагера.

Лагерният огън беше разбутан – навсякъде се търкаляха овъглени и пушещи съчки, а два от тиганите бяха смачкани от хобитата. Сара бе коленичила край Бух, който лежеше странично, призрак на предишния си облик. И това не е празна метафора – беше призрак на предишния си облик. Във вида му имаше нещо мъгляво, почти нематериално, като че ли се бе опитал да отиде някъде и сега се намираше по средата между този свят и някой друг.

Изтичах и се спуснах на колене до него. Протегнах ръка, за да го вдигна, и се зачудих дали има нещо, което да вдигна. Бих се заклел, че

нямаше, но – колкото и да е странно – вдигнах нещо. Беше много лек, поне на половината от нормалното си тегло. Притиснах го до себе си.

– Майк, толкова много се опитвах – избуха тихо той.

– Какво стана, Бух? – извиках аз. – Какво ти се случи? Как можем да ти помогнем?

Той не отговори, а когато погледнах към Сара, видях, че по лицето ѝ се стичат сълзи.

– О, Майк – проплака тя. – О, Майк.

Тък стоеше на няколко крачки зад нея и за първи път сам пушна куклата, а лицето му се източи и стана тъжно.

Бух слабо се раздвижи:

– Живот ми трябва. – Гласът му бе така тих, че едва разбрах. – Разрешение да взема малко живот от теб.

При тези думи Тък бързо пристъпи, наведе се и ми отне Бух. Поизправи се и го притисна, както беше притискал куклата. Очите му заблестяха към мене:

– Не вие, капитане – викна той. – На вас ви трябва целият живот, който имате. Аз имам живот за даване.

– Разрешение? – прошепна тихо и бухащо Бух.

– Да, вземай – кимна Тък. – Моля ти се, вземай.

Сара и аз, приведени към земята, гледахме някак молитвено и недоумяващо. Всичко трая само няколко минути, може би само секунди, но времето ни се стори като часове. Никой не се помести и аз усетих, че мускулите ми се схващат от напрежение. Бух полека загуби нематериалния си облик и заприлича отново на себе си – излезе от другия свят, към който се бе устремил.

Накрая Тък приведен го постави на крачката му, а после самият той се стовари на земята.

Скочих и вдигнах Тък. Той отпуснато увисна в ръцете ми.

– Бързо – обърнах се към Сара аз. – Одеяла.

Тя постла одеяла на земята, аз го сложих там, опънах го, после взех още едно одеяло и го обвих с него. Близо до него лежеше падналата кукла. Вдигнах я и я сложих на гърдите му. Едната му ръка бавно се вдигна и я притисна.

Отвори очи и ми се усмихна:

– Благодаря, капитане.

Глава дванадесета

Седяхме около огъня в сгъстяващия се мрак.

– Кости – съобщи Бух. – Кости в земята.

– Сигурен ли си? – попитах аз. – Не би ли могло да е нещо друго?
Защо хобитата трябва да се боят от кости?

– Сигурен съм – потвърди Бух. – Виждаха се само кости. Нищо друго.

– Може да са били определени кости – предположи Сара. – Скелет от нещо, което ги е плашело, дори и мъртво.

Някъде из пустошта група „обикалящи“ си крякаха един на друг, а от време на време хорово подхващаха ненормалния си вой. Огънят се усили, когато ново парче от мазните подпалки прихвана пламъка, а вятърът, който се носеше по клисурата стана малко по-студен.

Ето какво ни беше положението, мислех си аз. Изоставени сред воя на изоставените земи, без да сме сигурни дори къде отиваме, с криволичещата пътека като единствен наш ориентир и с възможност да избягаме само обратно в големия бял град, който по своему бе същата виеща пустош като това.

Чувствах обаче, че сега не му е времето да говорим за тези неща. Сутринта, в началото на новия ден, ще помислим и ще решим какво е най-добре да предприемем.

Бух размаха пипало към купчината одеяла:

– Аз лаком. Взех прекалено много от него. У него имаше по-малко, отколкото си мислех.

– Ще се оправи – успокои го Сара. – Сега е заспал. Изпи една купа бульон.

– Но защо? – недоумявах аз. – Защо му трябваше на глупака да го прави? Аз бях готов и исках. Тъкмо мене помоли Бух. Трябваше да бъда аз. Все пак ние с Бух...

– Капитане – прекъсна ме Сара, – давате ли си сметка, че това е първият път, когато Тък допринесе с нещо? Сигурно се е чувствал като доста ненужен член на експедицията. И вие направихте всичко възможно, за да го накарате да се чувства така.

– И трябва да признаем – съгласих се аз, – че докато направи това за Бух, от него не е имало никаква полза.

– И вие му осигурихте тази възможност, така ли?

– Не – тръснах глава аз. – Не, разбира се. Тревожат ме обаче думите му. Аз имам живот за даване, каза той. Какво имаше предвид?

– Нямам представа – отвърна Сара. – Сега няма смисъл да си блъскаме главите върху това какво е имал предвид. Сега трябва да мислим само за най-близките си задачи. Показахме се пешеходци. При всяко положение се налага да изоставим част от запасите си. Важна е водата. Повечето от багажа ни трябва да е вода. Освен ако хобитата не се върнат.

– Няма да се върнат – казах аз. – Те очаквах тази възможност още откакто напуснахме града. Биха ни изоставили веднага, ако не беше Бух. Той ги спираше.

– Изненадаха ме – призна си Бух. – Бях подготвен за тях. Прасках ги доста често, но се оказа, че не е имало смисъл.

– Хрумна ми нещо ужасно – подхвана Сара. – Това може да е нормалната им процедура. Довеждат група посетители дотук и ги изоставят с много малка възможност да се върнат. А навярно не би ни помогнало особено и ако се върнеха...

– Не и на нас – обадих се аз. – Може би на други хора, но не и специално на нас, застаналите около огъня тук.

Тя ме изглежда строго и неодобрително, но в това нямаше нищо особено. Общо взето, тя не ме одобряваше.

– Не съм сигурна – поколеба се тя – дали ми се подигравате или ме окуражавате.

– Окуражавам ви – кимнах аз. – Нямате представа колко много може да помогне това преднамерено и решително окуражаване.

– Предполагам, че ви е съвсем ясно какво трябва да направите – заяде се тя. – Че сте измислили всичко. И ще ни го разкриете като внезапна проява на гения си. Попадали сте в тревожни ситуации и преди, не сте се плашили и...

– О – прекъснах я аз, – стига толкова. Нека поговорим сутринта.

Ужасното в случая беше, че наистина ми се искаше да изчакам сутринта. За първи път в живота си отлагах вземането на решение. За първи път в живота си не исках да застана лице в лице с онова, срещу което се бях изправил. Дължеше се на тази пустош, убеждавах се, на голата, занемарена и измъчена земя, на извъртените дървета. Всичко това ти отнемаше куража, смилаше те, караше те да се чувстваш изоставен и ненужен като самата оплетена и забравена земя. Човек просто усещаше как се стапя сред обкръжението си, как става част от него, също толкова безразличен и безнадежден.

– Сутринта – каза Сара – ще отидем да видим костите, за които

говори Бух.

Глава тринадесета

Открихме костите на по-малко от километър от нас в дерето. Там то рязко завиваше наляво и ние ги намерихме веднага след завоя. Очаквах да намерим няколко разпилени кокала, които да просветват на фона на подобната на кал кафява почва, но вместо това заварихме купчина кости, запълнили цяла голяма бразда от единия край на дерето до другия.

Бяха големи кости, повечето от тях с диаметър над трийсет сантиметра, а един хилещ се череп бе разположен така върху купчината, че сякаш надничаше към нас – той приличаше на слонски или беше по-голям. Бяха жълти и трошливи, а там, където слънцето и времето бяха отнели калция им, имаше дупки. Повечето бяха разположени в браздата, но имаше и пръснати покрай нея, навярно захвърлени там от лешоядите, които някога отдавна бяха пирували тук.

Дерето изведнъж се прекъсваше зад костите. Струпаната пръст, от която стърчаха камъни с различна големина, от размера на юмрук до големи канари, стърчащи от нея като стафиди от кейк, образуваше полукръг, който закриваше дупките. Костите се простираха от края на дерето до подножието на пръстената стена, в чийто край в течение на годините се бяха струпали много камъни от скалата.

И самото дърво бе потискащо с пръстената си голота. Превишаваше всички представи за самотата. Човек би казал, че е невъзможно това място да изглежда по-самотно и по-голо, но би сгрешил, защото костите добавяха и ново измерение на ужасната самота, която вече надхвърляше границите на човешката издръжливост.

Почувствах неразположение, почти ми прилоша – а на мене ми прилошава изключително трудно. Усещането ми беше, че трябва да се обърна и да побягна, че тук някога е станало нещо, което все още обгръща мястото с такъв ореол на зло и ужаса, на който никой не трябва да се подлага.

И от целия този ужас към нас долетя глас.

– Милостиви господа или дами – изпя той високо и радостно – или каквито и да сте, моля ви, съжалете ме и ме изтеглете навън, измъкнете ме от неудобното и унижително положение, в което се намирам така отдавна.

Не можех да се поместя и да бяха ми предложили милион. Гласът

ме беше приковал и замаял.

– До стената – продължи гласът. – Зад разхвърляните камъни, които наистина се оказаха така слаба крепост, че всички бяха убити освен мене.

– Може да е капан – предупреди Сара с твърд металически глас, който прозвуча странно в устата ѝ. – Хобитата може би са го усетили и затова са избягали.

– Моля ви – продължи тръбният глас. – Моля ви, не си отивайте. Минаха и други, но те ме подминаха. Тук няма от какво да ви е страх.

Направих няколко крачки напред.

– Капитане, недейте! – извика Сара.

– Не можем да го подминем – отвърнах аз. – Винаги ще се чудим след това.

Това не беше нито каквото имах предвид, нито каквото исках да направя. Единственото, за което мечтаех, беше да се обърна и да побягна. Като че ли друг човек, някакъв мой заместник или второ аз, бе поговорил.

Но през цялото време се движех напред и когато стигнах купчината кости, започнах да се катеря по нея. Върху тях не се стъпваше добре, защото се местеха и трошаха под краката ми, но успях да ги прехвърля и излязох от другата страна.

– О, най-благородно същество – извика тръбният глас, – ти се притече на помощ на мене, недостойния.

Пробягах разстоянието между костите и скалите и започнах да се изкачвам по купчината камъни, от които изглежда бе дошъл гласът. Бяха едри канари, по-високи от човешки ръст. Когато стигнах най-горе и погледнах отатък, видях какво ни бе тръбяло.

Беше хоби, чиято лъскава млечна белота блестеше в сенките. Лежеше по гръб с вирнати нагоре кънки. Едната му страна бе опряна в камъка, на който бях стъпил аз, притисната силно от друг, по-малък камък, паднал от купчината. Заклещено между камъните, хобито лежеше напълно безпомощно.

– Благодаря, милостиви сър – изтръби то. – Вие не се отвърнахте. Да ви видя не мога, но от други признаци съдя, че сте хуманоид. Хуманоидите са най-добрите хора. Изпълнени са с много съчувствие и с голяма храброст.

То размаха кънки към мене в израз на благодарност.

Плененото хоби не бе единственото нещо зад барикадата. Сред разхвърляните предмети ми се хилеше един хуманоиден череп, а имаше и

разпилени кости и късове ръждив метал.

– Преди колко години? – попитах хобито, което беше глупаво, тъй като имаше други, по-важни неща, за които трябваше да се заинтересувам.

– Почитаеми сър, представа за времето аз напълно съм загубил. Минутите текаат като години, а годините като векове и ми се струва, че за последен път съм стоял изправен върху кънките си преди цяла вечност. Никой, който е преобърнат като мене, не би могъл да си прави сметка за времето. Имаше и други от нас, но те избягаха. Имаше и още, а те умряха. Аз съм единственият, който е останал от благородната компания.

– Добре – кимнах аз, – не се притеснявай. Ще те измъкнем оттам.

– Не се притеснявай – повтори хобито. – Това го правя отдавна. Колко време съм прекарал само с много мисли и фантазии, с много надежда и хубави мечти за онова, което ще ми се случи. Знаех, че накрая скалите ще се разпаднат, защото аз съм изработен от нещо, по-здраво от всяка скала. Но не се бях надявал, че ще има друга намеса, от такъв добронамерен човек като вас.

Останалите вече се катереха по купчината кости и аз им викнах:

– Тук имаме едно хоби, поне един човешки череп и някои разпилени кости.

И още докато им говорех, не се чудех толкова какво може да е станало тук или защо бяха намерили смъртта си хората, а си мислех, че със спасеното хоби вече няма да бъдем пленници в този малък участък от пустошта. Хобито можеше да носи водата, която би ни трябвала и ако решим да продължим, и ако тръгнем обратно към града.

Трябваше и тримата да се напругнем, а Бух да ни дава съвети, за да изтъркаляме малката скала, която бе притиснала хобито до голямата канара. Когато я махнахме, трябваше да обърнем глупавото хоби върху кънките му. То се взря в нас тържествено, което предполагам бе единственият начин, по който можеше да се визира, защото хобитата не са пригодени за правене на физиономии.

– Аз съм Пейнт – представи се то, – макар че понякога ме наричат Стария Пейнт и защо е така, не мога да обясня, тъй като не съм по-стар от останалите хобита. Ние всички сме изковани и изработени по едно и също време и никой от нас не е по-стар от другите.

– Значи е имало и други хобита? – попита Сара.

– Бяхме общо десет – отвърна Пейнт. – Деветте останали избягаха и единствената причина аз да остана бяха нещастните обстоятелства, от

които вие имахте добрината да ме избавите. Изковани сме на далечна планета, чието име не знам, а после сме пренесени тук. Докато вървахме по пътеката, ни нападна глутница хищници, а резултатът е пред вас.

– Тези, които ви пренесоха тук, които са ви произвели, същите като нас ли бяха? – попита Сара.

– Същите като вас – потвърди Пейнт. – Няма смисъл да говорим повече за тях. Те умряха.

– Защо бяха тук? – настоя Сара. – Какво търсеха?

– Един от своите – обясни Пейнт. – Някакъв отдавна изчезнал хуманоид, който е разказвал много истории.

– Лорънс Арлън Нйт ли?

– Не знам – отвърна хобито. – Не ми казаха.

Глава четиринадесета

Решихме да продължим, като следваме пътеката. Избрахме този маршрут, докато седяхме край пушещия огън, а Пейнт, който стоеше зад купчината с продуктите ни, леко се поклащаше напред-назад. Всъщност нямаше кой да спори особено. Тък не го беше грижа. Седеше на известно разстояние от нас притиснал здраво куклата и се полюляваше. От вида на двамата, Тък и Пейнт, които се люлееха напред-назад, можеха да те побият тръпки. Сара и аз взехме решението почти без да се препираме. Бяхме убедени, че нямаме какво да търсим в града. А доколкото знаехме, и по пътеката не ни очакваше нещо добро, а можеше да стане и това, което се бе случило с онези хора в дерето. Но самият факт, че други хора, Бог знае преди колко време и явно със същата цел, бяха вървели по същата пътека, поне за Сара изглеждаше като важен аргумент да продължим по нея.

Но според мене имаше едно нещо, което трябваше да ѝ се каже още сега.

– Найт трябва да е мъртъв – започнах аз. – Вие, разбира се, го знаете. Знаели сте го и на Земята преди да тръгнем.

– Хайде, пак започвате! – избухна тя. – Не можете да обърнете страницата! Ненавиждате идеята от самото начало. Защо изобщо тръгнахте с нас?

– Вече сме говорили за това – махнах с ръка аз. – Заради парите.

– Тогава какво ви е грижа дали е жив или мъртъв? Какво ви е грижа дали ще го намерим или не?

– Това е по-лесната част – уверих я аз. – Пет пари не давам и при едното, и при другото положение.

– Но държите да продължим? Преди малко ми се стори, че дори предпочитате да продължим.

– Мисля, че е така – кимнах аз. – Нататък бихме могли да намерим нещо. А ако се върнем, със сигурност няма да открием нищо.

– Бихме могли да приберем хобитата.

Поклатих глава:

– Ако хобитата или джуджето открият, че се връщаме, ние никога няма да ги видим, а още по-малко да ги заловим. В града сигурно има милиони места, където би могла да се скрие цяла армия.

– Хобитата трябва да са същите, които са избягали от дерето –

замисли се тя. – Мислите ли, че са си спомнили за случая, когато са видели костите? Мислите ли, че може да са забравили, а после са видели костите, спомнили са си и шокът им е бил така голям, тази някогашна случка...

– Те бяха осем – прекъснах я аз, – а с Пейнт стават девет. Той каза, че били десет. Къде ли е отишло последното?

– Може и никога да не разберем – въздъхна тя.

Не можех да си представя какво значение имаше всичко това, защо седяхме тук и го обсъждахме. Всъщност не можех да си представя какво значение би имало каквото и да е. Щяхме да продължим, без да знаем къде отиваме, но с надеждата, че ще попаднем на по-добро място от тази суха пустош с кремъчните ѝ хълмове и извъртените дерета, щяхме да вървим с надеждата, че ще открием нещо по-приемливо, ще го забележим и ще се възползваме от него.

Хората, които бяха оставили костите си в края на дерето, наистина бяха търсили някого, но можеше и да не са знаели, че той е тръгнал насам. Навярно са били също така объркани като нас. А и нямаше истинско доказателство, че са търсели тъкмо Найт.

Така че седяхме до огъня и правехме плановете си.

Щяхме да натоварим Пейнт с ненужния труп на Роскоу, с вода и храна колкото можеше да носи. Тък и аз щяхме да носим по-тежките денкове, а Сара, единствената с оръжие, щеше да е по-леко натоварена, за да може при нужда да захвърли багажа си и да насочи пушката. Бух нямаше да носи нищо. Щеше да ни бъде разузнавач – щеше да се движи напред и да проучва терена.

Този следобед, колкото и неприятно да ни беше, слязохме в дерето и разкопахме около укреплението. Открихме три човешки черепа и шест ръждясали оръжия, които бяха толкова разядени, че не можахме да определим какви са точно. Пейнт си спомни, че хората са били осем и големият брой разпилени кости подкрепяха твърдението му. Черепите обаче бяха само три.

След като се върнахме в лагера, стегнахме багажа си и махнахме останалите продукти от пътеката – скрихме ги в тясна цепнатина, която водеше към дерето. Заличихме с клони следите си около пътеката. Нито скриването, нито заличаването на следите бе извършено особено добре. Но аз имах чувството, че си губим времето, че пътеката е занемарена отдавна и ние сме първите, които я използват от един век или повече насам.

Денят бе напреднал доста, но ние взехме багажа си и тръгнахме.

Никой от нас не искаше да остане в този лагер и минута повече. Напуснахме го с радост, че се махаме от потискащите пръстени стени и от чувството на древна обреченост, което се излъчваше от всичко наоколо. Освен това имахме и усещането, макар никой да не го изрази и никой навярно да не го признаваше пред себе си, че не ни остава много време.

Глава петнадесета

Бух откри кентаврите на втория ден.

Все още бяхме сред пустошта. До този момент следите, оставени от тях, бяха от преди няколко часа и най-много от преди един ден. Но пустошта изглежда нямаше край и ние с нетърпение очаквахме да свърши, ако това някога станеше. Пътят ни беше труден, особено за мене и Тък с тежките денкове – състоеше се главно от изкачване и спускане, а равни участъци се срещаха съвсем рядко.

Бух продължаваше да върви напред. Виждахме го само от време на време и то частично – когато се спираше на някое възвишение, за да погледне към нас.

Малко преди обед го забелязахме да се спуска бързо настрани по пътеката над нас. Аз бях доволен от възможността да си почина, така че пуснах денка си и го зачаках. Сара направи същото, но Тък просто спря заедно с нас и не остави денка си. Стоеше приведен под тежестта му и се взираше в земята. Откакто бяхме напуснали лагера, където бяхме загубили хобитата, той ставаше все по-самовглъбен и се мъknеше заедно с нас, без да обръща внимание на нищо.

Бух се спусна по пътеката и спря пред краката ни.

– Хобита пред нас – избуха ми той. – Десет пъти по десет. Но без кънки и с лица като вашите.

– Кентаврите – досети се Сара.

– Играят – задъхано каза Бух. – В долина между хълмовете. Играят игра. Удрят сфера с пръчки.

– Кентаври да играят поло! – възкликна Сара. – Какво по-подходящо занимание биха могли да си измислят!

Тя се пресегна, махна непослушния кичур от очите си и докато я гледах си спомних за момичето, което бях срещнал в коридора на старата земна къща, преди прахът и умората от странстванията по тая планета да попритъпят отчетливите белези на красотата ѝ.

– Разбрах, че ги търсите – продължи Бух. – Сега се радвам, че ги намерих.

– Благодаря, Бух – каза Сара.

Наведох се, вдигнах денка си и го хвърлих на рамо:

– Води ни, Бух!

– Мислите ли, че кентаврите все още пазят мозъка? – попита Сара.

– Може да са го загубили, да са го счупили или да са го употребили за нещо.

– Ще разберем едва когато говорим с тях – свих рамене аз.

– А паметта му? – чудеше се тя. – Ако вземем кутията и я върнем в него, паметта още ли ще е там? Ще може ли да си спомня както преди да му я извадят?

– Паметта няма да е изгубена – уверих я аз. – Всичко, което е знаел някога, ще си бъде там. Мозъците на роботите просто се произвеждат така. Те не забравят като хората.

Възможно беше, разбира се, на планетата да има не едно, а много племена кентаври и мозъкът на Роскоу да не е у това пред нас, което играло поло. Но не споменах за тази си мисъл.

А възможно беше и да не поискат да се разделят с него. Не че можех да си представя с какво би могъл да бъде полезен роботски мозък на друг освен на самия робот.

Когато доближихме върха на хълма зад онзи, от който Бух се беше спуснал да ни каже за откритието си, той ни пошепна, че кентаврите са точно зад него.

Не съм сигурен защо го направихме, тъй като никой не го бе предложил, но когато приближихме върха, всички се приведохме преди да надникнем отвъд.

Под нас се простираше широко и равно пространство, покрито с пясък и оскъдна растителност, а по-нататък все още се виждаха червено-жълти участъци, но вече без познатия ни пустинен характер.

Бух не ги беше преброил правилно. Бяха много повече от десет пъти по десет. Най-голямата част от тях бяха подредени плътно около правоъгълен участък, който можеше да се нарече игрище само защото върху него се играеше. Беше гладък отрязък от пустинята с два реда бели камъни, в които играчите трябваше да се прицелват. На терена дванайсет кентаври бяха погълнати от яростната си дейност – стиснали дълги стикове в ръце, те се бореха за топката и я удряха силно в нещо като груба и много елементарна версия на полото.

Пред очите ни обаче играта приключи. Играчите препуснаха настрани от игрището, а зрителите тръгнаха в различни посоки.

Зад площадката за поло бяха издигнати няколко палатки, макар че човек трудно би могъл да ги нарече така. Бяха просто големи квадрати от някакъв груб плат, придържан от големи колони, забити в земята, и служеха навярно преди всичко за навеси срещу слънцето. Между навесите тук-таме имаше струпани пакети, в които навярно бяха

сложени малкото принадлежности на племето.

Кентаврите се разхождаха насам-натам безцелно, също както биха се разхождали хора, които прекарват свободното си време.

– А сега какво да направим? – попита Сара. – Просто да отидем долу при тях?

Тък се събуди от трансa си:

– Не всички. Само един.

– И това предполагам трябва да си ти – пошегувах се аз.

– Разбира се, че аз – кимна Тък. – Ако ще убиват някого, аз съм кандидат за това.

– Не мисля, че просто така ще вземат да убият някого – усъмни се Сара.

– Това е само твоето мнение – обадох се аз.

– Да разгледаме положението логично. – Тък се намеси с високомерния тон, от който на човек се искаше да му удари един в корема. – Най-малко вероятно е сред всички нас тъкмо мене да убият. Аз съм смирен на вид, много безобиден и незлоблив, а навярно и не изглеждам съвсем наред. Освен това съм с расо, не нося обувки, а сандали...

– Онези сладури там – прекъснах го аз – нищо не разбират от кафяви раса и сандали. А и пет пари не дават дали сте умен или глупав. Ако им се иска да убият някого...

– Но това не можем да знаем – обади се Сара. – Защо да не са дружески настроени?

– На вас така ли ви изглеждат?

– Не. Едва ли – призна си тя, – макар че за това не може да се съди просто като се гледат. Все пак Тък има право донякъде. Може и да не разбират от кафяви раса и сандали, но навярно могат да усетят добрата душа и да видят веднага, че той не е опасен, а е изпълнен с честни помисли.

През цялото време докато говореше, си мислех, че тя сигурно има някого предвид, но това едва ли бе нашият Тък.

– Аз съм човекът, който трябва да отиде, за Бога – отсякох аз. – Така че стига празни приказки – по-добре да тръгвам веднага. Тък може само да ги накара да ни нападнат.

– Което с вас едва ли ще се случи – кимна тя.

– Точно така е. Аз знам как да се справям...

– Капитане – прекъсна ме Тък, – защо никога не давате ухо на логиката? Непрекъснато се изхвърляте. Все се правите на много важен. Обърнете внимание само на две неща. Наистина мисля онова, което

казах. Може и да не ме набият само защото се различавам от вас. С мене няма да имат удоволствието, което биха изпитали, ако се разправеха с вас. Не е особено весело да убиеш или да натупаш някого, който и без друго е жалък и слаб, а ако реша, мога да изглеждам наистина много жалък и слаб. А другата причина е, че вие сте по-нужен от мене. Ако нещо се случи с мене, няма да има кой знае каква промяна, но експедицията ни би пострадала значително, ако вие отидете при тях и с вас стане нещо.

– Вие сериозно ли говорите тези глупости? – Изгледах го поразен от дързостта на думите му.

– Разбира се – кимна той. – А вие какво си мислехте, че просто искам да се покажа? Да не смятате, че говоря с надеждата вие да не ме пуснете, каквото и да кажа?

Не му отговорих, но беше така. Точно така си мислех.

– Който и да отиде – намеси се Сара, – ще трябва да язди Стария Пейнт. Те са такива същества, че биха ви уважавали повече, ако сте върху него. И още нещо, Пейнт би могъл да ви измъкне, ако обстановката започне да се влошава.

– Майк – изтръби Бух, – светият човек говори много разумно.

– Това е пълна глупост – обърнах се аз към всички. – Тъкмо аз се предполага да поемам рисковете. За това ми се плаща.

– Майк – остро се обади Сара, – стига детинщини. Някой трябва да слезе долу – може да бъде дори аз. Така че нека просто помислим за всички подробности...

– Но тук не става дума само за отиване при тях – напомних аз. – Ще трябва и да се спазарим за мозъка на Роскоу. Тък ще обърка всичко.

Наведохме се и се загледахме мрачно.

– Да хвърлим ези-тура – изръмжах аз. – Какво ще кажете за това?

– Монетата има само две страни – забеляза Сара.

– Стига толкова – спрях я аз. – Вие не участвате. Ще избираме между Тък и мене.

– Никакъв жребий – намеси се Тък. – Аз отивам.

– Мисля, че можем да го пуснем – погледна ме Сара. – Има такова голямо желание. Мисля, че ще се справи.

– А пазарлъкът? – попитах аз.

– На нас много ни трябва мозъкът – напомни Тък. – Готови сме да им дадем почти всичко в замяна и...

– Включително и пушката – добави Сара.

– Не и пушката! – ядосах се аз. – Тя може да ни е много

необходима. И е единственото, което имаме.

– Необходим ни е и мозъкът – махна с ръка Сара. – Без него сме никъде. А пушката за какво ни е? Стреляла съм само веднъж, откакто сме тук, а и тогава беше доста безсмислено.

– А трупове на хората в дерето?

– Те са били въоръжени – сви рамене тя. – И какво им е помогнало това?

– Аз трябва да разбера само у тях ли е мозъкът и дали са готови да ни го дадат. За цената ще се споразумеем по-нататък. В това можем да участваме всички.

– Добре – съгласих се аз.

Нека отиде и да обърка всичко. Ако стане така, може би накрая ще се откажем от глупавото търсене на Лорънс Арлън Найдт и ще се опитаме да измислим как да се измъкнем от тази планета. Макар че имах най-смътна представа какво бихме могли да предприемем.

Отидох до Пейнт, разговарих го, подредих тубите с водата покрай пътеката и ги затиснах с безжизненото метално тяло на Роскоу.

– Добре, приятел – магнах аз на Тък.

Той се намести на седлото. Погледна ме и протегна ръка. Аз я поех и открих, че дългите слаби пръсти са по-силни, отколкото изглеждаха.

– Успех – пожелах му аз и Пейнт препусна през хълма, като се отдалечи по пътеката. Ние подадохме глави от върха и зачакахме.

Бях му казал успех и наистина му го желаех. Истина си беше, че на горкия глупак щеше да му трябва много късмет.

Изглеждаше някак дребен и жалък, докато подскачаше на гърба на хобито. Качулката бе стегната около лицето му, а расото се развяваше отзад.

Пътеката зави, спусна се надолу и той се скри, но след няколко минути се показа отново и пое през равното към обикалящите кентаври. Всички кентаври се обърнаха да го разгледат и спряха обиколките си.

Това е то, помислих си и се загледах така напрегнато, че спрях дъх. След една секунда можеха да го заобиколят и с това да се свърши всичко. Но те не го заобиколиха – само стояха и гледаха.

Пейнт се поклащаше напред, а Тък подскачаше върху него като кукла, облечена в кафява рокличка. А онази негова кукла, помислих си...

– Какво стана с куклата? – пошепнах на Сара. Не знам защо шепнех. Беше глупаво. Бих могъл да извикам и онова стадо кентаври не би ми обърнало внимание. Всички се бяха загледали в Тък. – Какво стана с

куклата? Тук ли я остави?

– Не – тръсна глава тя, – взе я със себе си. Пъхна я под колана си и го стегна здраво.

– Боже мой! – възкликнах аз.

– Вие все още си мислите – подхвана Сара, – че това е обикновена кукла и че той нещо не е наред, щом я разнася наоколо. Но не е така. Той вижда в нея нещо, което ние двамата не забелязваме. За него тя не е само сувенир, нещо като заешко краче. Много повече от това е. Гледала съм го с нея. Той я държи нежно и с преклонение. Като че ли е някакъв религиозен предмет. Като мадона например.

Почти не чух последните й думи, тъй като Пейнт вече се бе приближил съвсем до кентаврите и забави ход. Накрая хобито сирия на два-сетина метра от тях и зачака. Тък се бе отпуснал в седлото като пън. Не беше повдигнал ръка в знак за мир. Не беше направил нищо, просто ги бе приближил отпуснат върху Стария Пейнт.

Аз се огледах. Сара наблюдаваше с бинокъла си игрището.

– Заговори ли им вече? – попитах я.

– Трудно е да се каже – отвърна тя. – Лицето му е загърнато с качулката.

Казвах си, че всичко върви добре. Не го бяха убили начаса. Имаше още надежда.

Два от кентаврите препуснаха, за да го посрещнат, като минаха така, че по един да му застане от всяка страна.

– Ето – подаде ми бинокъла Сара.

И през него не можах да видя нещо друго от Тък освен тила на вдигнатата му качулка, но добре разгледах лицата на двата кентавъра. Имаха чертите на сурови и волеви мъже, бяха жестоки лица. Бяха далеч по-хуманоидни, отколкото бях очаквал. Изглежда слушаха какво им говори Тък и от време на време единият отговаряше накратко. После изведнъж се разсмяха бурно и гръмогласно, с презрителен и саркастичен смях, а отзад стадото поде възгласите им.

Свалих бинокъла и се приведох, за да чуя по-добре далечния отглас от масовия смях, който отекваше сред пръснатите хълмове и дерета.

– Чудя се какво ли става. – Лицето на Сара издаваше тревога.

– Стария Тък пак трябва да е оплескал всичко – предположих аз.

Смехът утихна и отмря, а двата кентавъра отново заговориха с Тък. Върнах бинокъла на Сара. Можех да видя каквото ми трябваше и без негова помощ.

Единият кентавър се обърна и извика нещо на някои друг от

тълпата. За миг и тримата останаха като че ли в очакване на нещо, а после от тълпата се откъсна нов кентавър с нещо отразяващо слънцето в ръце.

– Какво е това? – попитах Сара аз, тъй като тя гледаше през бинокъла.

– Това е щит – обясни ми тя. – Към него изглежда има някакъв колан. Ето сега го виждам. Колан и сабя. Дават ги на Тък.

Пейнт се завъртя и пое обратно, а слънцето блестеше по щита и сабята, поставени от Тък върху седалката пред него. На игрището отзад кентаврите отново избухнаха в подигравателен смях. Той долиташе към нас на вълни. Като излезе от игрището, Пейнт рязко усили ход и затича като подплашен заек. Когато се скри, двамата се облегнахме и се спогледахме.

– Скоро ще разберем какво става – казах аз.

– Боя се, че няма да научим нищо добро – въздъхна Сара. – Може би направихме грешка. Трябваше вие да отидете, разбира се. Но на него толкова много му се искаше.

– Но защо? – недоумявах аз. – Защо му беше притрябвало на нещастния глупак да отива? Опит да се представи за герой? Казвам ви, сега не е моментът...

– Не е опит да изглежда герой – поклати глава тя. – Той вижда нещата другояче. Нещо го тласка. Не е нещо физическо като страх, амбиция или завист. Това е някаква мистична сила. Знам го. Вие винаги сте мислели, че той е просто религиозен маниак. Още един измамник. От онова скитащо племе неудачници, които приемат или се преструват, че приемат религиозно прикритие за чудатостта си. Казвам ви обаче, че не е от тях. Познавам го много по-отдавна и...

Пейнт се спусна от върха на хълма, завъртя кънките си и спря. Тък, който седеше отпуснат в седлото, пусна щита и колана със сабята и те издрънчаха на земята.

Тък си седеше там и ни гледаше полупарализиран.

– Както стана с мозъчната кутия? – попита Сара. – У тях ли е?

Тък кимна.

– Ще ни я продадат ли?

– Няма да има търговия – изстена той. – Те ще се бият за нея. Това е единственият начин...

– Ще се бият за нея? – учудих се аз. – Със сабя!

– Точно затова ми я дадох. Все им повтарях, че съм отишъл с мир, а те ме обвиняваха, че съм страхливец. Искаха да започна да се бия

веднага. Когато им казах, че трябва да отида да се помоля, те се изсмяха, но все пак ме пуснаха.

Плъзна се по хълбока на Пейнт и се свлече на земята.

– На мога да се бия – кресливо се оплака той. – Никога не съм се бил. Досега не съм хващал оръжие в ръка. Не мога да убивам. Не приемам убийството. Те твърдяха, че щяло да бъде честен бой. Аз срещу само един от тях, но...

– Но вие не можехте да се биете – довърших аз.

– Разбира се, че не е могъл – рязко се намеси Сара. – Той нищо не разбира от бой.

– Стига с това хленчене – озъбих му се аз. – Ставайте и свалете това расо.

– Вие! – ахна Сара.

– А кой друг, по дяволите? – викнах аз. – Той отива там и проваля цялата работа. Така че за мене не остава нищо друго освен да отида и да довърша започнатото. Нали все пак искате тази мозъчна кутия, а?

– Но вие никога не сте си служили със сабя, нали?

– Разбира се, че не съм. Вие за какъв ме мислите? За някой идиотски варварин?

Тък не бе помръднал. Пресегнах се и го дръпнах за крака:

– Сваляйте това расо! Те няма да стоят да ни чакат там вечно.

Смъкнах ризата си и започнах да си развързвам обувките.

– Дайте и сандалите – подканих го аз. – Трябва да изглеждам като вас.

– Веднага ще разберат, че сте друг човек – намеси се Сара. – Вие изобщо не приличате на Тък.

– Като смъкна качулката около лицето си, няма да забележат разликата. Няма да помнят как е изглеждал той. А дори да помнят, ще им е все едно. Ясно им е, че са попаднали на будала. Сметнали са това за късмет.

Станах и започнах да си смъквам панталоните. Тък изобщо не бе се поместил.

– Свалете му расото – помолих Сара. – Тази негова молитва не може да продължава безкрай. На тях ще им омръзне да го чакат. А на нас не би ни се искало да тръгнат да го търсят насам.

– Нека просто да се откажем – предложи Сара. – Да си признаем, че сме победени. Можем да тръгнем обратно по пътеката...

– Те ще тръгнат след нас – прекъснах я аз.

– Не можем да ги надбягаме. Смъкнете му това расо.

Сара се запъти към него и Тък изведнъж се съживи. Развърза колана си и свали одеждата, а после ми ги подаде.

Сложих си расото и го загърнах, после покрих с качулката и главата си.

– Вие никога не сте си служили със сабя – замисли се Сара. – А там ще застанете срещу най-добрия им дуелист.

– Имам едно преимущество – възразих аз. – Техният човек, колкото и да е добър, ще е убеден, че си има работа с някой пъзльо. Няма да се пази. Може и да започне да се забавлява. Или да не бъде достатъчно съсредоточен. Ще го мисли за игра и ще се помъчи да изглежда така. Ако успея да се добера до него...

– Майк...

– Сандалите – подсетих я аз.

Тък ги ритна към мене и аз ги нахлузих.

Останал беше гол, само мръсни долни гащета. Беше най-мършавото човешко същество, което някога бях виждал. Коремът му бе така гладък, че изглеждаше вдлъбнат към гръбнака. Всичките му ребра можеше да се преброят. Ръцете и краката му бяха като сламки.

Наведох се, взех колана със сабята и го завързах на кръста си. Извадих острието и го разгледах. Беше тежко, неудобно оръжие, малко ръждясало, не особено остро, но все пак наточено. Върнах го в ножницата, вдигнах щита и го плъзнах върху ръката си.

– Успех, Майк – пожела ми Сара.

– Благодаря – отвърнах аз. Но всъщност не бях благодарен. Бях просто ядосан. Този непохватен глупак беше объркал всичко, а сега аз трябваше да се захвана с мръсната работа. Дълбоко в себе си изобщо не бях убеден, че бих могъл да се справя с подобна задача.

Качих се на Пейнт и докато хобито се канеше да потегли, до нас дотича Тък по мръсните си гащета, протегна куклата към мене и ми я предложи.

Аз се прицелих и ритнах ръката му. Куклата, отделена от дланта му, полетя нанякъде.

Пейнт, който вече се бе обърнал, препусна по хълма и пое по пътеката. Кентаврите все още бяха на старото си място. Преди това бях се страхувал, че може да се срещнем по пътеката, ако им бе хрумнало да тръгнат след Тък.

Когато се появих, те ме посрещнаха с подигравателен смях.

Достигнахме игрището, където бяха събрани кентаврите, и Пейнт се понесе към тях в тръс. Един от кентаврите излезе да ни посрещне и

Пейнт спря пред него. Имаше щит също като моя и колан със сабя, закрепен на едното му рамо.

– Върнахте се – обърна се той към мене. – Не мислехме, че ще дойдете пак.

– Все още оставам човек на мира – казах аз. – Няма ли някакъв друг начин да се разберем?

– Мирът означава да си страхливец – заяви той.

– Настоявате ли? – попитах аз.

– Няма друг начин да се защити честта – подигравателно обясни той.

– Като говорим за чест – заинтересувах се аз, – откъде мога да знам, че след като ви убия, ще получа кутията.

– Говорите, че ще ме убие с голяма лекота – отбеляза той.

– Един от нас трябва да умре – свих рамене аз.

– Така е – увери ме той – и това ще бъдете вие.

– А само в случай, че грешите – настоявах аз, – какво ще стане с кутията?

– В много малко вероятния случай, че оживеете – отвърна той, – тя ще ви бъде донесена.

– И ще ми бъде разрешено да си отида в мир?

– Вие ме обиждате – процеди той хладно и гневно. – Обиждате и народа ми.

– Аз съм чужденец – оправдах се аз – и не познавам народа ви.

– Ние сме почтени – със скърцане на зъби заяви той.

– В такъв случай да започваме – предложих аз.

– Необходимо е да се спазват правилата – съобщи той. – Всеки от нас ще се изтегли и ще се обърне с лице към другия. Виждате ли плата на онзи прът?

Аз кимнах. Един от заобиколилите ни кентаври държеше прът с привързано към него мръсно парче плат.

– Когато символът се спусне – продължи той, – боят започва.

Кимнах и пришпорих Пейнт, за да го обърна. Изминахме няколко метра и аз отново го обърнах. Кентавърът също се бе обърнал и вече стояхме един срещу друг. Прътът с мръсния плат все още бе издигнат високо. Кентавърът измъкна сабята си от ножницата и аз последвах примера му.

– Пейнт, стари приятелю, започва се – потупах го аз.

– Почитаем си сър – увери ме Пейнт, – ще направя всичко, което зависи от мене, за нашата кауза.

Пръът с мръсния парцал се спусна.

Поехме един срещу друг. След първите две залюлявания Пейнт се понесе с пълна сила и кентавърът също бе полетял към нас, копитата му откъсваха големи буци пръст от земята и ги запращаха назад. Държеше сабята си високо, а щита си бе вдигнал над главата. Докато ни атакуваше, той нададе странен и остър трептящ боен вик, от който можеше да ти се смрази кръвта.

Не повече от две секунди бяха минали от спускането на флага до сблъсъка ни и в тези две секунди (ако наистина бяха толкова) през претоварения ми ум преминаха поне десетина умни плана как да надхитря противника си, но със същата скорост ги изоставих всички. В последния миг разбрах, че не мога да направя нищо друго освен да се опитам да посрещна удара му с щита си и да се опитам, доколкото ми е възможно, да му нанеса собствен удар.

Умът ми се отърси от дивата бъркотия от различни намерения и се превърна в твърда и хладна скала. Разбирах, че сега ми бе нужно тъкмо това мрачно чувство. Трябваше да го победея бързо или той би ме победил, а въпросът за моето надмощие зависеше главно от късмета, защото не притежавах никакви умения, а и нямах време да ги придобия.

Видях, че сабята му описва широка дъга към мене, а осъзнах и че моята сабя, тласкана от всяка капчица сила, която можех да изтискам от ръцете си, се насочва към главата му. Очите му бяха полузатворени и святкащи, а лицето му имаше самодоволно и съсредоточено изражение.

Защото усещаше, че ме е надвил. Знаеше, че аз няма как да победея. От множеството малки неща, които бе забелязал, трябва да е почувствал, че не владее сабята и че съм в много по-неизгодно положение.

Сабята му се стовари върху ръба на щита ми така силно, че ръката ми изтръпна, а острието се плъзна и отнесе частица от рамото ми. Но в същия миг изведнъж се дръпна и започна да се оттегля. Погледът му се замъгли, а ръката с щита се отпусна, така че ръбът на сабята ми се спусна право върху главата му, тласкана от цялата ми сила – разряза черепа, раздвои лицето и се заби дълбоко във врата му.

А в мига преди острието на сабята ми да го удари, когато очите му се бяха замъглили и ръката с щита се бе спуснала, зърнах черната дупка в средата на челото му, точно по средата между двете му очи. Видях я само за част от секундата и почти веднага след това сабята ми вече се плъзгаше през нея, сякаш бе поставена специално за да ми покаже къде да насоча удара си.

Глава шестнадесета

Кутията с мозъка бе назъбена и очукана. Явно бе минала през много премеждия.

– Ето я – подадох я аз на Сара. – Вие поехте ужасен риск.

– Не беше никакъв риск. – Тя настръхна от гнева в гласа ми. – Куршумът отива накъдето насоча пушката, а мене ме бива в това. И стана, нали?

– Стана чудесно. – Все още едва се владеех. – Но половин метър настрани...

– Невъзможно беше – възрази тя. – Прицелих се точно...

– Да, знам – продължих аз. – Точно в центъра на главата му.

Слязох от Пейнт и смъкнах расото от себе си. Тък се беше свил в основата на едно от уродливите пустинни дървета. Подхвърлих му расото.

– Къде са ми панталоните?

– Ето там – посочи ми Сара. – Аз ги вдигнах и ги сгънах.

Вдигнах панталоните, изгърсих ги и започнах да ги обувам.

Сара вече много пъти бе преобърнала мозъка в ръце:

– Какво му се е случило? За какво им е трябвал?

– А вие какво мислите, че би могла да направи с тази мозъчна кутия тайфата варвари, които играят поло?

– Искате да кажете, че са я използвали вместо топка за поло?

Кимнах:

– Сега трябва да се върнат отново към издяланите от камък топки. Това ги тревожи толкова.

Бух се спусна от възвишението, на което бе стоял на пост.

– Чудесно изпълнение – похвали ме бухащо той. – За човек, който борави с оръжие, което не познава...

– Доброто изпълнение всъщност е на госпожица Фостър – прекъснах го аз. – На нея дължа победата си.

– Няма значение – каза Бух, – работата е свършена добре и играещите хобита вече се изнасят.

– Искаш да кажеш, че си тръгват?

– Заемат вече походен строй.

Изкачих се до върха на хълма и видях, че кентаврите наистина се бяха подредили някак си и поемаха на запад. Колкото и да бяха почтени

(а те наистина бяха почтени, тъй като ми дадоха кутията с мозъка), все пак бих изпитвал известно притеснение, ако се намираха наоколо.

Като се обърнах, видях, че Тък и Сара бяха взели тялото на Роскоу от купчината туби с вода и го бяха изправили. Отваряха черепа му, за да сложат там кутията с мозъка.

– Мислите ли, че е повреден? – попита ме Сара. – След толкова много удари. Погледнете само вдлъбнатините.

Свих рамене, защото не знаех.

– Не трябва да знае кой знае какво – с надежда в гласа си продължи Сара. – Няма да го питаме много неща. Само някои прости въпроси.

Тък протегна ръка за мозъка и Сара му го даде.

– Знаете ли какво да направите? – попитах го аз.

– Мисля, че да – отвърна той. – Там има жлеbove. Просто се намества вътре.

Той го гласна, после го притисна с длан, за да го вкара, и затвори капака на черепа.

Роскоу се раздвижи. Опря се на пръстената стена, повдигна се и се изправи на крака. Главата му се извъртя и той изгледа всички ни поред. Помести ръцете си внимателно, като че ли ги изпробваше.

Заговори със стържещ глас:

– Презкога, докога, когато, кога ли, някога.

Спря и ни огледа да види дали сме го разбрали. Когато трябва да му е станало ясно, че не сме, той тържествено и бавно обяви, като че ли този път не можеше да има грешка:

– Камъче, кремъче, куче, комшулуче, бърдуче, внуче.

– Той напълно откача – забелязах аз.

– Скача – допълни Роскоу.

– Римува – забеляза Сара. – Само това прави – той е римен речник. Мислите ли, че е забравил всичко? Че вече нищо не знае?

– Защо не попитате него? – пошегувах се аз.

– Роскоу – започна Сара, – спомняш ли си изобщо нещо?

– Висок – отвърна Роскоу, – кръжок, синеок, водоскок, блок, смок.

– Не, не – настоя Сара. – Спомняш ли си своя стопанин?

– Мюсюлманин – с вбесяващо желание за разговор се обади Роскоу.

– О, няма никакъв смисъл! – извика Сара. – Цялото пътуване, всички тревоги за нас и за вас там долу, когато рискувахте живота си – всичко, за да стигнем до това.

– Роскоу – ядосано извиках аз, – ние търсим Лорънс Арлън Найт...

– Олрайт – отвърна Роскоу, – брейт, спрайт...

– Не, по дяволите! – прекъснах го аз. – Ние го търсим. Покажи ни посоката.

– Високата – подхвана Роскоу, – широката, еднооката.

Но още докато изговаряше римуваните си глупости, той се обърна и насочи ръка, със здраво стегнат пръст, към северната част на пътеката.

Глава седемнадесета

Така че тръгнахме на север по пътеката.

Пустошта остана зад гърба ни, а ние дни наред се изкачвахме по високо плато, а планинската верига пред нас се издигаше все по-нависоко в небето – огромни, мистични и внушителни бастиони, които все още синееха от голямото разстояние помежду ни.

Вече имаше вода – цели потоци, които се стичаха студени и пенливи по каменните си легла. Скрихме тубите си за вода в един от каменните заслони, които все още се срещаха тук-таме покрай пътеката. Откакто бяхме напуснали пустошта, никой вече не носеше денкове. Всичко беше завързано на здравия гръб на Роскоу. Чувствах се малко глупав, но все още носех на гръб щита и колана със сабята на кръста си. Това, разбира се, не бе оръжие, което възрастен човек би трябвало да носи, но в щита и сабята имаше нещо авантюристично – нещо, което ме родеше с някой предшественик от преди хилядолетия, който се бе гордял с воинското си снаряжение.

Сега, струваше ми се, вървахме по-уверено. Въпреки че понякога се съмнявах, че Роскоу е знаел какво прави, когато беше вдигнал ръка в северна посока (а и все още сочеше натам всеки път, когато го питахме), неговата явна увереност ни даваше известно чувство за сигурност, знаехме, че вече не се скитаме напосоки, а имаме определен маршрут.

Растителността стана повече. Имаше трева и цъфнали растения, огромно разнообразие от храсти, а понякога и горички от тържествени дървета покрай някои от водните басейни. В далечината, както винаги, се извисяваха дърветата-небостъргачи. Въздухът захладя и се появи вятър, остър като нож. Изобилстваше от подобни на гризачи същества, които се изправяха и ни подсвиркваха, докато отминавахме. Понякога се срещаха и малки стада тревопасни животни. Сара застреля едно от тях, ние го заклахме и теглихме жребий, за да видим кой ще бъде опитното зайче. Дългата сламка се падна на мене и аз изядох няколко хапки от пържолите, които бяхме приготвили, после седнахме и зачакахме. Нищо не се случи и всички се наядохме. Бяхме открили източник на храна, затова можехме да скрием и малкото запаси, които носехме.

Тези високи земи бяха излъчваха някаква възторжена мистичност и понякога ми се струваше, че вървя насън. Не се дължеше на самото високо плато, а на цялостното въздействие на планетата, което изглежда

се бе стоварило върху ми. Чудех се кой ли е бил тук преди, защо ли си е тръгнал и каква би могла да бъде целта му при засаждането на градините, които е оставил зад гърба си заедно с огромния бял град. Докато стоях край лагерния огън и бях благодарен за топлината му, пропъждаща нощния хлад, наблюдавах Бух и се чудех на приятелството, което ни сродяваше и сближаваше. Беше прочистил кръвта ми от отрова, а покъсно ме бе помолил да му услужа с живот, а когато Тък се бе намесил, той бе приел заема от него, но допускам, че го бе приел пак като отплата за моя живот, тъй като между него и Тък не съществуваха братски връзки.

Сега вече Тък си вървеше постоянно сам и дори не се преструваше, че е един от нас. Почти не разговаряше освен когато мърмореше на куклата, а след като пригответхеме вечерята, сядаше настрани от огъня, където явно студът не му пречеше. Лицето му изглежда отслабна още повече, тялото му взе да се губи сред гънките на расото и започна да прилича не на скелет, а на изсушена животинска кожа. Посивя и заприлича дотолкова на сянка, че човек не го забелязваше. Имаше случаи, когато погледът ми попадеше върху него и аз за миг дори се учудвах кой е той, но тази странна безпаметност също се дължеше на високите сини земи, през които се движехме. Минало и настояще, както мисълта и надеждата за бъдещето, изглежда се сливаха в ужасно логичното чувство за време, безкрайно – незапочващо и незавършващо съществуване, което висеше спряно, но все пак излъчваше трайното и блестящо усещане за чудо.

И така ние се движехме през гигантското плато. Пейнт се люлееше мълчаливо, като само от време на време някоя от кънките му изтропваше по случайно камъче на пътеката. Бух се носеше напред и все още изпълняваше службата на разузнавач, която едва ли бе необходима. Тък, увит до врата в кафяво, вървеше несигурно като едва забележим сив призрак. Роскоу крачеше енергично и не спираше да си мърмори безкрайните безсмислени поредици от римувани думи – приказлив полуидиот, който щастливо броди из тая далечна земя. С щита на гръб и с удрящата се в крака ми сабя навярно и аз изглеждах не по-малко странно от останалите. Измененията у Сара сигурно бяха най-малки, макар че и тя бе станала друга – бе се събудил старият й вкус към приключенията, който се бе попригъпил от усилията, напрежението и монотонността, докато се движехме из пустошта. У нея виждах отново жената, която ме бе посрещнала в коридора на аристократичната къща, разположена сред добре поддържаната градина, жената повела ме за ръка към стаята,

където бе започнало всичко.

Планините се изправяха все по-високи, бяха загубили малко от синия си цвят. Сега виждахме, че са диви, страховити и внушителни, с надвесени скали и дълбоки каньони, покрити с гъсти гори, които се простираха почти до скалистите върхове.

– Имам чувството, че се приближаваме все повече, че сме почти там – каза една вечер Сара, докато седяхме около огъня.

Кимнах ѝ, защото и аз имах същото чувство – приближавахме се, макар че нямах представа точно към какво. Някъде наблизко в планините пред нас щяхме да открием онова, което търсехме. Не смятах, че ще намерим Лорънс Арлън Нйт, защото той би трябвало отдавна да е умрял, но по някакъв странен начин, който не можех да си обясня, бях сигурен, че ще попаднем на нещо в края на пътеката. Макар че не можех, за нищо на света, да кажа какво точно търсехме. Просто не знаех. Но незнанието не пречеше на възбудата и предчувствието за нещо, което ни очаква. Беше нелогично, разбира се, беше породено от мистичния син цвят, който ни обграждаше. Най-вероятно пътеката никога нямаше да свърши. След като се изкачи в планината, тя сигурно щеше да продължи да се извива около възвишенията през непознатите земи. Но логиката нямаше място тук. Все така вярвах, че пътеката ще свърши някъде пред нас и там ще открием нещо прекрасно.

Над нас галактиката блестеше с ярката синя белота на ядрото си, с неясните си мъгливи разклонения.

– Мисля си – сподели Сара – дали някога ще се върнем. А ако се върнем, Майк, какво бихме могли да разкажем? Как може да се опише с думи място като това?

– Голям бял град – подхванах аз, – а после пустинята, високите земи и накрая планините.

– Но това не е достатъчно. С това нищо не се обяснява. Вълшебството и мистицизмът...

– Думите никога не достигат – прекъснах я аз, – за да се изрази вълшебството и славата, няма думи за страха или щастието.

– Навярно имате право – съгласи се тя. – Но мислите ли, че ще се върнем? Имате ли някаква представа как бихме могли да намерим обратния път?

Поклатих глава. Бях намислил нещо, но то може би беше твърде неудачно и нямаше смисъл да го споделям, нямаше смисъл да подхранвам и най-малката надежда, че някога може да стане.

– Знаете ли – махна с ръка тя, – всъщност ми е все едно. Просто

вече не се тревожа. Тук има нещо, което не съм виждала другаде, но не мога да ви обясня какво е. Мислила съм много за него и все още не го разбирам.

– Още ден-два – предположих аз – и може би ще разберем какво е.

Защото и аз бях омагьосан от същото като нея, макар че може би не с такава сила. Може би тя е по-чувствителна, може би е видяла неща, които аз не съм забелязал, или е интерпретирала по друг начин видяното от двама ни. Ясно ми беше, че е невъзможно един човек дори да се надява да осъзнае, да разбере или да предположи как би действал умът на другия, какви впечатления биха останали в него и как биха се осмислили те, какво би било въздействието им върху интелекта и чувствата на този друг човек.

– Утре може би – допусна тя.

Да, помислих си, утре. Може би утре.

Погледнах я през огъня и тя ми заприлича на дете, което казва, без изобщо да е сигурно, че утре може би е Коледа.

Но на другия ден пътеката не свърши, не беше Коледа. Оказа се, че на другия ден изчезна Тък.

Усетихме, че го няма в средата на следобед и колкото и да се мъчехме, не можахме да си спомним дали е бил с нас по време на обедната почивка. Бяхме сигурни, че тръгнахме заедно сутринта, но само толкова.

Спряхме и тръгнахме назад. Търсехме, викахме, но нямаше отговор. Накрая се стъмни и си устройхме лагер.

Беше смешно, разбира се, че никой не можеше да си спомни кога го е видял за последен път и аз се зачудих дали наистина ни е изоставил и е тръгнал нанякъде преднамерено или случайно или просто се е изпарил, както Джордж се беше изпарил онази нощ, когато седяхме притиснати от бомбардиращото ни дърво в червената каменна постройка в края на града. Именно нарастващата му незабележимост, казвах си, бе причина да не усетим веднага, че го няма. Ден след ден той се бе отдалечавал все повече от нас и присъствието му бе станало като на призрак, който наистина се движи, но се вижда само наполовина. Незабележимостта му и полуосъзнатото опиянение от сините земи, през които се движехме, където времето преставаше да играе особена роля или да служи за нещо и ние се движехме като насън – съчетанието от тези фактори, мислех си, правеше изчезването му съвсем възможно.

– Няма смисъл да го търсим повече – отчая се Сара. – Ако беше останал тук, щяхме да го открием. Ако беше някъде наоколо, би ни се

обадил.

– Мислите, че не присъства тук? – попитах я аз, като осъзнавах странния начин, по който поднасях твърдението, че вече го няма наоколо.

Тя поклати глава:

– Мисля, че вече е намерил каквото търсеше. Точно както и Джордж откри своето.

– А куклата? – попитах аз.

– Тя е символ – отвърна Сара. – Събирателна точка. Като кристално кълбо, в което човек може да се загуби. Мадоната на някоя могъща древна религия. Талисман...

– Мадона – повторих аз. – Вие бяхте споменали за това и преди.

– Тък е много чувствителен – обясни тя. – До самите върхове на пръстите си. Някак е настроен съзвучно с нещо извън нашите пространствено-временни представи. Неприятен човек – да, мога сега да го призная, – неприятен, но и различен по някакъв особен начин. Не принадлежи изцяло към нашия свят.

– Веднъж ми бяхте казали, че той няма да издържи – подсетих я аз, – че някъде по пътя ще се пречупи.

– Така беше, знам. Мислех го за слаб, но съм грешала. Беше силен.

Чудех се къде ли би могъл да отиде. И беше ли отишъл някъде изобщо? Дали незабележимостта му се бе развила дотам, че той просто да е изчезнал? Беше ли още с нас, невидим и неподозрян, пристъпваше ли по края на тайнствен свят, който ние не можехме да съзрем? Не беше ли някъде там дори сега, не ни ли викаше и не подръпваше ли ръкавите ни, а ние просто не можехме да го видим и да го чуем? Не, случаят не беше такъв, казах си аз. Тък не би ни подръпвал и не би викал. Не би го било грижа. Не би давал и пет пари дали ние знаем, че е тук или не. На него му трябваше единствено куклата, която да притиска към гърдите си, и самотните мисли, които дрънчаха в главата му. Може би това не беше толкова изчезване, колкото нараснала незабележимост, пълно и абсолютно отричане от нас.

– Сега вие сте само двама – намеси се Бух, – но с вас имате силни съюзници. Ние тримата няма да ви изоставим.

Бях забравил за Бух и за останалите двама и за миг наистина ми се струваше, че сме само двама – двама от четиримата, които бяхме прелетели галактическите пространства, за да търсим из далечни земи нещо, което не разбирахме, а не разбираме и сега.

– Бух, ти усети, когато Джордж ни напусна – подсетих го аз. –

Тогава някак го разбра. Този път...

– Не го чух да си тръгва – прекъсна ме Бух. – Беше си отишъл преди много, много дни. Той се стопяваше толкова лесно, че вече нямаше смисъл да напуска. Просто от него оставаше все по-малко и по-малко.

Това беше отговорът, разбира се. От него оставаше все по-малко и по-малко. Чудех се дали изобщо е имало време, когато той е бил изцяло с нас.

Сара стоеше близо до мен с вдигната високо глава, като че ли искаше да предизвика нещо, което се криеше в спускащия се мрак – нещо или може би съчетанието от преплетени обстоятелства, което ни бе отнело Тък. Макар и да беше трудно да се приеме, че има нещо конкретно или определени причини, на които да се⁴

В светлината на лагерния огън видях, че по бузите ѝ се стичат сълзи и тя тихо хлипа с високо изправена глава, обърната към онова, което би могло да се спотайва в мрака. Протегнах внимателно ръка и я сложих на рамото ѝ. Тя се обърна и се озова в обятията ми – за мое учудване, тъй като няха такова намерение, – зарови глава в рамото ми, а риданията вече я обхванаха цялата, докато аз я притисках силно към себе си.

До огъня седеше само Роскоу, вяло и неподвижно, и в паузите сред риданията на Сара мърмореше:

– Нещо, зловещо, горещо, нещо, вонещо...

4. Текстът прекъсва в книжното издание. Бел.Mandor.

Глава осемнадесета

Пристигнахме втората сутрин след изчезването на Тък. Знаехме, че е така, че сме достигнали мястото, към което се бяхме стремили вече толкова много безкрайни дни. Не бяхме обхванати от кой знае какво въодушевление, когато прехвърлихме малкото земно възвишение и видяхме зад него порта, образувана от две скали, между които минаваше пътеката – познахме, че това е входът към търсеното от нас място.

Над нас планините се извисяваха в небето – същите планини, които от града в началото бяха изглеждали като лилаво петно и едва се забелязваха върху северния хоризонт. Лилавото си оставаше, беше отражението на синята земя, през която се бяхме движили. Всичко изглеждаше толкова на място – планините, портата, чувството, че сме пристигнали, – че за мене тук нещо не беше наред, макар че колкото и да се мъчех, не можех да определя какво точно.

– Бух – повиках го аз, но той не ми отговори. Стоеше до нас по същия неподвижен и мълчалив начин. И на него сигурно всичко му се струваше съвсем наред.

– Да вървим – предложи Сара и ние стъпихме на пътеката към високата каменна порта, която водеше в планината.

Когато достигнахме входа, образуван между извисяващите се скали, видяхме знака. Беше метална табела, прикрепена към една от скалите, а покрай нея имаше още десетина подобни табели, на които очевидно се съобщаваше същото на различни езици. Единият надпис бе на смесения космически жаргон:

Всички биологични същества са добре дошли. Механичните създания, синтетичните форми, представителите на която и да е религиозна доктрина не се допускат. Отвъд тази точка не се разрешават и никакви инструменти или оръжия, дори от най-простия вид.

– Много важно – каза Пейнт. – Ще си правим компания с големия тежък рецитатор на римувани думи. И ще пазя старателно пушката, сабята и щита. Моля ви, не се бавете, тъй като в резултат от дългото време, прекарано по гръб, треперя от страх, когато край мене няма биологически хора. Истинската протоплазма действа много успокоително.

– Това не ми харесва – измърморих аз. – Ще трябва да тръгнем

съвсем беззащитни по пътеката.

– Все пак си бяхме поставили за цел да открием това – напомни ми Сара. – Няма да издребняваме заради едно малко правило. А там ще бъдем в безопасност. Чувствам го. Ти не усещаш ли сигурността, Майк?

– Усещам я, разбира се – отвърнах аз, – но все пак не ми харесва. Усещанията не са нещо, на което можеш да се осланяш. Не знаем на какво ще попаднем. Не знаем какво ни чака там. А ако не обърнем внимание на табелата и...

– БИП! – разнесе се от табелата, от знака или от другаде.

Завъртях се и видях, че към табелата с правилата бе добавено ново съобщение:

Управата не носи отговорност за последствията, ако правилата умишлено не се зачитат.

– Добре, другарче, за какви последствия говориш? – попитах аз.

Табелата не благоволи да ми отговори. Надписът си остана на мястото.

– Не ме интересува какво ще направиш ти – отсече Сара. – Аз продължавам. И правя онова, което искат. Не съм изминала целия път, за да се върна сега.

– Че кой е казал нещо за връщане? – попитах аз.

– БИП – се чу от табелата и се появи ново съобщение:

Не се опитвай, другарче!

Сара опря пушката на скалата под табелата, разкопча патрондаша си и го остави до приклада.

– Хайде, Бух – подкани го тя.

– БИП – и на табелата се появи:

Многокракият? Той истински биологичен тип ли е?

– Знаеш го, другарче. Аз съм честно измътен! – възмутено изтръби Бух.

– БИП!

Но ти си повече от един.

– Аз съм трима – с достойнство заяви Бух.

– Сега съм във втората си самоличност. Тя е за предпочитане пред

първата, но още не е узряла достатъчно за втората.

Надписът угасна и и се усети как някой или нещо размишлява. Мисленето просто се усещаше.

– БИП!

Продължете, сър, и приемете извиненията ни.

Сара се обърна и ме погледна:

– Е? – попита тя.

Оставих щита до пушката, разкопчах колана със сабята и го оставих да падне.

Сара поведе и аз я пуснах да върви напред. Спектакълът все пак беше неин – за това си бе платила. Бух закрета по петите ѝ, а аз останах отзад.

Докато се спускахме по пътеката, мракът се сгъсти, тъй като извистващите се скали закриха цялата светлина. Вървахме по дъното на окоп, който бе широк по-малко от метър. После окопът и пътеката рязко завиха и пред нас блесна светлина.

Излязохме от издигащите се скали и от тясната пътека и се озовахме в Обетованата земя.

Глава деветнадесета

Беше едно от древногръцките места, за които бях чел в училище, когато учителят се опитваше да ни вдъхне някакво отношение към историята и културата на планетата, от която се бе пръкнал човешкият род. И въпреки че тогава не се бях интересувал изобщо от тази далечна планета, нито от факторите, свързани с появата на човека, бях потресен от класическата красота на гръцките схващания. Бях почувствал на времето, че това е наследство, с което всяка раса би трябвало да се гордее, а после бях забравил за всичко и не бях си го спомнял много години. Но накрая го виждах тук същото, както си го бях представял много отдавна, докато четях учебника си.

Пътеката продължаваше през назъбена, обградена със скали долина, сред която течеше бърз планински поток, чиито води блестяха на слънцето, когато се спускаха от праговете по каменното корито. Самият пейзаж беше суров и гол, главно скалист, но тук-там имаше зелени участъци, от които стърчаха обветрени дървета и се провираха в цепнатините на каменните склонове. Пътеката водеше към долината. Понякога се виеше покрай потока, друг път завиваше рязко, за да заобиколи някой скалист хребет, който се спускаше до самата вода. По назъбените каменни склонове, надвиснали над потока, имаше пръснати миниатюрни вили, изградени от блестящ мрамор – или нещо, което от нашето място приличаше на мрамор. Те всички бяха издържани в чистите и отчетливи очертания на гръцката архитектура.

Дори слънцето напомняше за Гърция или за онова, което си бях мислил, че представлява Гърция. Нямаше го синият цвят на голямото плато, през което бяхме минали, за да достигнем планините. Той бе заместен от чистата и силна слънчева светлина, която се спускаше върху сухата, ъглеста и гола земя.

Това беше то – мястото, което търсехме, без да знаем какво търсим, като може би си мислехме, че може да е човек, предмет или просто идея. Търсехме го слепешком. Макар че би могло все пак да се окаже човек, защото в долината не бе изключено да открием човека, ако не лично него, поне гроба му или някакви данни за съдбата на тази легендарна за космоса личност.

Защото като гледах назъбената долина, не изпитвах ни най-малкото съмнение, че пътеката, която бяхме следвали, не бе служила за нищо

друго освен да ни изведе тук – не точно нас, разбира се, а и всеки друг тръгнал по нея.

Никой от нас не бе проговорил, откакто влязохме в процепа и под гръцкото слънце. А и нямаше какво да се каже. Сега Сара бе застанала на пътеката, а ние с Бух отивахме към нея.

Излязохме на алея, която водеше нагоре към първата вила, кацнала на скалистия хълм над потока. До алеята имаше стълбче с табела, на която пишеше нещо на непознат за нас език.

Сара се спря.

– Име ли е? – попита ме тя.

Кимнах. Можеше да е това, навярно бе името на съществото, което живееше във вилата, разположена на хълма.

Но ако това беше табела с име, нямаше никакви признаци за живот от страна на онзи, който живееше горе. Нищо не нарушаваше пълното спокойствие в долината. Никой не надничаше към нас. Над главите ни не летеше въздушно същество. Не се чуваше остро жужене от насекоми или от някои техни съответствия. Всичко, което ни заобикаляше, ни навеждаше на мисълта, че тук може би ние сме единствените живи същества.

– Би могло да се очаква, че е табела с име – каза Сара.

– Нека приемем, че е така – предложих аз. – Да продължим и да потърсим някоя, на която пише Лорънс Арлън Найт.

– Не можеш ли да си сериозен за това поне сега – смъмри ме тя. – Беше казал, че никога няма да го намерим. Твърдеше, че е легенда. Смяташе, че е мъртъв...

– Не ме гледай – свих рамене аз. – Може да бъркам. Не вярвам да е така, но вече всяко нещо е загубило смисъла си. Ти предложи...

– А ти беше против от самото начало.

– Не съм бил против – възразих аз. – Просто не вярвах истински.

– Изминахме целия този път... – почти жално започна тя.

– Сара, и аз не знам, Боже мой. Нека просто вървим натам и да държим под око знаците.

Продължихме – спускахме се надолу, изкачвахме се по стъпала. Видяхме други вили и други табели с различни азбуки (не че всички можеха да се нарекат азбуки), но не успяхме да разчетем нито една.

Слънцето печеше немилостиво, лъчите се спускаха като потоп, който отскачаше от камъните и искреше при допира с водата. Единственият шум наоколо идваше от мехурите и ромона на водата. Нищо не помръдваше.

След това се появи нова табела с едър блоков шрифт, който можахме да разчетем:

ЛОРЪНС АРЛЪН НАЙТ

Цялото нещо бе лудост, разбира се. Просто не можеше да се пресеке галактиката, за да се търси един човек... и той да бъде открит. Не можеше току-така да се намери някой, който би трябвало да е мъртъв от години. За легендите не е прието да имат край. Но ето го пред нас надписа, на който пишеше Лорънс Арлън Найт.

И после през главата ми мина мисълта – това не е домът, а гробът му. Не е вила, а е последният му пристан.

– Сара – повиках я аз, но тя вече бе тръгнала по пътеката, като хлипаше от възбуда и облекчение, цялото напрежение от дългото търсене накрая бе изчезнало.

А от покрития вход на блестящата бяла постройка вече излизаше човек – възрастен, но запазен мъж със снежнобяла коса и брада, с все още изправени рамене и стабилна крачка. Бе облечен с бяла тога и това бе съвсем естествено. В такава обстановка тогата беше единствената дреха, която би могъл да носи.

– Сара! – извиках аз и хукнах след нея с Бух близо до мен.

Тя не ме чуваше. Не ми обръщаше внимание.

Старецът вече говореше:

– Посетители! – Той протегна ръка. – От собствената ми раса! Никога не съм мислил, че отново ще видя хора.

Гласът му разпръсна всичките ми съмнения. Нямаше измама, фокус или магия. Наистина беше мъж от човешката раса, гласът му бе дълбок и сериозен, изпълнен с човешка радост при вида на сродните му хора.

Сара протегна ръце, старецът ги грабна и двамата застанаха загледани един в друг.

– Толкова много време мина – казваше старецът. – Прекалено много. Пътеката е дълга, пътят е тежък, а и никой не знаеше. Вие... откъде разбрахте вие?

– Сър... – Сара спря все още задъхана от изкачването – вие трябва да сте... Лорънс Арлън Найт.

– Да, разбира се – кимна той. – А вие кого очаквахте?

– Очаквахме? – поколеба се Сара. – Вас, естествено. Макар че можехме само да се надяваме.

– А тези добри хора с вас?

– Капитан Майкъл Рос – представи ни Сара – и Бух, добър приятел, когото срещнахме по пътя си.

Найт се поклони на Бух:

– Ваш покорен слуга, сър.

После протегна ръка към мене и стисна моята сърдечно и силно. В този миг, когато имаше и по-важни неща за гледане, забелязвах само ръката му, която въпреки силата си бе стара и сбръчкана, покрита с петна:

– Капитан Рос, добре дошъл. Тук има място за вас, за всички ви. И за младата дама... не разбрах името ви.

– Сара Фостър – подхвърли тя.

– Само като си помисля – продължи той, – че вече няма да бъда сам! Колкото и прекрасно да беше всичко, гласовете на хората и видът им ми липсваше. Тук има много други, същества със забележителен ум и с фина чувствителност, но на човек винаги му липсва собствената му раса.

– От кога сте тук? – попитах аз, като се мъчех да си представя откога ли датира легендата за него.

– Когато човек изживява пълно дните си – започна той – и след всеки отминал ден очаква с нетърпение следващия, времето не може да се изчисли. Всеки ден, всяка негова минута се превръщат в част от вечността. Мислил съм за това и вече не съм сигурен, че съществува такова нещо като време. То е абстрактно понятие, грубо средство за измерване, пространствена структура, възприета от някои общества, в никакъв случай не от всички, които изпитват нужда да си намерят място в така наречените пространствено-временни рамки. Времето само по себе си е загубено във вечността и не е нужно да се търси началото или краят му, защото те никога не са съществували, а в обстановка като тази тук старателното измерване на смешно малки отрязъци от вечността се превръща в съвършено безсмислена задача. А – трябва веднага да добавя – самата мисъл за рязане на вечността...

Той продължаваше и аз се зачудих, докато гледах към долината от покрития вход с мраморните колони, дали мисленето му не се е объркало от самотата или е убеден в някои от нещата, за които приказваше. Защото в това място, с неочакваната си долина, вечността някак се чувстваше. И същевременно се питах как ли би могъл който и да е човек да знае как изглежда вечността. Но ако се остави това настрана, под яркото слънце тук наистина се усещаше нещо непроменящо се.

– Но аз се разбърборих – спря се старецът. – Бедата при мен е, че ми се е насъбрало твърде много за казване. Не че е нужно да се опитвам

да кажа всичко наведнъж. Извинявам се, че ви държа тук прави на вратата. Бихте ли влезли вътре, моля.

През отворената врата преминахме в помещение, което се отличаваше със спокойна елегантност. Нямаше прозорци, но слънчевата светлина се спускаше някак откъм тавана, огряваше класическото изящество на фотьойлите и канапето, на бюрото с поставеното върху него малко дървено ковчеже и разпилените листове, полирания чаен сервиз на масичката в ъгъла.

– Разположете се, моля ви – посочи ни той. – Надявам се, че ще можете да прекарате малко време с мен. (Помислих си – все пак говореше за времето, въпреки твърдението си, че няма такова нещо.) Глупаво е, че го казвам, разбира се, защото имате време. Вие държите в шепите си цялото време на света. След като сте дошли тук, няма къде другаде да отидете, не бихте искали да отидете на друго място. Когато човек попадне тук, той никога няма желание да си тръгне, не му е нужно да си тръгва.

Всичко беше прекалено зализано и гладко, прекалено приличаше на добре написана пиеса и все пак изглеждаше нормално – просто един стар и самотен човек си бе развързал езика в резултат от неочакваното посещение на хора от неговия род. И все пак някъде под всичко това, под собственото ми възприятие за мястото и за човека в него (защото и двете бяха пред очите ми), нещо ме безпокоеше.

– Тук има къде да се настаните, разбира се – започна той. – Винаги има свободни места. Малцина успяват да заслужат честта да дойдат тук и винаги има място. След ден-два ще ви разведе и ще се обадим и на други хора. Ще бъдат официални посещения, защото ние сме официални тук. Но важното е, най-хубавото е, че след като протоколът е спазен, няма нужда от по-нататъшни посещения, макар че вие можете да се свържете с някого и да го посещавате от време на време. Тук живее отбрана компания, събрана от всички звезди. Някои от тях може да са ви забавни, други ще откриете, че ще са ви от полза, макар че – трябва да ви предупредя – много от онова, което правят, няма да разберете. Ще видите неща, които ще ви се сторят тревожни и противни. Но това не трябва да ви смущава, тъй като всички си мълчат и...

– Какво е това място? – попита Сара. – Как разбрахте за него? Как...

– Какво е това място? – с приглушено учудване повтори той.

– Да, какво е това място? Как го наричате?

– Виж ти – възкликна той, – никога не съм си задавал въпроса. Никога не съм се замислял. Никога не съм питал.

– Искате да кажете – недоумявах аз, – че сте прекарвали тук толкова време и никога не сте си задали въпроса къде сте?

Той ме погледна поразен, като че ли неволно бях извършил нещо еретично.

– Защо би трябвало да питам? – продължи той. – Какво би ми донесло чуденето? Би ли се изменило нещо, ако мястото имаше име или нямаше?

– Съжالياваме – извини се Сара. – Ние сме нови тук. Не искахме да ви разстройваме.

Тя можеше да го каже, но аз имах желание да го разстроя и може би да успее да измъкна нещо смислено от него. Ако това място беше безименно, мене ме интересуваше, колкото и нелогично да е, защото няма име и дори как е станало така, че той изобщо не се е заинтересувал.

– Казахте, че дните ви са пълни – намесих се и аз. – Как точно ги запълвате? С какво уплътнявате времето си?

– Майк! – остро ми каза Сара.

– Защо, искам да знам. Дали си седи тук и размишлява загледан в пъпа си? Дали...

– Пиша – заяви Лорънс Арлън Найт.

– Извинявам се, сър – обърна се към него Сара. – Този кръстосан разпит е проява на лош вкус.

– Не и за мене – отсякох аз. – Аз съм грубиян, който държи да му се отговори. Той твърди, че никой, който е дошъл тук, не иска да си тръгне. Казва, че дните му са пълни. Ако трябва непременно да останем тук, искам да знам...

– Всеки – тихо ме прекъсна Найт – прави каквото си иска. Прави го заради радостта, която открива в него. Няма друг мотив освен удоволствието да върши онова, което му се иска или което умее най-добре. Няма икономически трудности или социално напрежение. Не го работи заради пари или слава. Остава верен единствено на себе си.

– И вие пишете?

– Аз пиша – кимна Найт.

– Какво пишете?

– Нещата, които искам да пиша. Мислите, които ме вълнуват. Опитвам се да ги изразя по най-добрия начин. Пиша ги и ги преписвам. Изглаждам ги. Търся най-точната дума и фраза. Опитвам се да изложя целия опит от живота си. Опитвам се да разбера що за същество съм, защото съм такъв...

– И как се справяте? – попитах го.

Той посочи към дървеното ковчеже на бюрото:

– Всичко е там. Но само началото. Става бавно, но е работа, от която никога не се уморявам. Няма да я свърша скоро, ако изобщо някога я свърша. Макар че е глупаво от моя страна да го казвам, тъй като разполагам с цялото време на света. Някои рисуват, трети пишат музика, четвърти я изпълняват. Или много други неща, за които никога не бях чувал. Един от близките ми съседи, много особено същество, ако мога да се изразя така, съставя изключително сложна игра, която се играе с много комплекти от фигури и от много страни на триизмерното табло, предполагам че понякога става и четириизмерно, и...

– Стига! – извика Сара. – Стига! Няма нужда да ни давате обяснения.

Тя ме изпепели с поглед.

– Нямам нищо против – махна с ръка Лорънс Арлън Найт. – Всъщност мисля, че ми е приятно. Има толкова много за разказване, толкова чудесни неща. Добре разбирам, че някой, който току-що е дошъл, може да бъде озадачен и да иска да зададе въпроси. Трудно е да се възприеме.

– Майк – обади се Бух.

– Шшшт – обърна се Сара.

– Трудно е – продължи Найт. – Да, много трудно. Трудно е да се разбере, че тук времето е застинало и като се изключи редуването на светлината, което ни заблуждава да мерим времето чрез изкуствени дни, всъщност времето не съществува. Да схванеш, че вчера е същото като днес, че утре не се различава от вчера, че човек броди из непроменящото се езеро на вечността, че промени няма, че тук времето на времето е отхвърлено...

Бух силно изтръби:

– Майк!

Сара се изправи на крака, аз я последвах и със ставането ни мястото се измени – мястото и човекът.

Намирах се в коптор с пробит покрив и пръстен под. Столовете бяха разнебитени, а масата, на която липсваше един крак, бе опряна до стената. На нея стояха дървеното ковчеже и листовите.

– Това надхвърля човешките познания – подхвана пак Найт. – Нахвърля всъщност и човешкото въображение. Понякога се чудя дали някой в далечното минало, посредством технология, каквато дори не мога да си представя, не е успял да зърне това място и да схване значението му, после го е нарекъл Рай...

Беше стар. Беше невероятно стар и мръсен, жив труп. Кожата му бе

силно опъната върху скулите, бе издърпана от устните и разкриваше жълти, изгнили зъби. През голяма дупка в халата му се виждаха щръкналите му ребра, които стояха като на кон, прекарал гладна зима. Ръцете му приличаха на щипки. Брадата му бе сплъстена от мръсотия и лиги, премрежените му очи светеха неопределено, полумъртви, но пронизателни очи, прекалено пронизателни, за да бъдат разположени в това старо, залитащо тяло.

– Сара! – извиках аз.

Тя стоеше напълно погълната и в учтив екстаз от думите на мръсната стара развалина, която бе отпусната в стола си.

Завъртя се към мен:

– Майк, за последен път...

От хладния гняв по лицето ѝ разбрах, че още го виждаше като по-рано, че промяната все още не е достигнала до нея, че все още е подвластна на магията, чиито пленници бяхме.

Придвижих се бързо почти без да мисля. Ударих я по брадичката – силно, точно и безмилостно – и я подхванах, когато политна. Хвърлих я на рамо и забелязах, че Найт се мъчи да стане от стола си, но устата му продължава да се движи, защото не спираше да говори.

– Какво има, приятели? – попита той. – Дали неволно не съм направил нещо, което да ви е засегнало? Понякога е трудно да се разберат и оценят нравите на хората, с които човек се среща. Лесно е да се направи нещо неразумно или да се каже нещо...

Като се обръщах да тръгна, видях дървеното ковчеже на бюрото и се пресегнах да го взема.

Бух умолително ме подканяше:

– Майк, не се бави. Остави любезностите. Бягай, моля ти се, много енергично.

И ние хукнахме много енергично.

Глава двадесета

Придвижихме се бързо, без да се обръщаме. Аз погледнах назад само за миг преди да навлезем в каньона между извисяващите се скали, който водеше към портата.

Сара се свести и ми закрещя, започна да ме ритва и да ме удря по гърба с юмруци, но аз я притисках здраво към рамото си с едната си ръка. Под другата държах дървеното ковчеже, което бях вдигнал от бюрото.

Без да забавяме крачка достигнахме края на каньона. Роскоу и Пейнт стояха точно както ги бяхме оставили. Пушката на Сара бе опряна на скалата, а сабята и щитът ми лежах до тях.

Хвърлих доста безцеремонно Сара на земята. Беше ми нанесла доста удари с ръце и крака по гърба, така че не се чувствах особено благополучен към нея и се радвах, че мога да се освободя от нея.

Тя падна на задника си и остана седнала с побеляло от гняв лице. Устата ѝ се движеше, но ми беше така сърдита, че повтаряше единствено:

– Ти... ти... ти...

Навярно за първи път в подплатения ѝ с пари живот някой бе посегнал на нея.

Стоях там и я гледах, бях останал без дъх от лудешкия отчаян бяг през долината и каньона, коленете ми трепереха, гърбът и кръстът ме боляха от ударите ѝ. Мислех си и за последния поглед, който бях отправил назад преди да навлезем в каньона.

– Ти ме удари! – успя накрая гневно да изпищя тя.

Изрече го и зачака отговора ми. Но аз няхах какво да отвърна. Нямах отговор в главата си, но и да имах, няхах дъх да го произнеса. Не знам какво очакваше да чуе тя. Може би се надяваше да отрече, така че да може да ме обяви не само за побойник, но и за лъжец.

– Ти ме удари! – отново изпищя тя.

– Точно така, ударих те – проговорих ѝ аз. – Ти не забеляза нищо. Щеше да спориш с мен. Нямах какво друго да направя.

Скочи на крака и се изправи пред мен.

– Открихме Лорънс Арлън Найт – запищя тя. – Открихме прекрасно, светещо място. След всичките си прекеждия открихме онова, което търсехме и тогава...

– Милостива госпожо – намеси се Бух, – вината е моя. Усетих го с крайчетата на третата си самоличност и накарах и Майк да го види. Нямах достатъчно сила, за да принудя и втори човек да го види. Просто нямах. И накарах Майк да види...

Тя се завъртя към него и му извика:

– Ти, мръсен звяр. – После го ритна силно. Кракът ѝ го удари странно и той се преобърна. Остана да лежи, като размахваше крачката си като малки бутала и се опитваше с всички сили да се изправи.

После, почти веднага, тя коленичи до него:

– Бух, извинявай. Моля те, повярвай ми, много съжалявам. Съжалявам и се срамувам.

Тя му помогна да се изправи и ме погледна:

– Майк! О, Майк! Какво ни се случи?

– Магия – отвърнах аз. – Единственото обяснение, което мога да намеря, е магия. Бяхме омагьосани.

– Любезна – обърна се към нея Бух, – аз не съм наскърбен. Реакцията на крака ви беше естествена, добре го разбирам.

– Прав – обади се Роскоу, – здрав, ошав, гологлав.

– Стига бе – сърдито му викна Стария Пейнт. – Ще ни побъркаш с тия глупости.

– Беше илюзия – продължих аз. – Нямахме мраморни вили. Бяха само мръсни колиби. Потокът не течеше блестящ и свободен – беше задръстен със сметта от колибите. Имаше и ужасна смрад, която стигаше право в гърлото ти. И Лорънс Арлън Нйт, ако онова наистина беше той, беше жив труп, който оставаше жив благодарение на Бог знае какви алхимически средства.

– Тук не ни искат – намеси се Бух.

– Тук сме нарушители – съгласих се аз. – След като веднъж сме пристигнали на тази планета, вече не можем да се върнем в космоса, защото никой не трябва да знае за нея. Заловени сме в голяма мухоловка. След като се приближихме, бяхме примамени от сигнала. Накрая се втурнахме да преследваме една легенда, а тя също се оказа капан – капан в капана.

– Но Лорънс Арлън Нйт е търсел тази легенда из галактиката.

– Същото правехме и ние – кимнах аз. – Както и хуманоидите, които са оставили костите си в дерето. Към някои мухоловки се добавят определени аромати, които привличат насекомите дори когато са далече. В много случаи тези аромати се пренасят от ветровете до много отдалечени планети. В нашия случай вместо аромати са използвани митове и

легенди...

– Но онзи човек там – прекъсна ме тя – беше толкова доволен и щастлив, беше така пълен с живот и проекти. Дните му бяха погълнати от работа и бяха смислени. Независимо дали беше Найт, той беше убеден, че е намерил мястото, към което се е стремял.

– Има ли по-прост начин – попитах я – да задържиш някъде живото същество и да го убедиш, че е достигнало мястото, което е търсело?

– Сигурен ли си? – попита ме тя. – Сигурен ли си в онова, което си видял? Бух не би ли могъл да те измами?

– Не съм го измамил – веднага реагира Бух. – Накарах го само да види истината.

– Но какво е толкова различно? – възкликна тя. – Щом той е щастлив там? Щом животът му има смисъл? Ако съществуването ти е пълноценно и няма нещо като времето, което да го лишава от смисъл...

– Искаш да кажеш, че бихме могли да останем?

– Той твърдеше, че има място за нас – кимна тя. – Винаги имало къде. Бихме могли да се установим. Бихме могли...

– Сара – прекъснах я аз. – Това ли искаш наистина? Да се заселиш при някакво въображаемо щастие? Никога да не се върнеш на Земята?

Тя понечи да каже нещо, но се поколеба.

– Много добре знаеш – настоявах аз, – че не искаш това. Къщата ти на Земята е изпълнена с кожи и глави, с ловните ти трофеи. Голямата ловджийка. Убиецът на злите форми на живот в галактиката. Тъкмо на тях дължиш общественото си признание, заради тях си известна. Но трофеите ти са прекалено много. Хората са почнали да се прозяват, докато ги разгледат. Приключенията ти са започнали да им омръзват. Така че, за да продължиш да си блестяща, ти е трябвало да се впуснеш в нова игра...

Тя скочи на крака, изви се и ме удари силно в лицето.

– Сега сме квит – усмихнах ѝ се аз.

Глава двадесет и първа

Тръгнахме обратно по пътеката, по която бяхме дошли, през обширните сини земи на просторното плато с извисяващите се зад гърба ни лилави планини.

Бях очаквал Сара да ми вдигне скандал. Не бях убеден, че ми е повярвала – как би могла? Единственото, на което можеше да се оплани, беше моята дума, а не бях сигурен доколко това ѝ стигаше. Не беше видяла същото като мен. За нея долината все още бе блестящо място с искрящ поток и ярко бяло слънце, с все така кацнали върху възвишенията мраморни вили. Бях сигурен, че ако поискаше да се върне, би намерила всичко там съвсем същото. Магията още ѝ действаше.

Нямахме план. Нямахме къде да отидем. А и нямаше никакъв стимул, който да ни подтикне да се върнем към пресечената вече пустош. Големият бял град нямаше с какво да ни привлече. Не знаех какво си мислеха Бух и Сара. За себе си знаех единствено, че ми се искаше да увелича разстоянието между нас и портата към долината.

Бях забравил синевата на високото плато с мъхавите му възвишения, гъсталаците от ухаещи храсти, ледените ручей и многото издигнати на километри към небето дървета. Ако човек търсеше причина, поради която да затвори планетата, чувствах, че би трябвало да се насочи именно към тези дървета. Защото те явно бяха дело на друга цивилизация. Дървета, поникнали по естествен път, не растат с такова точно разположение – всяко да е на точно определено разстояние от съседа си. Човек след известно време свикваше с тях, но аз добре разбирах, че това се дължи само на съзнанието, което бе склонно да ги изключи, защото не може да си ги обясни. Това беше начин за самозащита срещу ужасния въпросителен знак, който дърветата поставяха.

Тази вечер, докато седяхме край огъня, ние се опитахме да направим равносметка за положението, в което се намираме.

Нямахме надежда да успеем да влезем в кораба, който стоеше на градския космодрум. На пистата имаше поне още двама и пет други кораба. През всичките години, когато са стояли там, екипажите им трябвало да са се мъчили да ги отворят и по нищо не личеше да са сполучили.

А какво бе станало с тези други хора, с другите същества, които са пътували с корабите? Знаехме, разбира се, каква е била съдбата на хуманоидите, чиито скелети видяхме в дерето. Можехме да допуснем, че

кентаврите са върнати назад в развитието си другопланетни същества, които преди векове са се приземили на същия космодрум. Планетата бе голяма, с по-обширна суша от земната, имаше много места, където други пришълци, изпаднали в безизходица, биха могли да се установят. Някои от тях биха могли да живеят в града, но това бе малко вероятно заради убийствените вибрации, които минават през града всеки път, когато се приземи кораб. Не трябваше да се забравя и че много от експедициите биха могли да се състоят само от мъжки представители на рода, което означава, че не биха имали потомство. Те биха останали откъснати и просто биха измрели.

– Има още една възможност – обади се Сара. – Някои от тях може да са достигнали долината. Вече знаем, че Найт е успял. Някои от останалите, навярно голям брой от тях, може също да са там.

Съгласих се с нея. Това беше последният капан. Ако посетителят не загинеше по пътя, оставаше долината. След като попадне там, човек никога не можеше да се измъкне. Този капан бе съвършен, защото никой не би поискал да го напусне. И все пак изобщо не беше сигурно, че онези, които са идвали тук, са търсели същото като Лорънс Арлън Найт или като нас. Може би са имали съвсем неизвестни за нас основания.

– Сигурен ли си – попита Сара, – че наистина видя онова, което твърдиш, че си видял?

– Не знам с какво мога да те убедя да ми повярваш – отвърнах аз. – Мислиш ли, че аз самият бих захвърлил всичко? Напук на тебе навярно? Не смяташ ли, че и аз съм могъл да изпитам малко щастие? Вярно, подозрителен съм от теб и затова не бих могъл да съм толкова щастлив, но след целия изминат път...

– Да, разбира се – съгласи се тя. – Не си имал основание. Но защо само ти? Защо не и аз? Не ги видях тези неща.

– Бух ни го обясни – напомних ѝ аз. – Можел е да предупреди само единия от нас. И той е предупредил мен...

– Майк е част от мене – намеси се Бух. – Ние дължим един на друг живота си. Свързани сме. Умът му е винаги с мене. Ние представляваме почти едно същество.

– Почти – тържествено обяви Роскоу, – мечти.

– Престани да дрънкаш – скара му се Пейнт. – Това е безсмислено.

– Многочислено – отбеляза Роскоу.

– Почти човешкото същество там се опитва да ни каже нещо – обясни Бух.

– Умът му е размътен – махнах с ръка аз. – Ето какво не му е в ред.

Кентаврите...

– Не – възрази Бух. – Опитва се да установи контакт.

Обърнах се и погледнах Роскоу. Той стоеше изправен и неподвижен, огънят се отразяваше в металната му повърхност. Сега си спомних, че в пустошта, когато го бяхме запитали, той ни бе направил знак, че трябва да вървим на север. Дали още разбираше наистина? Имаше ли нещо, което би могъл да ни каже, ако намереше думи?

– Ти можеш ли да изкопчиш мисълта му? – попитах Бух.

– Не, това надвишава възможностите ми – отвърна той.

– Не разбираш ли – подхвана Сара, – че няма смисъл да се опитваме? Ние няма да се върнем обратно на Земята. Или където и да е. Оставаме на тази планета.

– Можем да опитаме още нещо.

– Знам – съгласи се тя. – И аз съм мислила за него. Другите светове. Като света на пясъчните дюни. Сигурно има стотици от тях.

– И от тези стотици може би някой...

Тя поклати глава:

– Ти подценяваш хората, които са построили града и са поставили дърветата. На тях им е било ясно какво правят. Всеки от останалите светове ще бъде изолиран като този. Всички са били избрани с някаква цел...

– А мислила ли си – възразих аз, – че някой от тях може да е родната планета на хората, които са построили града?

– Не, не ми е идвало наум – поклати глава тя. – Но какво би се променило? Там ще те сплескат като муха.

– Тогава какво да правим? – попитах я.

– Можем да се върнем в долината – предложи тя. – Аз не съм видяла онова, което си видял ти. А и няма да го видя.

– За тебе това е добре – съгласих се аз, – щом ти се иска да водиш такъв живот.

– Каква ще е разликата? – зачуди се тя. – Сега не бих могла да кажа какъв ще е онзи живот. Може би ще е достатъчно истински. С какво толкова би се различавал от живота, който живеем сега? И откъде да знаем, че не е същият? Как би могъл да оцениш действителността?

На въпросите ѝ не можеше да се отговори, разбира се. Действителността е невъзможно да се докаже. Лорънс Арлън Найт бе възприел псевдоживота, нереалността на долината, където си представяше с такава сила и яснота, че това е идеалният живот, че имитацията му изглеждаше като истина. Но за Найт беше по-лесно, навярно така беше и с

всички останали жители на долината, защото те нямаха представа от действителността. Замислих се каква ли фантазия се бе появила в ума му, за да си обясни паническото ни бягство от дома му. Естествено е било нещо, което не би го разтревожило и не би прекъснало, дори за миг, илюзията, сред която живееше.

– За тебе може – промълвих немощно. – Но аз не бих могъл да се върна.

Останахме си така край огъня – всичко беше казано, нямаше какво да се добави. Нямаше смисъл да се спори с нея. Тя всъщност не бе искала да каже това. Сутринта щеше да е забравила всичко и здравият разум щеше да е надделял. Отново щяхме да сме на път. Но път закъде?

– Майк – прошепна тя накрая.

– Да, какво има?

– Между нас двамата нещата биха потръгнали, ако бяхме останали на Земята. Приличаме си. Бихме могли добре да се разбираме.

Вдигнах рязко глава. Лицето ѝ бе осветено от блясъка на огъня и изражението му бе необикновено нежно.

– Изобщо не мисли за това – сърдито отсякох аз. – За мене е закон никога да не правя любов с работодателя си.

Очаквах, че ще се ядоса, но не стана така. Дори не се намръщи.

– Знаеш, че не говорех за това – поправи ме тя. – Знаеш какво имах предвид. Това пътуване ни попречи. Разбрахме прекалено много един за друг. Прекалено много неща намразихме. Съжалявам, Майк.

– Аз също.

Сутринта нея я нямаше.

Глава двадесет и втора

Нахвърлих се върху Бух:

– Ти не спиш. Видял си я, че тръгва. Трябваше да ме събудиш.

– Защо? – недоумяваше той. – Защо да те будя? Ти не би могъл да я спреш.

– Щях да вкарам с бой малко акъл в глупавата ѝ глава.

– Не би могъл да я спреш – настояваше Бух. – Но тя следва съдбата, а съдбата на всекиго си е само негова, така че не се намесвай, моля те. Джордж, съдбата му си е негова. Тък, и неговата съдба също. Сара, и нейната съдба също. Моята съдба си е само моя.

– Да върви по дяволите съдбата! – извиках аз. – Виж докъде ги докара. Джордж и Тък и двамата изчезнаха, а сега трябва да отида и да измъкна Сара от...

– Няма измъкване – изтръби Бух, кипнал от гняв. – Това не трябва да правиш. Не можеш да разбереш. Това не е твоя работа.

– Но тя се измъкна зад гърба ни.

– Не се е измъкнала – отрече Бух. – Каза ми къде отива. Взе Пейнт да го язди, но обеща да го върне. Остави си пушката и онова, което наричат амуниция. Каза, че на тебе ще ти трябва. Каза, че не може да понесе да се сбогува с тебе. Плачеше, когато тръгваше.

– Избягала е от нас – заключих аз.

– Джордж също избяга. Както и Тък.

– Тък и Джордж не се броят – отсякох аз.

– Приятелю – каза Бух. – Приятелю, и аз плача за тебе.

– Стига с тия сантименталности – викнах аз. – Ще ме накараш да се разрева заедно с тебе.

– Това толкова ли е лошо?

– Да, лошо е – кимнах аз.

– Аз се надявах да чакам – заяви Бух.

– Какво да чакаш? – попитах го аз. – Сара ли? За тебе не е толкова важно. Сега аз ще се върна и...

– Не Сара. Себе си. Надявах се да чакам, но повече не мога да чакам.

– Бух, престани да ми говориш със загадки. Какво става?

– Сега те напускам – обясни той. – Не мога да остана повече. Останах дълго време във втората си самоличност, сега трябва да премина в

третата...

– Виж какво – прекъснах го аз, – бърбориш нещо за различните си номера още откакто се срещнахме.

– Три фази – съобщи ми Бух. – Почваш с първата самоличност, после идва втората и накрая третата...

– Чакай малко – помолих го. – Искаш да кажеш, че си нещо като пеперудите. Първо си гъсеница, после пашкул и идва третата форма.

– Не я знам тази пеперуда.

– Но по време на живота си се превръщаш в три неща.

– Втората самоличност може би е малко по-дълга – тъжно призна Бух, – но понякога може за миг да се превърне в третата, например да види какво всъщност представлява този твой Лорънс Найт.

– Бух – натъжих се и аз, – съжалявам.

– Няма за какво да съжаляваш. Третата самоличност е радост. Тя е много желана. Аз я очаквам с голямо нетърпение и преливам от щастие.

– Ами добре – махнах с ръка аз. – Щом това е всичко, давай. Преминвай в третата си самоличност. Нямам нищо против.

– Третата самоличност е отдалеченост – запъна се Бух. – Тя не е тук. Другаде е. Не знам как да ти го обясня. Съжалявам за тебе, Майк. Съжалявам, че се разделяме. Ти ми даде живот. Аз ти дадох живот. Бяхме много близки. Изминахме един до друг тежката пътека. Говорехме си с нещо повече от думи. Бих споделил и третия си живот с тебе, но това е невъзможно.

Пристъпих и коленичих до него. Протегнах ръце и едно от пипалата му се подаде, обви ръцете ми и ги стисна здраво. Когато ръцете и пипалата ни се бяха слели, аз също представлявах едно същество с приятеля си. За миг надникнах в необятността и славата на съществуването му и видях какво знаеше, какво си спомняше, какво се надяваше, какво представляваше, каква е целта му (макар че за това не бях съвсем сигурен). Видях невероятната и почти непонятна структура на обществото му, бледите, неясни и мъгляви контури на нравите там. Всичко това заля ума ми с ревяща буря от информация, разум, усещания, възторг, щастие и удивление.

Това трая само миг и после изчезна – заедно със стисналите ме пипала и самия Бух. Бях коленичил с протегнати ръце, а пред мене нямаше нищо. Мозъкът ми ме болеше от студ, чувствах струйката пот, която бе започнала да се стича по челото ми. Бях толкова близо до нищото, колкото бе възможно да се приближа и все пак да остана човек. Знаех, че съществувам – може би го усещах по-остро и по-фино от когато и да е, –

но мисля, че не си давах сметка къде съм, защото по време на единението ни се намирах на много места едновременно и не можех просто да отдели едно от тях. Стоях си така – с безучастен ум, претрупан от множеството нови усещания, които задръстваха мисловността ми.

Не мога да кажа колко продължи това – навярно беше съвсем кратко, макар че ми се струваше повече, – а после изненадващо рязко, с шок, който човек изпитва, когато се опре в повърхността след дълго падане, дойдох обратно на себе си заедно с високия син свят и глупавия робот, който стоеше неподвижен до изгасналия огън.

Изправих се на крака и се опитах да си спомня какво си бях мислил преди последното си преживяване, но бях забравил всички подробности, всичко бе засенчено от човешката ми същност, която като порой бе покрила камъчетата върху сухото дъно на старинно речно корито. Всичко, или поне голяма част от него, беше там, тъй като го усещах под пороя на човешката си същност. Стоях с обърквана глава и си задавах въпроса дали това затрупване на всичко, предадено от приятеля ми, не бе предназначено за моя защита, не бе събудило защитни рефлексии в ума ми, не бе го предпазило, за да остана нормален. Чудех се каква ли тайна пазеше вътрешната ми същност, която аз самият вече не знаех – наистина не си спомнях нищо, което да изглежда опасно и което не би трябвало да знам.

Замъкнах се до огнището и клекнах до него. Взех една подпалка, разбърках пепелта и в самата ѝ среда открих все още живо въгленче. Внимателно сложих няколко тресчици до него, появи се тънка струйка дим и след малко се подхвана малък огън.

Останах така приведен, гледах и поддържах пламъците. Мъчех се внимателно да съживя снощния огън. Огъня можех да върна, мислех си, но нищо друго. От предишната нощ не бе останало нищо освен мене и тромавия робот. Ето докъде се бе стигнало. От четирима души и един чужденец бях останал единственият човек. У мене затрептя самосъжаление, но аз бързо се отървах от него. По дяволите, изпадал съм в тежки положения и преди. Бил съм и сам – всъщност обикновено съм сам. Така че няма нищо ново. Джордж и Тък си бяха отишли – за тях нямаше да се разплача. Бух го нямаше и това можеше да доведе до сълзи – не, не за него, а по-скоро за самия мене, защото той ме бе променил, не можех да кажа точно как, в нещо по-съвършено, което живее с чувствителност от по-висок разряд. Знаех, че единственият човек, който имаше някакво значение, единственият наистина важен за мене човек, беше Сара, а и тя, също като Бух, бе отишла където искаше.

Донякъде се стреснах, като се досетих, че Джордж и Тък също си бяха отишли по собствено желание. Всички имаха къде да отидат – всички освен мене.

Но какво да направя със Сара, питах се. Можех да се върна в долината и да я измъкна, като я оставя да ме рита и да пищи. Или можех да остана тук още малко и да почакам тя да дойде на себе си и да се върне сама (с което, казах си, само ще си губя времето, тъй като тя никога няма да се върне). Или можех просто да пратя всичко по дяволите и да се замъкна по пътеката към града.

Можех да го направя, разсъждавах аз, без особено чувство за вина. Със сигурност вече се бях отгървал от някои задължения. Бях устоял на дадената от мене дума, когато ме беше наела. Освен това резултатът бе излязъл много по-добър, отколкото очаквах. Все пак не бе излязло безцелно пътуване – наистина имаше Лорънс Арлън Нйт, а мястото, което бе търсел, съществуваше. Всички останали имаха право, аз единствен бях бъркал и може би тъкмо затова си седях тук сам, без нещо специално, което да търся.

Чу се тракане и когато вдигнах глава, видях, че Роскоу се беше приближил и седнаше до мен – сякаш, след като вече нямаше никой, той искаше да ми е приятел.

Като се настани удобно, той се пресегна и изглади едно петно до огъня – наполовина прах и наполовина пепел. Имаше и малък участък с трева, поувяхнала от огъня. Той внимателно я изкорени с палец и показалец и отново заглади мястото.

Наблюдавах го изумен. Чудех се какво ли е намислил, но нямаше смисъл да питам. Той отново щеше да ме залее с глупостите си.

Протегна показалец, начерта крива линия в праха, после добави и други знаци, които, макар и не съвсем криви, не означаваха нищо. Изглежда пишеше някаква математическа или химическа формула – не че можех да разбера защо, но някои от надрасканите символи бях виждал, когато бях разлиствал научни списания.

Вече не можах да се сдържа и извиках:

– Е, какво е това, по дяволите?

– Това – отговори той, – слова, трева, баклава, тава, халва, чернова.

– После изведнъж престана да римува и заговори, но отново безсмислиците според мене: – Валентно свързаната вълнова функция е равна на производното от асиметричната вълнова функция, умножено по симетричната вълнова функция, по функцията на въртенето на асиметричната и на симетричната вълнови функции...

– Почакай малко, моля ти се – викнах аз. – Какво става? Досега говореше като Кума Лиса, а сега започна като професор...

– Професор – радостно и тържествено заяви той, – компресор, агресор...

Но продължи да пише формулите в праха. Пишеше ги уверено, без да се поколебае, като че ли знаеше точно какво прави и какво е значението им. Запълни мястото, което бе изгладил, със символи, после го изтри, отново го заглади и продължи да пише.

Затаих дъх и ми се прииска да мога да прочета какво е написал, защото – въпреки смешната ситуация – бях убеден, че е нещо важно.

Изведнъж той замръзна, задържа показалеца си в праха, но вече без да пише.

– Пейнт – каза той и аз зачаках поредица от римувани съответствия. – Пейнт – единствено повтори той.

Скочих на крака и Роскоу се изправи до мен. Пейнт идваше по пътеката в елегантен галоп. Беше сам – Сара я нямаше с него.

Спря се с плъзгане пред нас.

– Шефе – докладва той, – върнах се. Тя ми каза да побързам. Каза ми да ви кажа довиждане, да ви кажа Бог да ви благослови, но това вече надхвърля скромните ми умствени възможности, Каза ми, че се надява да се завърнете благополучно на Земята. Скромната ми личност, сър, би искала да ви попита какво е Земята.

– Земята е планетата, от която произхожда нашият род – обясних аз.

– Моля ви, видни сър, върнете ме на Земята.

Поклатих глава:

– Защо би искал да отидеш на Земята?

– Вие, сър, сте състрадателно същество – заяви той. – Не избягахте. Дойдохте в ужасното място и не избягахте. Със завидна храброст ме спасихте от смешната ми участ. Не бих искал да се отделям от вас.

– Благодаря ти, Пейнт.

– Тогава с благодарност ще извървя заедно с вас целия път до Земята.

– Не, няма да стане – поклатих глава аз.

– Но вие казахте, благородни сър...

– За тебе имам друга работа.

– С радост ще я изпълня като малка отплата за това, че ме спасихте, драго човешко същество, но аз имах толкова силно желание да отида на Земята.

– Ще се върнеш и ще чакаш Сара – наредих му аз.

– Тя съвсем ясно каза довиждане. Личеше, че наистина го мисли.

– Ще я чакаш – повторих аз. – Не искам да излезе оттам и да няма как да се върне.

– Мислите, че тя ще излезе?

– Не знам – въздъхнах аз.

– Но все пак да я чакам?

– Точно така.

– И аз ще чакам – проплака той. – Вие ще се върнете на Земята, а аз все още ще чакам. Може би ще чакам вечно. Щом тя ви трябва, най-любезно същество, защо не се върнете и не й го кажете...

– Не мога да го направя – прекъснах го аз. – Тя може и да е глупачка, но не трябва да остане без никаква възможност. Както Джордж. Както Тък.

Сам се учудих на думите си.

Решение, бях си казал преди това. Трябва да взема решение. И ето че накрая го бях взел – без да мисля, без да се колебая, без някаква конкретна причина, повече по инстинкт. Като че ли тази стъпка не я бях направил сам, като че ли я бе направил някой друг, зареян из безкрайността на времето. Като че ли бе дело на Бух. И като помислих за него, си спомних как той ми бе казал, че не бива да се намесвам, как почти ме бе помолил да не се връщам в долината и да не я измъквам оттам, както се бях заканвал. Зачудих се стреснат колко ли от себе си ми бе оставил Бух преди да се превърне в третата си самоличност. Опитах се отново да си припомня чувството, когато държах пипалото му, но всичко бе погребано и недостижимо, намираще се дълбоко в съзнанието ми, където не можех да го достигна.

– Тогава ще се върна – тъжно се съгласи Пейнт – изпълнен с тъга, но послушен. – Може и да не е Земята, но все пак е по-добре от дерето.

Обърна се, за да тръгне, но аз го извиках. Взех пушката и патрондаша и ги привързах към седлото.

– Тя остави оръжието за вас – забеляза Пейнт. – На нея не й трябва.

– Ако излезе оттам, ще й потрябва – уверих го аз.

– Тя няма да излезе – заяви Пейнт. – Знаете, че няма да излезе. Когато влизаше между скалите, в очите й имаше звезди.

Не му отговорих. Стоях и гледах как се обръща и поема по пътеката, като вървеше бавно, за да може да чуе, ако реша да го извикам.

Аз не го извиках.

Глава двадесет и трета

Вечерта, докато стоях край огъня, отворих ковчето, което бях взел от бюрото в колибата на Найт.

Този ден се движехме с добро темпо, макар че при всяка крачка трябваше да се боря с ужасното чувство, че нещо ме тегли назад, че наистина имаше сила, която се мъчи да ме върне. Мъкнех се по пътеката и се мъчех да си представя точно кой се опитва да ме задържи (не какво, а именно кой). Навярно беше Сара или чувството, че е трябвало да направя нещо за нея, най-малкото да се върна и да я чакам с надеждата да се върне. Изпитвах чувство за вина, че съм я изоставил, макар да знаех много добре как стоят нещата – бях я изоставил не повече, отколкото бях изоставил Джордж и Тък. Бях убеден, че някак съм я предал, а в някои случаи наистина я бях предал, макар и не точно в този случай. Мислех си, че повече от всичко ме тревожи как не бе повярвала за онова, което Бух и аз бяхме видели в долината. Преследваше ме мисълта, че някак трябваше да я накарам да разбере, да я убедя колко безсмислено е да се връща там. Можех да разбера защо се е върнала – ако някой останеше само за миг зад портата на рая, той не би понесъл лесно да го откъснат оттам. Не можех да разбера единствено как тя, изправена пред фактите, съвсем съзнателно бе отказала да разбере и бе продължила да вярва в илюзията.

Или пък Бух беше онзи, който ме дърпаше назад? Имаше ли нещо скрито в съзнанието ми, присадено там в последните секунди, което безлично ми оказваше натиск? Още веднъж се опитах да си спомня някои данни – каквито и да е данни, – свързани с последния ни контакт, но отново не успях.

Или беше Пейнт? Бях му изиграл мръсен номер, като го изпратих по пътя, по който не можех или не исках да тръгна сам. Може би, казвах си, трябваше да се върна и да му кажа, че е свободен от задължението, което му бях възложил. Опитвах се да отпъдя мисълта, но не можех да прогоня представата как Пейнт след хиляда години (след милион години, ако още съществуваше тогава) все още стои тържествено на стража пред портите и чака нещо, което няма да стане, верен на думите отпреди толкова години, които отдавна са отнесени от вятъра, а изреклата ги уста е завинаги превърната в прах.

Продължих да се мъкна по пътеката измъчван от тези мисли.

Бихме изглеждали като странна двойка за случайния наблюдател – аз, със смешния си щит и сабята и Роскоу, със завързания на гърба си денк, който трака след мен и си мърмори.

Бяхме изминали доста път, когато спряхме, за да ношуваме. Докато търсех храна из денка, открих ковчежето, което бях откраднал от Найт. Сложих го наблизко, за да го разгледам после. Роскоу събра дърва, а аз стъкмих огъня и си приготвих вечеря, докато големия тронав глупак приклепна от другата страна и започна да бърбори – и този път не в рими, но все така безсмислено.

– Имаш едно око – сладкодумно подхвана той, – с което се обръщаш към рая и търсиш благодат. Едноокото слънце наблюдава целия свят.

Загледах с в него с учудване и се надявах, че вече се е оправил и ще започне да говори смислено – или пък вече е откачил напълно.

– Роскоу – обърнах се към него колкото можех по-тихо, защото не исках да го стресна и да го накарам да изпусне нишката на разума, – не те слушах. Мислех си за нещо друго. Чудя се...

– Кротки са онези, които нямат друга цел в живота – каза той. – Молим се на злочестата душа да замълчи, когато я чуем да плаче. Но ако собствената ни душа измъчва болка тежка, да се оплачем също няма да е грешка.

– Поезия! – извиках аз. – Поезия, Боже мой! Като че ли уравненията и безумното римуване не стигат...

Той се изправи с тракане, затанцува и запя:

– Гори петелът, свинското от шиша пада. Дванайсет удара часовникът отмери. Стопанката ме прасна за награда. Сърдита е, че чак месото е студено. Студено е защото бе сама, а ти се върна късно у дома. Дойде си късно, тъй като не чувстваш глад, защото вече нарушил си поста...

Прекъсна танцовата си стъпка и се загледа удивено в мене:

– Поста... доста, проста, лоста.

Накрая беше дошъл в нормалното си положение.

Отново клепна край огъня, но вече не ми говореше. Мърмореше си сам.

Здрачът се сгъсти и галактиката разцъфна на небето – най-напред яркото централно ядро точно над източния хоризонт, след това, с идването на нощта, се откряха и спиралните разклонения на отделните части, първо като сребърна мъгла, а после и по-отчетливо. Вятърът шепнеше над главата ми, а димът от огъня се издигаше за малко вертикално, а после полягаше в мрака, като срещнеше въздушните струи. Отдалече се

дочуваше кикотът на някакво същество, през тревата и храстите, отвъд кръга светлина, се носеха разни животинки.

Шекспир ли беше, чудех се аз. Дали ми беше рецитирал Шекспир? Думите напомняха за него, но не можех да бъда сигурен, тъй като от много години дори не бях помислял за Шекспир. А като си помисли човек, откъде можеше Роскоу да е чувал за Шекспир? Дали по време на дългия полет из галактиката и дългия преход по пътеката Найт не бе чел на глас край огъня? Дали е носел в раницата си или в джоба на самото си томче с творбите на древния, почти забравен писател?

Довърших вечерята си, измих съдовете в потока, до който се бяхме настанили, и ги оставих наблизко за сутринта. Роскоу все още клечеше край огъня и пишеше нещо с пръст върху загладената пръст до себе си.

Взех дървеното ковчеже на Найт и го отворих. Вътре имаше дебела купчина листове, които заемаха почти цялото място. Взех първата страница, вдигнах я към светлината на огъня и зачетох:

Синьо и високо. Чисто. Издигаща се синева. Шум от вода. Звезди над главата. Непустинна земя. Смях отвисоко и синева. Син смях. Не се движим умно. Не мислим усилено...

Почеркът бе нечетлив, а буквите наблъскани и дребни. С усилие разчитах думите:

... и тънко. Това начало не води към край, край няма. Вечност и още нещо. Синя вечност. Търсачи на нищото. Нищото е празнота. Празнотата е гола. Приказките са нищо. Делата са празнота. Къде има нещо освен празнота? Отговорът е никъде. Високо, синьо и празно.

Бяха глупости, по-окаяни и от безсмислиците на Роскоу. Погледнах отново към листа и там глупостите продължаваха. Повдигнах част от страниците и извадих нова. „Страница 52“, пишеше в горния десен ъгъл. А текстът:

... колко е далече. Разстоянията са дълбоки. Нито къси, нито дълги, а дълбоки. Някои са бездънни. И не могат да се измерят. Не съществува уред. Лилавите разстояния са най-дълбоките. Никой не тръгва към лилавото. Лилавото не извежда никъде. Нищо не може да отиде до...

Върнах листовете в ковчежето, затворих капака и силно го притиснах, за да не се разсипят. Луд, помислих си, който изживява спокойната си лудост в странно омагьосана гръцка долина. И Сара в момента беше тъкмо там. Без да знае. Или без да се интересува, дори и да знае.

С мъка се удържах да не скоча и да не се разкрещя. Притисках с ръка себе си също както притисках ковчежето. Сдържах се да не скоча и да не хукна по обратния път.

Защото няхах право да го направя, казвах си. За първи път в живота ми се налагаше да мисля за друг, не само за себе си. Тя бе предпочела да се върне в долината. Там имаше нещо, което я привличаше. Дали беше щастие, чудех се аз и се запитах какво е щастieto и колко струва то.

Найт е бил щастлив, докато е пишел глупостите си, без да знае, че са глупости и без това да го тревожи. Обвит в пашкула си от щастие, той в известен смисъл е достигнал набожно търсената цел на живота си и е доволен, като не знае, не го е грижа, че целта му е била илюзия.

Ако можеше поне Бух да е тук, помислих си. Макар че знаех какво би ми казал. Не можеш да се намесваш, би твърдял той, не бива да се намесваш. Беше ми говорил за съдбата. А какво е съдбата? Тя не е ли нещо, написано не сред звездите, а в гените на хората, нещо, което определя действията и желанията им, показва им как да достигнат съкровенията си цел?

Самотата ме завладя и аз се приближих към огъня, като че ли светлината и топлината биха ме защитили от самотата. От всичките ми спътници беше останал само Роскоу, а у Роскоу нямаше нищо, което би могло да пропъди самотата. По свой начин той беше самотен също като мен.

Всички останали бяха достигнали полувидяната си и полувъображаема цел. Навярно защото са знаели, дълбоко в себе си, какво точно търсят. А аз, какво търсех аз? Опитах се да си представя какво ми се искаше най-много, но колкото и да се мъчех, не ми хрумна нищо.

Глава двадесет и четвърта

Сутринта открихме куклата на Тък на мястото край нашата следа, където бе изпусната. Виждаше се много добре на не повече от два метра от пътеката. Трудно можеше да се разбере как не сме я видели преди това. Опитах се да определя дали точно на това място бяхме търсели Тък. Но не помнех никакъв отличителен знак.

Досега не бях имал възможност да я огледам добре. Бях я зърнал само веднъж, в нощта, когато бяхме принудени да останем в червената сграда в покрайнините на града. Сега, след като я огледах добре, можах да схвана пълното въздействие на тъгата, издялана грубо върху лицето ѝ. Имаше две възможности, помислих си – или майсторът е бил първобитен човек, който съвсем случайно е успял да изобрази тъгата, или е бил опитен скулптор, който с няколко прости щриха е съумял да предаде цялата безпомощност и мъка на интелектуалното същество, изправено пред загадките на вселената и победено от тях.

Лицето не бе изцяло хуманоидно, но все пак имаше достатъчно черти, за да бъде свързано с човешкия род. Човешко лице, загубило нормалните си очертания заради контакта си с важна тайна – явно не тайна, която само е търсило, а тайна, пред която изведнъж се е озовало.

След като я бях взел, се опитах да я захвърля, но не можах. Беше пуснала корени в мене и не ми позволяваше да я оставя. Бе ме обладала и не ме пускаше. Поисках да замахна с ръката, която я държеше, но пръстите ми не поискаха да се отворят, а и ръката не се помести.

Точно така е било и с Тък, помислих си, само че Тък ѝ беше доброволен пленник и намираще в нея привлекателност и значение, които аз не виждах. Може би защото тя му е казвала нещо, което той самият е искал да чуе. Или е виждал в нея състояние, от което и той е искал да избяга. Мадона, беше казала Сара и сигурно така ѝ се е струвало, но аз не виждах никаква мадона в нея.

И така продължих по пътеката също като Тък, с проклетата кукла в ръка, като се ядосвах на себе си – не толкова, че не успях да я оставя, колкото че това ме правеше своего рода кръвен брат на изчезналия Тък. Ядосвах се, че мога дори и по най-дребното нещо да приличам на него, защото ако имаше човек, когото да презирам, това беше именно Тък.

Преминахме голямото синьо плато, а зад гърба ни лилавите планини загубиха очертанията си и се превърнаха в лилав облак. Чудех се

дали прехласването на Найт пред синьото, което личеше в първите страници на ръкописа, не беше отглас тъкмо на тези сини земи, които бе преминал, за да достигне планините и долината, като е оставил Роскоу на портите, а Роскоу по-късно се е замъкнал по пътеката и накрая е стигнал града, където – заради глупостта си – се е превърнал в пленник на джуджето.

След няколко дена, повече от скука, отколкото от любопитство, отново отворих ковчежето и извадих ръкописа. Започнах от самото начало и го изчетох внимателно – не наведнъж, разбира се, тъй като бе неясен и труден за разчитане, а и страниците бяха много. Изучавах го както учен, заточен в някой далечен манастир, би се ровил в тайни ръкописи. Мисля, че търсех не толкова данни, колкото исках да разбера що за ум е стоял зад това огромно и напълно ненужно дело, стремах се да достигна през скучните словесни упражнения до някакво зрънце истина, което би могло да е останало подсъзнателно в ума му.

Но там нямаше нищо или поне нищо, което аз можех да видя. Беше напълно неразбираемо, а по-голямата част и напълно неясна за всекиго освен за слабоумния автор, увлечен във възпроизвеждане на думи, от които трябваше да се освободи независимо от значението им.

Едва някъде към десетата нощ, когато бяхме само на два дена път от началото на пустинята, достигнах част от ръкописа, в която изглежда имаше някакъв смисъл:

... И тези търсят синьото и лилавото познание. Търсят го из цялата вселена. Залавят всичко, което може да бъде помислено или познато. Но не само синьо и лилаво, а от целия спектър на познанието. Откриват го на самотни планети, загубени далеч в пространството и времето. В синевата на времето. Улавят го с дървета и после го складират и пазят за часа на златната жътва. Огромни градини от могъщи дървета, които се издигат на километри в синевата. Попиват мисли и знания. Докато другите планети се къпят под златното слънце. И познанието е плодът им. Плодът е много неща. Той е храна за тялото и мозъка. Той е кръгъл и продълговат, твърд и мек. Той е син, златен и лилав. Понякога червен. Узрява и пада. Жъне се. Защото жътва е събирането, а плодене е растежът. И двете са сини и златни...

И се впускаше отново в глупави брътвежи за цвят, форма и размер, които – както навсякъде в ръкописа – се разглеждаха с особено

внимание.

Върнах се и прочетох отново абзаца, прегледах внимателно и предишните страници, за да открия кои може да са „тези“, но не открих нищо.

Оставих ръкописа и останах до късно край огъня сериозно замислен. Дали този абзац не представляваше само разхвърляни брожения на полулуд ум, каквито бяха и останалите мисли? Или може би е единичен момент на прозрение, в който се описват действителни важни факти, поднесени в същия разпокъсан и мистичен стил? Или пък Нйт е помалко луд, отколкото си мислех, и всички нелепости в ръкописа служат само за прикритие на съобщението, което той иска да предаде на човека, попаднал някак на страниците? Това предположение изглеждаше малко пресилено. Ако съзнанието му бе достатъчно ясно, за да направи такова нещо, той отдавна би напуснал долината и би побягнал по пътеката с надеждата, че ще успее някак да се измъкне от планетата и да отнесе познанията си в галактиката.

Ако в думите му се криеше някакво послание, как бе стигнал до него той? Имаше ли някакви записки в града, които биха могли да разкрият истината? Или беше говорил с някого или с нещо и бе разбрал защо тази планета трябваше да е планета-градина? А може би Роскоу знаеше истината? Имало е начини, помислих си, Роскоу да се добере до нея, защото той бе все пак телепатичен робот. Макар че точно сега не изглеждаше такъв. Беше клекнал до мене, отново бе загладил пръстта и пишеше символите си, като тихо си мърмореше.

Едва не го запитах, но после реших, че не си струва. Бях убеден, че от този изпотрошен робот не може да се научи нищо.

На следващата сутрин продължихме и на втория ден стигнахме едно от скривалищата, доляхме тубата си за вода и взехме малко храна. Озовахме се пред пустинята с водата и провизиите, натоварени на гърба на Роскоу.

Движихме се добре. Отминахме полето, където се бях бил с кентаврите и продължихме, без да спираме, към дерето, в което бяхме намерили Стария Пейнт. Оставихме зад гърба си следите от огъня, край който бяхме прекарвали нощта, разпознахме някои от следите по червено-жълтата земя. „Обикалящите“ бухаха в далечината, а от време на време виждахме и някои от останалите странни обитатели. Но нищо не ни попречи да продължим пътя си.

Сега и другите се присъединиха към нас, неясна, призрачна компания – Сара яздеше Стария Пейнт, Тък крачеше с дългото си кафяво расо

и водеше за ръка препъвация се непохватен Джордж Смит, Бух проучваше далече напред, както винаги изследваше пътеката, а аз открих, че му викам, нещо глупаво, тъй като той не можеше да ме чуе. В някои моменти наистина си мислех, че са с нас, а друг път ми беше ясно, че ги няма. Но дори когато знаех, че ги няма, все пак се утешавах – поне си ги бях представил. Едно нещо ме смущаваше. Тък винаги носеше куклата притисната към гърдите, а аз я държах в джоба на якето си.

Куклата вече не се прилепваше към ръката ми. Можех да я махна, но продължавах да я нося. Не знам защо. Някак чувствах, че трябва. Нощем сядах и я разглеждах – полуотвратен, полуочарован, – но изглежда нощ след нощ отвращението намаляваше, а очарованието нарастваше. Или седях и гледах куклата с надеждата, че някой ден ще успея да проумея всичко, което виждам в лицето ѝ, или четях ръкописа, който продължаваше да гъмжи от безсмислици, докато накрая се появи:

... Дърветата са извисености. Дърветата се простират нагоре. Никога не им стига. Никога не престават. Вярно е това, което пиша за дърветата и за плененото познание. Върховете им са газообразни, сини изпарения...

Вярно е това, което пиша за дърветата и за плененото познание...

Дали това единично изречение бе поставено сред останалите глупости, за да подсили и да потвърди написаното преди толкова много страници? Още едно просветление на фона на всички нелепости? Звучеше примамливо, но нямаше как да се провери.

Следващата вечер довърших ръкописа. Не срещнах нищо повече.

А на третата вечер забелязахме града – далече пред нас, като устремена към небето снежна планина.

Глава двадесет и пета

Дървото все още лежеше там, където го бях повалил с лазерния лъч. Назъбеният му дънер се забиваше в небето като огромно копие. Стволът му се простираше на километри наоколо с увехнала вече растителност, под която се виждаше дървената основа.

Зад него се виждаха контурите на червената каменна сграда, в която бомбардировките на дървото ни бяха накарали да се скрием. Докато я гледах, чувах отново, в паметта и във въображението си, звука от милионите криле под покрива, които летяха от никъде към никъде.

Откъм дървото лъхна неприятен и кисел мирис и когато се приближихме, видях, че подобното на градина място, което се беше простирало около дънера, сега бе вдлъбнато и се бе превърнало в яма. Вонята идваше именно от ямата и аз видях от могилата, на която стояхме, че вътре има лигави скелети – със странна форма, но несъмнено скелети, – които плуват в мазната течност, изпълваща ямата до половината.

Бе пожертван не само един живот, казах си, не само животът на дървото, но и на цяло общество – малките, плачещи и скимтящи същества, които се бяха струпали, за да ни изобличат, а сега и това, другото общество, живяло в резервоара под дървото. Живот, който бе някак тясно свързан с дървото, който не можеше да продължи след смъртта на дървото, който може би бе съществувал само за да поддържа живота на дървото. Огледах се за някои следи от скимтящите същества, които вече също би трябвало да са умрели. Нямах никакви следи. Зачудих се дали те в смъртта си са се изсушили дотолкова, че след това са били разпръснати от вятъра.

Аз съм виновникът, помислих си. От моята ръка бе излязла смъртта. Смятах да убия само дървото, но бях унищожил още много живот. Чудех се какво ли ми е станало, че да започна да мисля така. Сами си бяха виновни, нали? Дървото ни бе нападнало и аз имах всички морални и правни основания да отвърна на удара. И всичко бе станало както трябва, мрачно добавих за себе си аз. По време на целия ни дълъг път до планините и по обратния път сега нито едно дърво не ни бе нападнало. Някак се бе разчуло: оставете този човек на мира, той е по-лош от отрова, ако се закачате с него. Без да знаят, че вече нямам лазерна пушка и явно без да искат да проверят.

Почувствах, че Роскоу допира рамото ми и се обърнах да видя

какво иска. Той сочеше назад, по пътеката, откъдето бяхме дошли.

Тогава ги видях, цяло стадо. Не можеше да се сбъркат. Бяха в плът и кръв – огромните зверове, чиито кости бяха струпани в дерето, откъдето бяхме спасили Пейнт. Бяха наистина масивни – тичаха на огромните си задни крака, опашките им се влачеха след тях, за да балансират голямата тежест на телата и главите им. Предните им крака бяха вдигнати и в краищата им блестяха остри нокти. Главите им ни се хилеха и дори от това разстояние изглеждаха зловни. Може би ни бяха следвали отдавна, но сега за първи път се показваха.

Бяха големи и грозни, приближаваха се бързо. Вече бях видял на какво са способни и няха намерение да им се подложат и аз. Бързо се отправих към пътеката, която водеше към града. Щитът ми дотежа и аз го захвърлих. Сабята с ножницата се удряше в краката ми и аз започнах да разкопчавам колана ѝ, но тогава тя ме спъна и аз полетях към земята. Тъкмо преди да се просна по лице, една ръка се протегна, хвана ме за колана на сабята и ме задържа достатъчно високо, за да не се ударя. Ви-сях така залюлян и гледах как земята започна бързо да лети пред очите ми, а с крайчето на очите си видях, че краката на Роскоу се движат така бързо, че се бяха превърнали в неясно петно.

Боже мой, как тичаше само.

Опитах се да завъртя глава, за да се ориентирам къде сме, но се намирах така близо до земята, че не можах да видя нищо. Не ми беше удобно и позата ми беше неловка, но аз не се оплаквах. Роскоу преодоляваше разстоянията доста добре, много по-бързо отколкото ако беше се наложило да ме изчакава.

Накрая видях пред лицето си уличната настилка. Роскоу ме подхвърли и ме постави на крака. Бях малко замаян и залитах, но забелязах, че сме на тясната градска улица, по която вече бяхме минавали. Гладките бели стени все така се извисяваха към небето.

Зад гърба ми отекна сърдито ръмжене и злобно тръбене. Преследващите ни зверове се блъскаха в тясната цепнатина на улицата, хвърляха се яростно и безрезултатно, бореха се да ни достигнат, мъчеха се да се вмъкнат. Но ние бяхме в безопасност. Накрая ми стана ясно защо улиците са направени така тесни.

Глава двадесет и шеста

Призрачните кораби все още стояха върху белотата на космодрума, а огромните бели стени на града се издигаха наоколо като вътрешността на някаква огромна чаша. Пистата бе чиста както винаги и навсякъде цареше гробовно мълчание. Нищо не се движеше, нямаше и най-малък полъх на вятъра.

Сбръчканият, свит труп на джуджето висеше отпуснат и безжизнен в края на въже, привързано към една от таванските греди в склада. Самият склад изглеждаше същият – с натрупани едни върху други кутии, денкове и вързопи. От хобитата нямаше и следа.

В голямата стая, към която извеждаше платформата от улицата, каменните плочи все още си стояха с кръглия пулт за управление от една-та страна. Една от плочите светеше и на нея се виждаше кошмарна картина от нещо, което приличаше на съвсем нова планета с бавно пулсираща полуразтопена, полукристализирала повърхност, осеяна от кратери с огненочервена лава, от дупки, изпускащи тънки стълбчета пара и пренагрятата вода. Далечни вулкани бълваха лава и наситени облаци дим.

Роскоу беше свалил багажа и тубата с вода до самата врата след платформата, беше се навел и драскаше по пода, без да оставя каквито и да е следи, и за първи път не си мърмореше.

Продължих да троша дървената пейка, която бях донесъл от склада, и да слагам дърва в огъня, който бях стъкмил. Ето какво беше положението ми, мислех си – стоя тук като новопокръстен варварин в изоставен от по-висша раса град заедно с друг варварин, който се клати на края на въже в съседната стая и с един изкуствен интелект, зает с непознат за никого проблем, най-малко за него самия.

Беше невероятно Роскоу да знае с какво се занимава. Изглеждаше невероятно някой да го е програмирал да се занимава с изчисленията, които правеше в момента. Възможно ли беше, питах се, боят, който е излязла мозъчната му кутия, докато са я използвали като топка за поло, не само да го е лишил от здрав разум, но и да го е осенил с гениалност?

Слънцето бе отминало зенита си и долната част на улицата отвън бе потънала в сянка, но като протяхах врат, можех да видя слънцето по горните етажи на извисяващата се сграда. А от горната част на града се носеше слабият, далечен шум от вятъра, фучащ покрай високите етажи. На по-ниското равнище изобщо не полъхваше.

Градът бе изоставен, но защо е станало това? Какво бе прокудило хората от него и къде бяха отишли те? Може би просто си бяха свършили работата, градът бе изпълнил предназначението си и те си бяха тръгнали, защото навярно имаше още планети, където биха искали да направят същото като тук. А би ли могла целта да е просто засаждане на дърветата – засаждането и внимателното отглеждане, докато станат достатъчно големи, че да нямат повече нужда от грижи? Би отнело векове, може би хилядолетия, преди дърветата да могат да бъдат оставени да растат сами. Проучването на терена, където да се засадят, самата предварителна работа биха отнели много години. Дори след изграждането на ямите, където да се складират семената, и след отглеждането на малките гризачи, които да ги събират, все още имаше много работа.

Но би си струвало наистина, ако дърветата бяха засети с целта, която Нйт загатваше в ръкописа си. Всяко дърво да е приемателна станция, която събира информация чрез средства, които не можеш да си представя (може би чрез засичане на мисловни вълни?) и които проникват от галактиката. Милиони приематели по цялото протежение на галактиката, които засичат всички познати видове излъчване, обработват ги, подреждат ги и ги складират, докато стопаните минат край тях в определени интервали, за да приберат придобитите така познания. Но къде би могла да се събира получената информация? Естествено не в самите дървета, а навярно в семената, където тя се подрежда в сложни ДНК-РНК комплекси, като променя чисто биологичните характеристики на нуклеиновите киселини, така че там да се съхрани не само биологическа информация, но и още много други данни.

Изпотих се от мислите си. В използваните за склад от гризачите ями и хранилища имаше много по-голямо богатство, отколкото човек можеше да си представи. Хората, които биха могли да съберат семената и да стигнат до технологията и кода, чрез които се добиват познанията, щяха да бъдат в състояние да въртят на малкото си пръстче интелектуалните постижения на галактиката. Ако човек би могъл да пожъне преди стопаните на тази планетна градина, той явно би се добрал до голямо богатство. Стопаните обаче добре са съзнавали тази опасност и бяха взели необикновено строги мерки същността на тази планета и целта ѝ никога да не станат достояние на някого. Тук можеше да идват пришълци, дори ако попаднеха наблизко, бяха призовавани, но след като се озоват на планетата, за тях изглежда ставаше невъзможно да я напуснат и да съобщят на галактиката какво са открили.

Чудех се колко често ли идват стопаните. Веднъж на хиляда години

навярно. На хиляда години почти сигурно би се събрало галактическо познание, което си струва да се прибере. Или вече бяха престанали да идват? Дали не им се е случило нещо, което да е спряло събираческите им пътешествия? Или са изоставили цялото начинание, защото са решили, че вече не си струва усилията? В хилядолетията, които са изминали, откакто градът е построен и планетата засадена, може да е имало преосмисляне на ценностите и промяна в гледната точка, така че сега за тях – вече по-зряла или оглупяла раса – засаждането на планетата (или навярно на много планети) би могло да изглежда само като детинска програма, извършена необмислено като проява на младежки ентузиазъм.

Краката ми бяха започнали да се схващат от клечене и аз се протегнах, за да се подпра с длан на пода преди да сменя позата си. Ръката ми попадна на куклата. Не я вдигнах, не исках да я гледам. Просто прокарах пръсти по издяланата повърхност на тъжното лице и си помислих, че онези, които са засадили планетата и са построили града, не са били първите. Преди те да дойдат, тук е живял друг род, който е построил подобната на черква сграда в края на града. Някой негов представител е издялал куклата и може би, казвах си аз, това дело е било по-голяма победа, по-интелектуално и със сигурност с по-голяма емоционална стойност постижение от издигането на града и засаждането на дърветата.

Но сега нито един от тези родове го нямаше тук. Тук бях аз – представител на друга раса, може би не така велика, но не по-малко лукава от всяка останала. Бях тук, знаех историята, знаех и къде е съкровището, а съкровището беше нещо реално, много по-ценно от натрапчивия мит, който Нйт бе преследвал. Беше нещо, което би могло да се продаде, и в това отношение го оценявах много по-добре, отколкото бих оценил един мит. Нйт сигурно също е знаел – би трябвало да знае, за да пише по този начин за това, – но когато е научил, навярно вече е бил така обладан от търсенето на фантома си, че най-вероятно го е отминал като маловажно.

Нещастен глупак, помислих си – да отmine такъв шанс. Макар че си дадох сметка, че е възможно и да е научил, след като е разбрал, че планетата не може да се напусне.

Аз самият не бях убеден, че е така. Не можеше да няма начин. Винаги имаше изход, ако човек го търсеше достатъчно упорито. Бандата глупави градинари нямаше да може да ме задържи тук.

Първо щях да хапна нещо и щях да почина, а после щях да се заема с тези други светове. Въпреки мнението на Сара, че е най-вероятно те

всичките да са изолирани светове, не бе разумно да се предполага, че на нито един от тях не съществува разумен живот, който да е дорасъл за пътешествия в космоса. А на мене само това ми трябваше. Нужно ми беше единствено да се добера до кораб, какъвто и да е кораб.

Зачудих се да направя ли нещо с джуджето, но реших да го оставя да си виси на въжето под таванската греда. Дори и да го свалях, нямах представа как да постъпя. Какво би искал той. Явно бе пожелал да увисне от гредата и аз нямаше защо да се намесвам. Въпреки че се чудех защо ли го е направил. Признавах, че самата му постъпка доказваше, че е хуманоид. Единствено хуманоидите прибягваха до обесването като начин за самоубийство.

Погледнах към Роскоу. Той беше престанал да пише цифрите си и сега седеше неподвижен, с протегнати крака и загледан в пространството. Като че ли изведнъж му бе хрумнала мисълта за удивително откритие и той бе замръзнал, за да я прецени.

Глава двадесет и седма

Сара не се бе лъгала. Нямахше къде да се отиде. Другите светове не предлагаха изход. Бях ги прегледал всичките, като дремвах за малко, когато капвах, защото се страхувах да не започна да ги оценявам прибързано и неточно. Не бързах. Отделих повече време от абсолютно необходимото, за да ги огледам всички един след друг.

Бях се позабавил, докато схвана как да задействам контролното колело, с което се извикваха отделните светове, но след като успях, се захванах за работа, без да обръщам внимание на нищо друго. Роскоу не ме безпокоеше и аз, от своя страна, почти не му обръщах внимание. Забелязах само, че доста време го няма наоколо. Бях останал някак с впечатлението, че броди из града, но реших да не губя време в размишления за целта на скитанията му.

Не би могло да се каже, разбира се, че в никой от световите не съществуваше технологията, която търсех. Разкриваше ми се само малка част от тях и би било безразсъдство от моя страна, да вляза във всяка от тях без необходимите доказателства, без да съм убеден, че ми трябва тъкмо тя. Защото след като веднъж се окажех там, шансовете ми да избягам щяха да бъдат минимални. Без Бух и без съществуването, което да контролира колелото, ние никога не бихме се измъкнали от света на пясъчните дюни. Фактът беше обаче, че не открих нито един свят, който да ме съблазни поне да вляза в него, нито един с белези от разум, дори и най-примитивен. Всички бяха неприятни, а повечето първични – диви джунгли, сковани от студ пустини или планети, в които земната кора бе в процес на формиране. На някои атмосферата бе плътна и изпълнена с облаци от газ, който ме задушаваше дори само като го гледах. Няколко свята явно бяха мъртви – обширни равни полета без растителност, осветени едва-едва от слаби кървавочервени умиращи слънца. Една планета бе напълно изпепелена в резултат от превръщането на слънцето ѝ в нова.

Защо ли, чудех се, са били въведени тези врати към различните светове? Ако някой е смятал да ги използва естествено би ги разположил в предградията на по-голямо селище или поне село. Не би се спрял на джунглите, ледените пустини или прогорената пепел. Дали не бяха поставени единствено за отървяване от нежелани посетители? Но ако е така, един свят, най-много пет-шест, щяха да са достатъчни. От стотици

не би имало нужда. Излишно бе да се осигурява достъп до толкова много светове и то до такива светове. Съзнавах обаче, че в съзнанието на онази друга раса би трябвало да има някакво логично основание, но аз не бих могъл да стигна до това основание, защото то се намираше извън параметрите на човешката логика.

Когато ги разгледах всичките, се оказах в не по-добро положение, а навярно в по-лошо, тъй като в началото поне имаше надежда, а сега и тя бе изчезнала.

Върнах се при огъня, но той бе изгаснал. Опрях длани в пепелта, но не усетих топлина. Роскоу го нямаше. Не си спомнях да съм го виждал няколко дена.

Дали не ме беше изоставил или по-скоро дали не бе тръгнал нанякъде, без да си прави труда да се върне? Признах пред себе си, че това би могло да бъде краят. Човек не беше в състояние да направи нещо повече.

Седях до мъртвата пепел на огъня и се вирах в здрачната улица.

Не бе изключено да има и други възможности – някъде в града би могло да се попадне на някаква следа. Отговорът можеше да се крие и другаде из планетата, на запад или на юг, а не към извисяващите се планини на север. Но не ми достигаше воля. Не исках да се движа. Нямах желание за нови опити. Бях готов да се предам.

Освен да те последвам, джудже, помислих си.

Но знаех, че така не бива да се мисли. Това е пораженско отношение. Драматизирах излишно нещата. Когато дойдеше време за нов опит, когато се мернеше поне лъч на надежда, щях да стана и да тръгна.

Но сега просто си седях и се съжалявах – не само себе си, а и всички останали. Макар че не можех да кажа защо би трябвало да съжалявам за Смит, Тък или Сара. Бяха получили каквото им бе нужно.

В здрача на улицата трепна сянка, по-тъмно петно сред сивотата. У мен припламна ужас, но не се поместих. Ако онова, което беше долу, искаше да се качи и да ме хване, можеше да ме намери тук, край пепелта от огъня. При мене още беше сабята и макар че си служех несръчно с нея, щях да я използвам при бой.

За да мисля така, сигурно бях много напрегнат и изнервен. Нямах никакво основание да мисля, че в града има нещо, което би ме нападнало. Градът бе пуст и изоставен, в него нищо не помръдваше освен сенките.

Но тази сянка продължаваше да се движи, докато я гледах. Излезе от улицата и тръгна към мене по платформата. Движеше се с подскачане

като старец, който върви с препъване по тясна алея с неравна повърхност.

Видях, че е Роскоу и му се зарадвах на бедния. Когато се приближи, станах, за да го поздравя.

Той спря до самата врата и заговори внимателно, като че ли се бореше съзнателно с навика си да римува. Правеше умишлено паузи между всички думи:

– Ти ще дойдеш с мене.

– Роскоу, благодаря ти, че се върна – поздравих го аз. – Какво става?

Той стоеше в здрача и ме гледаше глупаво. После каза все така бавно и внимателно, с подчертаване на всяка дума:

– Ако математиката действа... – Спря се. Математиката явно му създаваше големи неприятности.

– Имах неприятности – потвърди го на глас той. – Бях объркан. Но успях да се справя и сега съм по-добре. Успях да се справя и да стана по-добре. – Говорът очевидно му създаваше по-малко затруднения, но все още не му бе лесно. Дългите фрази го напрягаха. Усещаше се как се насилва да говори правилно.

– По-спокойно, Роскоу – посъветвах го аз. – Не се напрягай прекалено. Справяш се добре. Само по-спокойно.

Но той не смяташе да го кара спокойно. Беше обладан от онова, което искаше да ми каже. То се бе трупало у него отдавна и сега просто се налагаше да бъде изречено.

– Капитан Рос – подхвана той отново, – известно време се страхувах. Страхувах се, че няма да се получи. Защото на тази планета има две неща. И двете се бореха да бъдат изразени и аз не можех да ги подреда, наследя, засадя, убежда...

Отидох бързо при него и грабнах ръката му:

– За Бога, по-спокойно. Имаш време колкото си искаш. Нямаме бърза работа. Ще те изслушам. Опитай се да не говориш прекалено бързо.

– Благодаря, капитане за търпението и вниманието ви към мене. – В гласа му се чувстваше опит да вложи достойнство.

– Изминахме дълъг път – все така утешително продължих аз. – Можем да не бързаме толкова. Ако имаш някакви отговори, аз съм готов да ги изслушам. Аз самият съм напълно изчерпан откъм отговори.

– Има една структура – започна той. – Бялата структура, от която е построен градът, с която е заслан космодрумът и е запечатан корабът.

Спря и направи прекалено дълга пауза. Бях се уплашил, че нещо му се е случило, но той отново заприказва:

– Нормално атомите в материята са свързани само във външния слой. Разбирате ли?

– Мисля, че да. Донякъде.

– При този бял материал връзките се простират по-навътре от външния слой от електрони, дълбоко към ядрото. Схващате ли какво значи това?

Ахнах, като разбрах поне част от думите му:

– И нищо на света не може да разруши връзката.

– Точно така – съгласи се той. – За това си мислех. Сега ще дойдете ли с мене, капитане, моля ви?

– Почакай малко – възразих аз. – Не си ми казал всичко. Спомена, че били две неща.

Той ме изгледа продължително, като че ли се чудеше дали да се впусне в повече подробности, и ме попита:

– Капитане, какво знаете за реалността?

Свих рамене. Беше глупав въпрос.

– Някога – със съмнение в гласа си отвърнах аз – бих ти казал, че различавам реалността. Сега не съм така сигурен.

– На тази планета има слоеве реалност – заяви той. – Реалностите са поне две. Може да са много повече.

Говореше вече почти свободно, макар че понякога се препъваше и се изразяваше с усилие, като правеше неравномерни паузи.

– Но откъде знаеш всичко това? – попитах го. – За атомните връзки и реалностите?

– Не знам. Само знам, че знам. А сега, моля ви, нека да тръгнем.

Обърна се и се спусна по платформата, а аз го последвах. Какво можех да загубя? Самият аз не знаех с какво да се захвана, може би това важеше и за него, може би думите му бяха само продукт от развинуто въображение. Все пак бях в състояние, когато бях готов да се хвана за всяка сламка.

В идеята за тясно свързаните атоми имаше донякъде нещо рационално, макар че изобщо няхах представа как би могло да се направи. Но другите приказки за многослойната реалност си бяха пълна глупост. В тях нямаше никакъв смисъл.

Излязохме на улицата и Роскоу се отправи към космодрума. Вече не си мърмореше и ходеше бързо, като че ли имаше някаква цел – толкова бързо, че трябваше да усили крачка, за да не изостана. Беше се

променил – в това нямаше никакво съмнение, – но ми беше трудно да преценя дали беше действителна промяна или само нова фаза от лудостта му.

Когато излязохме от улицата на космодрума, видях че е сутрин. Слънцето бе стигнало до половината на източния хоризонт. Космодрумът, със снежнобялата си писта, заобиколен от белотата на града, бе огледален и на фона му белите кораби се открояваха като дневни призраци.

Закрачихме през огромното пространство. Роскоу изглежда бе започнал да се движи още по-бързо. От време на време трябваше да подтичвам, за да го настигна. Бих искал да го попитам за какво става дума, но не ми беше останал дъх, а и не бях сигурен какво би ми казал.

Пътят беше дълъг. Доста време изглеждаше, че почти не сме се придвижили, но после изведнъж се оказа, че сме далече от стените на града и по-близо до корабите.

Бяхме почти до кораба на Сара, когато забелязах машината при основата му. Имаше вид на нещо шантаво – с някакво огледало, с предмет, който взех за акумулатор (или поне енергиен източник), с плетеница от жици и тръби. Не беше много голяма – по-ниска от метър и не по-широка от три метра – и отдалече напомняше на абстрактна скулптурна група. По-отблизо вече не приличаше и на това, а на вълшебна машина, построена от няколко отегчени от ваканцията си хлапета, които са събирали какво ли не за целта.

Спрях и я загледах, без да мога да кажа и дума. От всички идиотски глупости, които бях виждал през живота си тази беше най-безнадеждната. През цялото време, докато се бях потил, за да преминавам от свят в свят, този глупав робот е обикалял из града, събирал е всякакви забравени и изхвърлени боклуци, домъквал ги е тук и е сглобил това.

Сега клекна пред нещо, което си представих, че според него е контролно табло, и се пресегна към копчетата и лостчетата по таблото.

– Ето сега, капитане – заяви той, – ако математиката действа.

Размести нещо по таблото, тук-таме просветнаха някои тръбички, чу се нещо като трошачо се стъкло и от кораба започнаха да падат парченца като стъкло, докато той накрая се освободи от млечнобялата глазура, с която го бе напръскала подобната на бръмбар машина.

Стоях замръзнал. Не можех да помръдна. Идиотската машина бе проработила, корабът бе свободен и готов за полет, а аз не можех да помръдна. Беше неразбираемо. Не можех да повярвам. Роскоу не би могъл да го направи. Не и суетящият се, мърморещ Роскоу, когото

познавах. Трябваше да сънувам.

Роскоу се надигна и дойде при мен. Протегна двете си ръце, хвана ме за раменете и застана неподвижен:

– Готово е. И за него, и за мене. Когато освободих кораба, освободих и себе си. Сега съм цял и съм добре. Същият като преди съм.

И наистина изглеждаше така, макар че не знаех какъв е бил преди. Говореше без усилие, стоеше и се движеше по-естествено, повече като човек и по-малко като тракащ робот.

– Объркан съм – продължи той – от всичко, което ми се случи, от промените в мозъка ми, промени, които не разбирах и които не знаех как да използвам. Но сега, след като ги използвах и установих, че са полезни, отново съм съвсем на себе си.

Открих, че парализата, която ме бе обхванала, отмина и понечих да се обърна и да побягна към кораба, но той държеше здраво раменете ми и не ме пусна.

– Бух ви говори за съдбата – каза той. – Това е моята съдба. Това и още нещо. Тези, които прекрояват вселената, каквото и да са те, работят по различни начини, за да постигнат всяка отделна съдба. Как иначе може да се обясни, че удрянето на главата ми с бухалки за поло би могло така да промени, да даде на късо и да пренастрои мозъка ми, че да предизвика у мене разбиране, което не притежавах преди...

Отскубнах се от него.

– Капитане.

– Да.

– Вие и сега не вярвате. Още ме мислите за тъпак. А може и да съм бил тъпак. Но вече не съм.

– Не – кимнах аз, – вече не си. Не знам как да ти благодаря.

– Ние сме приятели – каза той. – Няма нужда от благодарности. Вие ме освободихте от кентаврите. Аз ви освобождавам от тази планета. Това би трябвало да ни прави приятели. Стояли сме много пъти един до друг край огъня. Това би трябвало да ни прави приятели...

– Млъкни! – викнах аз. – Стига с тия сантименталности. Ти си ползе и от Бух.

Заобиколих смешната му машина и се изкачих по стълбата на кораба. Роскоу вървеше по петите ми.

Седнах на пилотското кресло, пресегнах се и погалих таблото.

Това е то. Можехме да отлетим, когато си поискаме. Можехме да напуснем планетата и да отнесем тайната за съкровището ѝ. В момента няхах представа как подобно съкровище би могло да се превърне в

пари, но знаех, че ще намеря начин. Когато човек разполага със стока за продан, винаги ще успее да я продаде.

До това ли бях опрял, питах се – да се окаже, че имам нещо за продан? Не друга планета (макар че навярно бих могъл да продам и планетата), а познанията и данните, складираните на тази планета под формата на семена, познания, събрани от дървета приемници за мисли, които складираат придобитите знания в семена, а те се разпръскват и след това се събират от колонии малки гризачи, но не се изяждат, а се разполагат в големи ями и в хранилища, където стоят до деня на жътвата.

Но имаше и нещо друго, казах си. Имаше още нещо, свързано с планетата, освен големия бял град и трупашите познания дървета. На тази планета човек можеше просто да изчезне (или да избледнее като Тък), а къде отиваше, когато избледнее или изчезне? Дали се преместваше в друга реалност, в друг свят, както Бух бе преминал в друг живот? Тук е имало друга култура, по-ранна култура от тази, която е построила града. По-ранната култура е издигнала празната сега сграда от червен камък в предградията на града и е издялала куклата, която стърчеше от джоба на якето ми. Би ли могла тази култура, ако беше оцеляла, да обясни тайната за избледняването на човека?

Роскоу бе говорил за многослойна реалност, но за това ли ставаше дума тук? Ако случаят бе такъв, дали тази разчленена реалност можеше да съществува само на тази планета или бе възможна и другаде?

Бях помислил, че това са глупости и може би наистина бе така, но Роскоу се оказа прав за математиката (или каквото там бе използвал), която освободи кораба. Дали не беше прав и за реалността?

Но всичко това нямаше нищо общо с мен. Докато вървах по пътеката, се бях питал какво ли бих искал и то не съвпаднаше с онова, което Сара, Тък или Джордж, а дори и Бух бяха искали. Искаше ми се единствено да се махна от тази планета и вече бях в състояние да го направя. Всеки от нас накрая бе открил каквото искаше. Оставаше ми единствено да затворя люка и да задействам двигателите.

Изглеждаше толкова просто, но все пак се колебаех. Седях си в пилотското кресло и се вирах в таблото. Защо ли, питах се, е това колебание?

Дали беше заради другите? Е, в началото бяхме четирима. Дали не се смущавах, че ще се върна сам?

Седях и се опитвах да бъда честен със себе си – открих, че това никак не е лесно.

С Тък и Джордж не можех да вляза в контакт, същото се отнасяше

и за Бух. Нямаше никакъв смисъл да ги търся. Оставаше Сара. Тя можеше да бъде намерена и да бъде върната. Бих се справил някак с това.

Седях и се опитвах да се преборя с тези мисли, а в очите ми странно припари и с нещо почти като ужас осъзнах, че по бузите ми се стичат сълзи.

Сара, мислех си, Боже мой, защо ти трябваше да намираш онова, което търсеше? Защо не можеш да се върнеш и да се прибереш вкъщи заедно с мене? Защо не мога аз да дойда и да те взема?

Спомних си последната нощ, когато край лагерния огън ми беше казала, че между нас би могло да бъде така добре – така добре, ако не се бяхме втурнали да преследваме легенда. И защо глупавата легенда трябваше да излезе истина и всичко между нас да се разруши?

Спомних си и първия ден, когато ме беше посрещнала в коридора на земната къща и ме бе повела за ръка към стаята, където чакаха Тък и Джордж.

Не бяха Тък, Джордж или Бух, тях не можех да откроя. Не беше и Сара, защото не можех да се накарам да го направя. Но имаше още един.

Измъкнах се от креслото и отидох към шкафа в края на кабината. Взех оттам резервната лазерна пушка.

– Връщаме се – казах на Роскоу.

– Връщаме се за госпожица Фостър ли? – попита той.

– Не. За Пейнт.

Глава двадесет и осма

Беше лудост, разбира се – Пейнт е само хоби. Ако не бях аз, все още би лежал по гръб в дерето. Колко пъти трябваше да го спасявам? Каза ми, че искал да дойде на Земята, но какво знаеше за Земята той? Никога не е бил там. Дори му се бе наложило да ме попита какво искам да кажа със „земята“. Не беше искал да тръгне преди да му кажа. И все пак не можех да се отърся от спомена за него – как се отдалечаваше бавно по пътеката, за да може да ме чуе, ако реша да го повикам. Спомних си също как смело ме бе понесъл в битката с кентавъра. Макар че, ако става дума за това, нито той, нито аз имахме някаква заслуга там. Заслугата беше единствено на Сара.

– Бих искал – започна Роскоу, като вървеше до мен – да разбере попълно постановката за множествените реалности. Сигурен съм, че я има в ума ми, но не мога да я видя. Това е като мозайка от милион парченца – необходимо е само да ги съчетаеш и това е. Толкова е просто, че се чудиш как не си се досетил в началото.

Не би било лошо, помислих си, да се върнеш към мърморенето. По-малко би ме безпокоил. Тогава не би трябвало да го слушам, тъй като бих знаел, че са глупости. Но сега трябваше постоянно да давам ухо, защото в приказките му можеше да има нещо.

– Това е нова способност – нареждаше Роскоу – и тя много ме обърква. Чувство за околната среда, мисля, че би трябвало да се нарече. Където и да си, знаеш и усещаш факторите ѝ.

Не му обръщах кой знае колко внимание, защото имах да мисля за много неща. Дори не бях убеден, че постъпваме правилно, като потегляме отново. Логически най-правилно би било да затворя люка, да потегля и да оставя планетата зад гърба си. Макар че ако исках да припечеля понататък, трябваше да взема шепа зърна, които да се изследват, за да се провери наистина ли съдържат познания. Бихме могли да си тръгнем, повтарях си, с чиста съвест. Цялата работа бе свършена. Целта на пътуването бе постигната и всеки бе получил онова, което е искал.

Пет-шест пъти се канех да се върна, но всеки път се отказвах. Като че ли някой ме подпираше с длан в гърба и ме караше да продължа.

Нямаше следа от големите зверове, които ни бяха гонили до града на влизане в него. Наполовина очаквах, че може да ни дебнат и почти съжалявах, че не е така. С лазерната пушка щях лесно да се справя с тях.

Но ги нямаше и ние продължихме покрай голямата червена сграда, която дремеше под слънцето, покрай мощния дънер на дървото, открояващ се от километри, покрай шумната яма, която заобикаляше назъбения път.

Пътят ни се видя по-кратък отколкото при първото пътуване. Бързахме като че ли ни чакаше нещо много спешно. А нощем Роскоу изглаждаше пръстта покрай лагерния огън и пишеше безкрайните си уравнения, като си мърмореше – донякъде на мене, повече на себе си.

Нощ след нощ, докато той пишеше и мърмореше, аз седях до него при светлината на огъня и се мъчех да си обясня защо сме тук, а не на много милиони километри в космоса, запътени към центъра на галактиката. И ясно си отговорих, че причината не е само Пейнт, макар че и той беше част от нея. Беше нещо повече – Сара ме теглеше през многото километри. Виждах в светлината на огъня лицето ѝ с вечно падащата къдрица, с оцапаната от пътуването буза, с внимателно заглежданите в мене очи.

Понякога вадах куклата от джоба на якето и се взирах в лицето ѝ – в страшното, измъчено лице – може би за да залича другото лице, което виждах през огъня, може би с нерационалната надежда, че тези дървени устни ще се разтворят и ще заговорят, ще ми отговорят. Защото – отново нерационално – и куклата беше част от това, допринасяше за бъдещия сблъсък на огромни неясноти.

Накрая, след много дни, прехвърлихме едно възвишение и се окахме пред последната част от пустошта, където хобитата ни бяха изоставили, където бяхме намерили купищата кости и Пейнт.

Пътеката се спусна, премина през равнина и отново се заизкачва в пустошта.

Далече зад нас нещо се движеше по пътеката – миниатюрна просветваща на слънцето точка. Наблюдавах я озадачен за миг, а после тя дойде в положение, когато се открояваше на по-тъмния фон отзад. Люлеещият се, поклащач се галоп не можеше да се събрка.

– Това е Пейнт – тихо се обади Роскоу до мене.

– Но Пейнт не би се върнал, без да...

Тогава се затихах по хълма, размахах ръце и завиках. Роскоу вървеше по петите ми.

Тя ни видя отдалече и ни помахаше – малка жестикулираща кукла върху подскачащия Пейнт.

Пейнт се носеше като вятър. Кънките му едва докосваха земята. Срегнахме се в равнината, където Пейнт се плъзна и спря. Преди да

мога да я подхвана, Сара сама слезе. Беше бясна. Както преди.

– Отново го направи! – извика тя. – Не можех да остана. Ти всичко развали. Колкото и да се опитвах, не можах да забравя какво ми казахте ти и Бух. Ти си знаел, че ще стане така. Предвидил си го. Затова и си изпратил Пейнт да ме доведе.

– Сара – възразих аз, – за Бога, бъди разумна.

– Не – изпищя тя, – ти слушай. Развали ми всичко. Открадна възшебството и...

Спря изведнъж, а лицето ѝ се изкриви, като че ли се опитваше да не заплаче.

– Не, не е така – продължи тя. – Не си само ти. Всички ние сме. С дребнавите си препирни и...

Пристъпих бързо към нея и я прегърнах. Тя се притисна към мен. Може би ме мразеше, но се притисна, защото ѝ бях останал само аз.

– Майк – обади се тя със заглушен от гърдите ми глас, – няма да успеем. Просто няма смисъл. Няма да ни позволят.

– Изобщо не е така – уверих я аз. – Корабът е чист. Роскоу откри как да го направи. Връщаме се на Земята.

– Ако благородният, изпълнен с надежда човек би искал само да погледне – предложи Пейнт, – той ще разбере за какво става дума. Те ни следват през целия път. Вървят непрекъснато по петите ни. И броят им непрекъснато расте.

Обърнах рязко глава и видях очертанията им на фона на назъбения хоризонт на пустошта – голямо стадо от масивните зверове, които бяха оставили кости в браздата на дерето.

Движеха се напред, блъскаха се и се пререждаха, като някои поли-таха по далечните склонове изтласкани от идващите зад тях. Бяха стотици, а по-вероятно хиляди. Като че ли не се движеха, а плуваха – изсипваха се от хълмовете и заливаха всичко наоколо.

– Има и зад нас – съобщи с много тих глас Роскоу. Опитваше се да не се поддаде на паниката.

Обърнах се и забелязах как върху билото на хълма, от който току-що се бяхме спуснали, се появяват новите зверове.

– Ти си намерил куклата – забеляза Сара.

– Каква кукла? – Точно сега не ми беше до нея.

– Куклата на Тък – обясни тя. Пресегна се и я измъкна от джоба ми. – Знаеш ли, през цялото време, докато беше у Тък, аз всъщност не съм я видяла.

Отблъснах я от себе си и вдигнах лазерната пушка. Роскоу грабна

ръката ми:

– Прекалено много са.

Със сила се откъснах от него.

– А какво искаш да направя? – креснах аз. – Да си стоя така и да ги оставя да ни сгазят?

Сега бяха повече от всякога и се появяваха от всяка посока, в която погледнех. Бяхме обкръжени. Идваха на вълни отвсякъде. Представляваха просто голямо стадо, а ние бяхме в центъра му. Те бяха обърнати към нас. Действаха спокойно. Не бързаха. Бяха ни заклешили е и разпологаха с цялото време на света.

Роскоу коленичи и изглади пръстта пред себе си с длан.

– Какво ще правиш, по дяволите? – креснах аз.

Бяхме заобиколени от кръвожадни чудовища, Сара омагьосано се бе загледала в куклата, а този пелтечещ и мърморещ идиот на колене чертаеше уравненията си.

– Светът понякога поднася изненади – обади се Пейнт, – но ако вие и аз внимаваме...

– Ти не се бъркай! – скарах му се аз. Имах си достатъчно грижи, за да не се впускам в общи приказки с глупавото хоби.

Не можех да ги поразя всички, разбира се, но щях да сваля повечето. Щях да превърна хиляди от тях в димящи пържени картопки и щях да ги обезкуража. Може би бяха смели и самоуверени, но не бяха заставали срещу лазерна пушка. Щяха да полетят във вид на клъбца дим, щяха да се запалят и да ги няма. Ако им хрумнеше да ни нападнат, щяха да си платят.

Знаех все пак, че са прекалено много. Бяха ни заобиколили отвсякъде и тръгнаха ли, щяха да ни нападнат от всички страни.

– Капитан Рос – извика ме Роскоу, – мисля, че накрая го открих.

– Е, браво – похвалих го аз.

Сара се приближи до мен. Пушката висеше от едното ѝ рамо, а глупавата кукла бе притисната към гърдите ѝ както Тък я носеше.

– Сара... – Започнах да казвам неща, които не исках да казвам и едва намирах думи като смутен ученик. – Сара, ако се измъкнем оттук, бихме ли могли, ние двамата, да започнем отначало? Като че ли аз токущо съм влязъл у вас на Земята, а ти ме чакаш в коридора? Ти носеше зелена рокля...

– А ти се влюби в мене – допълни Сара, – после ме наскърби и ми се подигра, а аз ти отвърнах и всичко отиде по дяволите...

– Ние толкова добре се караме – прекъснах я аз, – че би било жалко,

ако нещо ни спре.

– Ти си грубиянин – заяви тя – и аз те мразех. Имало е случаи, когато съм те мразела така, че ми се е искало да ти счупя главата. Но сега, като си спомням за всичко, мисля, че през цялото време ми е било приятно.

– Когато ни нападнат – предупредих я аз, – ти се наведи, за да отбегнеш огъня. Ще стрелям във всички посоки колкото мога по-бързо и...

– Има и друг начин – прекъсна ме Сара. – Тък си послужи с него. Куклата. Някакъв стар народ е направил куклата. Народ, който е разбирал...

– Това са шуротии – викнах аз. – Тък беше напълно откачен и...

– Тък разбираше – извика и тя. – Знаеше как да използва куклата. Джордж също разбираше нещо, дори и без куклата. Бух би схванал всичко.

Бух, помислих си. С форма на бъчва, суетящ се, многокрак бегач, с лице, покрито с пипала и три живота за живеене – сега се бе отдръпнал завинаги в третото си състояние и бе отнесъл част от мене. Ако беше тук, би разбрал...

Още докато си мислех, го усетих в мозъка си – също както го усещаш, когато бяхме сплели ръце и пипала, за да се слеем. Всичко се бе върнало – онова, което бях разбрал и почувствал и което се бях опитвал да възстановя, но не бях успял. Цялата слава и цялото чудо, а също и малко ужас, защото към всяко разбиране се добавя и ужас. А от бъркотията на цялото учудване и на цялото познание някои отделни факти изпъкнаха и се открийа пределно ясно. Стоях така и бях наполовина себе си, наполовина Бух, но всички останали също бяха с мен само заради онова, което Бух ми беше дал – способността да се пресягам и да хващам умовете на другите, да се сливам с тях и да чувствам, че това не са много умове, а е само един. Там присъствах и аз самият, разбира се – със забравените си възприятия, с отключените си дълбини.

Интуицията на Сара, символът, представен от куклата, философските прозрения на хобито, прекарало векове затиснато по гръб, значението на уравненията, които Роскоу драскаше по земята. И онзи мой миг, когато – полуумрял, полужив – бях видял пластове в натрупаната в пустошта пръст, бях усетил хронологията им, бях прозрял какво става в планетата, разкрита от пластове.

Съвсем внезапно, сега се появи нов пласт. Видях го така ясно както бях видял и останалите – не само аз, разбира се, но аз плюс Бух, плюс

останалите, които бяха с мен. Имаше много вселени и много равнища на усещанията. В някои пространствено-временни измерения те се проявяваха и всяко от тях беше съвсем истинско, както са земните пластове, които геологът би могъл да изброи. Това обаче не беше броене – беше начин да видиш, да усетиш и да разбереш, че са там.

Някогашните обитатели на планетата са го знаели дълго преди да бъдат пометени от градинарите, знаели са го или са го усещали несъвършено. Затова са издялали върху лицето на куклата учудването, шока и част от ужаса на познанието. Джордж Смит навярно също го е знаел, сигурно много по-добре от останалите и от Тък. Обсебените му от мечти мисловни процеси го бяха довели много по-близо до истината още преди да попадне на куклата. Знанието на Роскоу е било буквално набито в главата му, без сам той да го съзнава, от бухалките на кентаврите.

И сега всичко се сля в ума ми.

Един пръстен от чудовищните зверове се спускаше към нас гръмотевично. Вдигнатият от тропачите им копита прах блестеше ослепително на слънцето. Но те вече не бяха важни, защото принадлежаха към друг свят, към друго време и място, а ние трябваше единствено да направим малка крачка – не толкова, за да ги отбегнем, колкото за да намерим по-добър свят.

Без да знаем как, но изпълнени с мистична вяра, ние прекрачихме в безкрайното непознато и се озовахме там.

Беше място, в което се чувстваше присъствието на пищни гоблени и на нереалност, но приятелски настроена нереалност. Изглежда тук би трябвало да цари тишина и мир, да цари неподвижност, защото обитателите му са хора, които никога не говорят. Лодката върху водата никога не би трябвало да тръгне по водата. Селото, реката, дърветата, небето, облаците, хората и кученцата – всички те бяха елементи от постоянния мир, установен преди векове и недокоснат от времето. Шарените конци в тапета са вплетени за вечността, стоят замръзнали и си почиват. В небето имаше нещо жълтеникаво и то се отразяваше от реката и от скромните домове, които бяха кафяви и тухленочервени. Зеленината на дърветата също бе необичайна – нормално този цвят би се появил в тапет или картина. И все пак отвсякъде струеше топлина и доброжелателност – човек изпитваше чувството, че след като е попаднал тук, никога не би могъл да си тръгне, че ще се превърне в част от тъканта на гоблените, а тази възможност бе твърде примамлива.

Стояхме на възвишението край селото и реката – бяхме всички освен куклата. Тя вече не беше у Сара. Куклата бе изоставена – може би за

да я намери някой друг. Куклата и оръжията. Балистичната пушка вече не бе у Сара, а аз бях оставил лазерната. Такива са правилата, помислих си. Имаше неща и мисловни постановки, които не биваше да се внасят тук.

– Майк – пошепна Сара, – това е мястото, което търсехме. Това е и мястото, което Найт е търсел. Но никога не го е намерил, защото не е попаднал на куклата. Или е пропуснал нещо друго. А е имало толкова много неща, които биха могли да го доведат тук.

Протегнах ръка и я привлякох към себе си. Тя вдигна глава и аз я целунах, а лицето ѝ засия от щастие.

– Няма да се върнем – реши тя. – Никога няма да мислим за Земята.

– Не можем да се върнем – съгласих се аз. – Няма как.

А и не би било нужно. Бяхме оставили всичко зад гърба си, всичко, което знаехме, както детето оставя играчката си, когато порасне.

Селото и реката се простираха под нас, а полята и горите стигаха до хоризонта. Някак знаех, че този свят е безкраен, че в него времето се спира, че тук всичко ще трае вечно и няма да се промени, че ще има място за всички.

Някъде из тези земи навярно бяха Смит и Тък, а може би дори и Бух, но ние никога нямаше да ги намерим, защото нямаше да ги търсим. Разстоянията са големи, а на нас не ни се пътуваше.

Чувството за нереалност бе изчезнало, макар че гоблените си стояха. Лодката се придвижи по водата с блестящи под слънцето гребла. Момчета, момичета и кучета, пиращи и лаещи, тичаха по хълма, за да ни приветстват, а хората от селото се бяха обърнали и някои от тях ни махаха.

– Да слезем при тях – предложи Сара.

Четиримата, един до друг, се спуснахме по хълма, за да навлезем в новия си живот.

КРАЙ

© 1971 Клифърд Саймък
© 1993 Боян Николаев, превод от английски

Clifford Simak
Destiny Doll, 1971

Сканиране и разпознаване: Светослав Иванов, 2006
Редакция: Mandor, 2009 (#)

Издание:

Клифърд Саймък. Куклата на съдбата
ИК „Плеяда“, София, 1993
Поредица „Фантастика Плеяди“ №3
ISBN 954-409-089-4

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2315>]